

12766

891.99
7-93

Туркменовъ

Посли

ՔԵՐԴՈՒԱԾ

ՀՈՒՆԿԻԱՆՈՍ ԵՐԳՁԻ

ԿԱՐՆԵՑԻՈՅ

N 241 օ. օր.

ՀԱՅԵՐԷՆ

N 14m

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

1894

ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՂՈՒՆԿՒԱՆՈՍԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ

9913

891.99

2-93

u.m

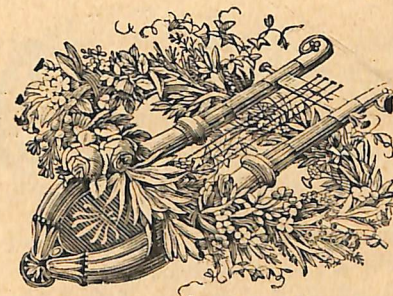
ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՂՈՒՆԿԻԱՆՈՍ ԵՐԳԶԻ

ԿԱՐՆԵՑԻՈՅ

ՀԱՅԵՐԷՆ

N 1/2

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

1893

Քաղոքում և Բազմալեւոյ Հանդիսարանէ, 1883 ամին, էջ 97.

Ղուևկիանոսի ծննդեան որոշ թուականն չի գիտցուիր, բայց կ'երևի որ բաւական երկար ապրած պիտի լինի, որ երգերէն մէկուն մէջ իւր նեղութիւնն երբր յիշելով՝ կը գրէ այսպէս.

Կերպ կերպ խաչեր, վիշտ, նեղութիւնք, - Կարիք չի հասնիր կրքելու.
Հէմ ծերացայ, թափէ ընկայ. - Ի՞նչ յոյս ^{բն}մնաց ալ ապրելու:

Ուստի մերձաւոր հաշուով 55—60 տարւումն հասակին մէջ վախճանած լինելով ի 1841 ամին, ծննդեան տարին կը թուի ընդ մէջ 1781—1786 ամաց: Հայրը կը կոչուէր Աճէմ Յարութիւն Աղա, և մայրը Սրմա—Խաթուն, բայց անշուշտ իւր կոչուէր Աճէմ Յարութիւն և բարուց պատճառաւ՝ այլազգիք կ'անուանէին զինքը քաղցրախօսիկ լեզուին և բարուց պատճառաւ՝ այլազգիք կ'անուանէին զինքը Ծէքէր—Խաթուն: Դուսկիրանոս Կարնոյ մէջ ծնողացը քով իւր մանկական դաս- Ծէքէր—Խաթուն: Դուսկիրանոս Կարնոյ մէջ ծնողացը քով իւր մանկական դաս- Ծէքէր—Խաթուն: Դուսկիրանոս Կարնոյ մէջ ծնողացը քով իւր մանկական դաս-

Պարսկաստան, ուր յաջիեցաւ քիչ ատենէն յառաջադէմ զարգանալով՝ նոյն ժամանակի դպրոցաց մէջ աւանդուած ուսմանց նախնական տարբերաց մէջ, և մանաւանդ յուսումն ֆարսի լեզուին: Տեսնելով ծնողաց՝ տղուն յաջողակու- թիւնն ուսանելու մասին և մանաւանդ առանձնական կենաց բերումն, ուղարկե- ցին Լիբանանու Սնատնեանց վանքը՝ կրթութեւ և քահանայանալու: — Բայց Լի- քանան ուղարկուելէն առաջ՝ Դարբիզու մէջ իւր մանկութեան օրերն նշանաւոր եղան բարեգործութեամբ մի: Հօրը հետ խանի մը մէջ կ'օթեանէին ի Դաւ- րիզ, ուր իրենց մերձաւոր սենեակը կը բնակէր պարսիկ մը, որոյ քով կը զբա- նուէր հայազգի Ասլան անուամբ տղայ մը, որ Պարսից և Վրաց մէջ՝ տեղի ու-

5402

38

նեցած մարտակուռի մը ժամանակ զերի ինկած էր, և իր չքնաղ գեղեցկութեանն համար՝ խանր ետեւէ էր որ Պարսիկն զտղան իրեն վաճառէ. բայց սա միշտ մերժեր էր նորա խնդիրն, և կը կասկածէր մի՞ գուցէ օր մը խանն նենգութեամբ զտղան իր ձեռքէն յափշտակէ: Ասլան շուտով մտերմացաւ Ղունկիանոսի հետ, որոնք ամբողջ օրն իրարու քով կ'անցընէին խաղալով և մանկական զբաղանք: Օր մ'ալ Ղունկիանոսի հօրը, Յարութիւն Աղայի, բացակայ եղած ատեն, առևտրոյ համար հայազգի կտրիճ երիտասարդ մի կը մտնէ ի խանն և կը գտնէ զտղաքն իրենց սենեկին մէջ ի միասին, որոնք երկուքն ալ իրենցմէ հեռու գտնուող մօրերնուն յիշատակաւ՝ սրտերնին ելած կու լային. կը սկսի երիտասարդն սփոփել զիրենք. Ղունկիանոս կ'առաջարկէ կտրիճին՝ որ եթէ յանձն առնու լինի հնարք մը գտնել և զԱսլան փախցընելով աղատել, բոլոր ընդունած պարգևներն, զորս մէկդի դնելով պահէր էր, իրեն կը շնորհէր: Երիտասարդն ի սկզբան կը տարակուսի գործոյն յաջողութեան վրայօք, բայց յետոյ քաջալերելով ինքզինքը և զութ ձգելով Ասլանի վրայ, կը պատուիրէ իրեն որ գիշեր ատեն ծածուկ խանին փոքր դռնէն՝ այս ինչ ժամուն դուրս ելնէ, և անկէ վերջն ապահով կրնայ լինել իւր ազատութեան վրայ: Նոյն գիշերը յափշտակելով այս կերպով զտղան, քանի մ'որ քաղաքին մէջ կը պահէ, մինչև որ Պարսկէն և խանէն չորս դին ուղարկուած խնդրակներն յուսահատելով այլ ևս գտնելու զտղան՝ ետ կը դառնան: Եւ երբ ժամանակ վրայ անցնելով խնդիրը կը մոռցուի, գաղտնի կը հասցընէ երիտասարդն զԱսլան իւր ծնողաց քով ի Շիրակ: Յետոյ ժամանակաւ երբ Ղունկիանոս Շիրակ դաւառը կ'երթայ, կը հարցընէ թէ կը գտնուի արդեօք հոն Ասլան անուամբ անձն, և կը տեղեկանայ որ երկու տարի առաջ՝ մեռած էր Բամբակու Ղարա-Քիլիսէ գեղին մէջ:

Ղունկիանոս աւելի ճգնաւորական առանձնացեալ կենաց յարմարագոյն էր, քան թէ ժողովրդեան մէջ աշխատող քահանայի վարուց, զոր ցոյց տուաւ Լիբանանու վանաց մէջ, զբաղելով միշտ հոգեւոր մտածմանց և աղօթից. որով կարծես իրեն նպատակ դրած էր աւելի Ս. Անտոնի ճգնաղգեաց վարուցն հետեւիլ յառանձնութեան, քան գործունեայ և ուսումնական եկեղեցւոյ պաշտօնէի մը կենաց պատրաստուիլ. թերևս նաև միւս կողմանէ՝ բնատուր խոնարհութեամբ ինքզինքն անարժան համարելով այնպիսի գերագոյն վիճակի մի, և աւելորդ հետեւանք պատասխանատուութենէն վախնալով՝ հրաժարեցաւ վանքէն: Եւ երբ վանակաւք զինքն ի Կարին կ'ուղէին դարձընել, ուր վերադարձեր էր նոյն ատեն Պարսկաստանէն իւր հայրն, իրեն ժախանձանաց զիջանելով՝ ուղարկեցին զինք յԵգիպտոս, ուր կը գտնուէր այն ժամանակ իր քեռայրն Ղարա Օղլան (Գարայեան) Պետրոս Աղա: Հոն քիչ ատենի մէջ իր փեսին քով ուսաւ աւանայն յաջողութեամբ արաբերէն կարգաւ, զրեւ և խօսիլ. և Պետրոս Աղայի միջնորդութեամբ, որ բարեկամ էր Եգիպտոսի Խպրահիմ փաշային, վերջնոյս քով ժամանակ մը գրագրութեան արուեստի պարապեցաւ: Այս արուեստով ըստ բաւականին բարեկեցիկ կեանք մ'անցընելով հանդերձ, կազմեց դրամագլուխ մը, և վաճառականի մ'ընկերանալով՝ բաւական միջոց յաջող ելք ունեցաւ գործերնին: Բայց Մէհմէտ Ալիի՝ Յունաց հետ մղած պատերազմին ժամանակ, Եգիպտոս ցիւր կը կորսնցընեն իրենց նաւերուն և զօրաց մի մասն, զորս Յոյք կը յաջողին ի ծով ընկզմել. այս պատճառաւ կը զրկուին իրենց շահէն և ստացուածէն նաև շատ մը վաճառականներ, որոց առևտուրն կապակցեալ էր լոկ եգիպտական բանակին հետ: Այս վաճառականներէն մին էր նաև Ղունկիանոս, որ կորսըն-

ցընելով իւր դրամագլուխը, կը ստիպուի անցնիլ ի Հալէպ, և քիչ մ'ատեն կ'օթեանի հոն տեղի Լիբանանցւոց միաբան՝ եպիսկոպոսի մը քով, որոյ նաև առաջուրնէ ծանօթ էր: Այսպէս ահա Ղունկիանոսի հանձարոյ երկանց միջոցով ստացած բարեկեցիկ կեանքն՝ դիպուածական ձախորդ ելք մ'ունեցաւ, ձգելով զինքը վերստին տառապալից նեղութեանց մէջ: Կարծես այս յանկարծակի փոփոխութեան արգասիք է իր երգոց մէջ գտնուած Հանձարոյ և Բախտի վրայ տրած մաքանական դէմ առ դէմ գրուցատրութիւն մի, որ իրեն անշուք պարզութեամբն հանդերձ՝ կը բացատրէ ըստ բաւականին երգողին առաջնովն ճոխացեալ և երկրորդէն զրկուած դտնուիլն. (ՏԵՍ էՆ 91):

Քիչ մը ժամանակ Հալէպ կենալէն յետոյ՝ 1828ին Ղունկիանոս կ'անցնի անտի ի Խրիմ, ուր երկու տարիի չափ կը կենայ վաճառականի մը քով, որոյ նաև մեծ բարիք մը կը պատճառէ, անոր խառնարնդոր հաշուետետրը կարգի դնելով, որովհետև թուաբանական և վաճառականական գործողութեանց մէջ՝ մեծ վարժութիւն ունէր: Երկար ատեն Ղունկիանոս թափառական, անօգնական, տառապանաց մէջ անցուց իւր օրերն, զորս ստէպ կը յիշէ երգերուն մէջ՝ սրտառուչ բացատրութեամբք, մերթ առ Ս. Կոյսն պաղատելով, թէ

Ղունկիանոսին հասցընէիր աւետեաց խապար մը նոր,

Աղատէիր պըտըտուելէն դաշտ ու բլուր, սար ու ձոր . . .

Կենալքս անցաւ ցըրտով, ձըմուով. չըտեսայ գարուն, ամառ,

Տէրտըս շառաւիղներ յարուց, ցաւերս եղաւ խիտ անտառ.

Տուն մը չունիմ, եուրտ մը չունիմ, եղեր եմ թափառական,

Բընաւեր հաւքերու նըման՝ կը թըռտատեմ ծառէ ծառ:

Տառապանաց օրլաքներուն՝ վահանի պէս դէմ կեցայ.

Ջըրխ էրի համբերութիւնը, կերպ կերպ վըշտաց դիմացայ:

Ղունկիանոսն եմ, դառնութիւնով, նեղութիւնով արբեցայ,

Հոգիս, Սուրբ Կոյս Աստուածածին, տէ եկէ՛ առ, եկէ՛ առ:

Մերթ ևս իր զգայուն սիրտը չկրնալով ժուժել, յետին անձկութեանց մէջ արտասուքն իրեն միայնակ սփոփիչ կը գտնէր. ինչպէս ուրիշ տեղ կը հառաչէ:

Ո՛հ, կը կըրեմ ես սաստիկ սուգ, ամէն օր, ամէն գիշեր,

Կը թափեմ աղի արտասուք, ամէն օր, ամէն գիշեր.

Կարծես զիս վառ բուրվառի մէջ ձգքեր՝ կը ծրխացընեն.

Կ'այրիմ որպէս խունկ ու կընդրուկ, ամէն օր, ամէն գիշեր:

Դարձեալ ուրիշ երգի մը մէջ նոյն իմաստները կրկնելով՝ ուրիշ կերպով կը գրէ.

Այս կենցաղըս նեղութիւններ չըկրածըս՝ չըմընաց . . .

Կը պըտըտեմ քաղքէ քաղք, գեղէ գեղ,

1 Ղունկիանոսի լեզուն խառն է Կարնեցւոց և Շիրակացւոց ոճերով և բառերով, ի բաց առեալ՝ ժամանակին հայերենի մէջ գործածական եղած օտարազգի բառերն և դարձուածներն: — Ղունկիանոսի ամէն երգերուն մէջ ոտանաւորի կազմութեան միակ կանոնն է՝ տողերուն զուգաթիւ վանկեր ունենալն, առանց անդամատուութեան կանոնաց ուղղենք. որ ոչ Ղունկիանոսի միայն, այլ ժամանակին քերթողաց սեփական և ընդհանուր ոճն է:

Չունիմ հանդարտութիւն մէկ երկիր, մէկ տեղ.
Աչքիս անձրեններէն պըրծեր է հեղեղ.
Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:

Դառն էին յիրաւի Ղունկիանոսի աղքատութեան մէջ քաշած տառապանքներն, այլ դառնագոյն կ'ընծայէին զայն իւր ունեցած թափառական կեանքն. վասն զի պանդուխտն չունի իրեն վշտաց հետ կարեկից սրտերու մխիթարութիւնն անգամ, և կամ հիւանդ ժամանակ գէթ զաւաթ մը ջուր մատուցանող, մինչև կը ստիպուի զայն ևս իրեն սիրելի Մօրէն խնդրել, ըսելով.

Կը վառուի թոք ու լերդ, կեանքիս բերդին հետ:
Մօտեցիր սիրովդդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր. և այլն:

Հուսկ ուրեմն գթալով իր այսպիսի թշուառ վիճակին վրայ խորիմ գտնուող ազգայինք՝ իրեն համար աղերսագիր մը կը գրեն առ վեհափառ կայսեր վարչութիւնն. խնդրելով նորին գթութիւնն ի շնորհս այսպիսի ազնիւ ընտանեաց վերաբերեալ անձի մը, որ իւր ստացուածքը կորուսեր, և յետին աղքատութեան մէջ կը գտնուէր: Վարչութենէն ի Պետրբուրգ կոչուելով, և հոն առատասըրտաց օգնութիւնն գտնելով, անկէ դարձաւ ի Տփղիս: Բայց երբ լսեց որ Կարնեցիք մեծաւ մասամբ՝ Ռուսաց բանակին քաղաքէն ելնելու ժամանակ, անոնց հետ գաղթեր են ի Շիրակ գաւառ, ուղի ընկաւ նաև ինքն ալ երթալու գտնելու իւր հայրենակիցքը. և գտաւ գաղթելոց մէջ բոլոր իւր ընտանեացմէ ողջ մնացող անձինքն, այսինքն իր քոյրերն և կրսեր Յակովբ եղբայրն, և վերջնոյս ամուսինն Թագուհի Տուսու, որ էր քոյր ծանօթ ազնիւ Կարնեցոյ մը՝ Յակովբ Աղայի Ղանտախճեան, որոնք Պետրոս Աղայի՝ իւր քեռառն հետ Կարնէն՝ Շիրակայ Լուռի գաւառն անցնելով, առ ժամանակ մի իրենց բնակութիւնն հաստատեցին Սարչապետ գեղին մէջ: Հոն Ղունկիանոս կ'երևի որ երկար ատեն ստիպուած լինի գիւղացի տղոց դաստիարակութեան պաշտամամբ իւր օրական ապրուստը ճարել. և իր կենաց այս մասին նկատմամբ քանի մ'երգերու մէջ հետևեալ յիշատակութիւնքն կ'ընէ, խօսելով առ Սուրբ Կոյսն.

Ի՞նչպէս չըլամ. հայրենական երկըրէս եմ զըրկըւած,
Մնտիրական, ողորմելի, քէօչէները մընացած.
Ձեռքս ծոցըս, չըլիքըս ծուռ խեղճ աղքատ մ'եմ մոլորած,
Տա՛ր զիս քո պայծառ քաղաքըդ, գեղի կարօտ մի թողուր:
Իրաւ մեծ վարձք ալ ունի, բայց ընկած վախտս է կ'ուսցընեմ.
Աստուածապաշտութեան ծաղիկը զըպրոց պախչան բուսցընեմ,
Գիտեմ, Մայր սուրբ, որ կ'ընդունիս, քեզի ընծայ հասցընեմ,
Վարպետութեան վարձք առնելու՝ տըղի կարօտ մի թողուր:

Դարձեալ ուրիշ տեղ մը կը յայտնէ, որ քաղցր է իրեն առանձնութեան տեղերը, այս պատճառաւ միայն՝ որ կրնար հոն հանգիստ կերպով Տիրամօր (որոյ շատ տեղ իր երգոց մէջ Սուլթան կոչումն կը սեփականէ) վրայ մտածել:

Ինչո՞ւ համար կ'առանձնանամ գեղերուն քէօչէները. —
Ըզմայլելի լուսաղարդեալ ան Սուլթանը կը սպասեմ:

Այս ժամանակիս մէջ յօրինած է գողտրել երգ մը, Չեռաւուռն աշակերտիս հիշանդոտները վերնագրով, զոր Գրիգոր կ'անուանէ, ինչպէս նաև աշակերտին առ ինքն տուած տացոռ (տիրացոռ) կոչումն՝ կը ցուցնեն թէ որքան սիրելի էր նա Ղունկիանոսի, և ոչինչ նուազ նաև իւր դպրոցական ընկերաց, որոց վրայ խեղճի, այսինքն հսկող դրուած էր. կ'արժէ իր փափկութեանն համար որ հոս ամբողջապէս դնենք զայն. (Տե՛ս էջ 90):

Այս դաստիարակութեան զբաղած միջոցին՝ գրեց Ղունկիանոս իրեն բանաստեղծութեանց մեծագոյն մասն. որք քիչ ատենի մէջ ժողովրդական երգեր դարձան, ոչ միայն Կարնեցի գաղթականաց և կամ բնիկ տեղացոց մէջ, այլ և տարածուեցաւ շուտով ի Կարին և ի Պօլիս, և չրջակայ գաւառաց մէջ: Այս երգերէն շատը կը գրէր ձրիաբար այլոց խնդրանօր և նիւթոյ առաջարկութեամբ, ինչպէս ինքնին կը յիշէ իր երգերէն մէկուն մէջ, թէ

Ղունկիանոսը փառք կու տայ քեզ, Բարերար.
Բերանըս դիւթ է, սըրտիկըս տէֆտար,
Լեզուս այլ զըրիշ եղեր է, անդադար
Խօսք ու խըրատներ կը գըրէ անըստակ:

Իր երգոց մեծ մասն հիմա կորուսեալ կը համարուի, և ձեռքերնիս հասածներն են զլիւսւորապէս առ Սուրբ Կոյսն գրած գեղեցիկ նուագներն, որոնք երկու հատորիկ կը ձևացընեն, հայերէն և տաճկերէն լեզուաւ. ունէր նաև պատմական տեստաւներ, որոց դարձեալ օրինակ չունիմք ձեռքերնիս:

Նոյնպէս երգերու յօրինմանց կը պարտապէր Ղունկիանոս նաև երբ ընտանեօք Լուռիէն գաղթեցան Սխալքէլէքի՝ Վարեան գեղը, ուր անցուց նա իւր կենաց մեծագոյն մասը. ուսկից զանազան անգամ ճանապարհորդելով ի Պօլիս, ծանօթացաւ հոն գտնուող ազգային Կարնեցի ազնուատոհմ Ալլահվէրտեան ընտանեաց, որոնք և շատ անգամ հրաւիրեցին զՂունկիանոս օթելու իրենց տանը մէջ: Բայց նա չէր ուզեր յանձն առնուլ, նախամեծար համարելով իւր առանձնական կենաց խաղաղութիւնը. և կը բնակէր այրած տան մը ստորերկրեայ մաղազայի մը մէջ, ուր կը զբաղէր գրելով բազմաթիւ նուագներ և շատ մ'իրեն զիմուդաց աղերսագիրներ տաճկերէն լեզուաւ.

Կ'երևի որ Պօլսոյ մէջ ալ ոչ սակաւ նեղութիւն կրած լինի Ղունկիանոս, և մանաւանդ երբ աղքատութեան և օտարութեան վիճակն իր վրայ կը ծանրանար օրէ օր. որով կը ստիպուէր զիմել երբեմն երբեմն ազգային կարեկից սրտերու օգնութեանն: Այս նպատակաւ ահա գրուած են կրկին աղերսագրերն առ ազնուազարմ Տիկինն Տիւղեան Յակովբ Չէլէպոյ. (Տե՛ս էջ 93, 94):

Հաւանական կ'երևի որ Ղունկիանոս քաշուած և առանձնացեալ կենաց մէջ անգամ՝ չէ կրցեր ազատ մնալ չար նախանձու հարուածներէն, մինչև երբեմն ստիպուեր է թողուլ իր բնակած վայրն, և այնպիսեաց աչքէն հեռանալով՝ առիթ չտալ իր վրան խօսելու: Իւր այս զգացմունքը յայտնած է իր երգերէն մէկուն մէջ, երբ անշատման ժամանակ՝ կու տայ իւր սիրելեաց հրաժարականն. (Տե՛ս էջ 89):

Երբեմն ալ հարկ կը լինէր Ղունկիանոսի այսպիսի առիթներու մէջ յիշեցընել անուշ գանգատանօք իր հին բարեկամացը, անոնց առանց պատճառի իրեն հետ խռոված լինելնին. և փոխադարձ անոնց չարախօսութեանցն՝ երջանիկ կենաց մաղթանօք կը հեռանար, ըսելով.

Աղիւ սիրելիք, իմ գանգատու է ձեզոյն.
Ի՞նչ պատճառի խեղճիս աչքէ ձեզեցիք. (Տէս էջ 89):

Ղունկիանոս վերջին անգամ մ'ալ դառնալով Պօլսէն յԱխլացախա, հոն ժամանակ մը պարապեցաւ դարձեալ տղայոց դաստիարակութեան. յետոյ անցնելով ի Վարեւան՝ կնքեց երջանիկ մահուամբ իւր կեանքը, Մուկ Մանասի (Մկրտտիչ Մանասէի) տանը մէջ, սրբութեան համբաւ ձգելով ի շրջակայ գիւղօրէս: Մահուան անկողնոյն մէջ անգամ զուարթ հանդարտութեամբ կը մնչէր մեղմիկ իւր երգերուն մէջ առ Ս. Կոյսն գրած աղերսանքներն, առ որ իւր բովանդակ կենօքն եռանդուն պաշտօնատար եղած էր:

Նոր իմաստ մը չէ յիրաւի այս խօսքս՝ թէ ամէն զգացումն իւր սեփական լեզուն ունի. սակայն ինչպիսի՞ լեզու պիտի գործածէ եռանդուն սիրոյ զգացումն, որ ամէն կրից աղբիւր է. ինչպիսի՞ սիրալիր ո՞ճ մը պիտի բանեցընէ Ղունկիանոս Ս. Կուսին հետ խօսած ատեն, որոյ սրտին միակ սփոփիչ և զանձ անկորուստ նա միայն համարեալ էր, առ որ կը գոչէր ստէպ.

Թահ պըզտիկուց Ղունկիանոսին սէրն ու սէվտան դու եղար:

Եւ ուրիշ տեղ մը.

Սէր իմ, սուրբ Կոյս, գիրքըս, սաղմոսս, աւետարանըս դու ես:

Կը խնդրէր Ղունկիանոս շատ անգամ՝ որ մ'առաջ մահուամբ հասնելու առ Ս. Կոյսն, գոր և իրեն երկրորդ Աստուածը կ'անուանէ, յայտնելով առ նա ստէպ ստէպ իւր սիրով վիրաւորեալ սրտին վէրքերը, թէ

Ղունկիանոսն եմ, սիրոյ նըշան՝
Վէրքեր ունիմ տասը քըսան.
Ես ժուռ կու գամ խեղճ փէրուշան,
Քանի առ սէրն իմ քովս կայ նէ:
Ղունկիանոսն եմ, երբ որ կ'յիշեմ սուրբ անունդ
Կը թալկանամ, յօգուածքներըս կ'ելլէ թունդ.
Սոսկ մէկ նայուածքովդ գեղեցիկ ըռու՛նտ,
Փըլած սըրտիս չէնքին՝ ոսկի սիւն կու գայ.

Յայտ է՝ որ այսքան վառ սիրոյն փոխարէն՝ չէր կարող Սիրոյ Մօր սիրտն անըզգայ լինել. այլ իմանալի ձայնիւ կը խօսէր միշտ Ղունկիանոսի սրտին, և կարծեմ առանց չափազանցօրէն գրուցելու կրնանք ըսել, թէ երբեմն նաև իւր դիմաց տեսութեան արժանի կ'ընէր. ինչպէս, կարծես, ակնարկել կ'ուզեն հետեալ քանի մը առ Ս. Կոյսն ուղղեալ տողերն.

Եկար յերկնուց Ղունկիանոսին մըխիթարիչ ըլլալու...
Խայալներըդ Ղունկիանոսին կերպ կերպ տեսիլքներ ցըցուց,
Սիրաբորբոց վառուած սիրտըս կարօտով գալարեցուց...
Յոյս իմ քաղցրագութ Մարիամ, եա չըսիր մի ինձի դու,
Քեզ ապաստան տէր կը կենամ, եա չըսիր մի ինձի դու...
Վախսն է, խոստմունքդ կատարէ, բաղձանքին հետ եղկելուս...
Հոգիդ առնելու ես կու գամ, եա չըսիր մի ինձի դու:...

Դարձեալ զանազան երգերու մէջ կը յիշէ Աստուածածնէն առ ինքն եղած խոստմունքները, և իր տառապանաց մէջ այն խոստումներն յիշեցընելով անուշիկ կերպով կը զանգատի առ նա, ըսելով.

Եա դու իմ ես՝ ինձի չըսիր.
Տենչալուդ եմ ծառայ եէսիր...
Ըսի. Լըսէ, դըշտոյ փառաց.
Ըսաց՝ թէ Ի՞նչ, ի՞նչ կը խընդրես:
Ըսի. Քու սուրբ տեսութիւնըդ.
Ըսաց՝ թէ Քեզ կ'երևամ ես:...

Այսպէս Ս. Կուսին ձեռքով առաջուընէ ապահովցուցեր էր Ղունկիանոս իր ապագայ կենաց երանական վիճակը, և արքայադքեան վրայ գրած երգերուն մէջ կը զմայլէր նաև երկրիս վրայ հոն վայելելիք բերկրութեամբ. ինչպէս լի յուսով կը գրուցէ նաև ինքնին, թէ

Յանկարծակի յարքայութիւն մըտնալ մըտքէս կ'անցընի.
Իմ նազելի Փըրկիչըս հոն գըտնալ մըտքէս կ'անցընի...
Ես անթառամ պըսակներու իրաւ որ չեմ արժանի,
Յընծալ սըրբոց հետ միատեղ. առ ալ մըտքէս կ'անցընի:

Աղիւ և միանգամայն գերագոյն սիրոյ իղձ մ'ալ ունէր Ղունկիանոս, ուրոյ հասնելու ճար չեղաւ իրեն. այն է՝ դիւցազնական սիրոյ պատարագաւ՝ իր սիրելոյն համար արիւնը հեղու... մարտիրոսանալու. կը յայտնէ նաև թէ ուստի ծագեր էր իր սրտին մէջ այս եռանդն. (Տէս էջ 70. ԺԷ):

Սրբոց վարուց վրայ ունեցած վառ եռանդեանն արգասիք կրնան համարուիլ իւր բազմաթիւ երգերն առ Սուրբս և Սրբուհիս, առ որս իւր նեղութեանց ժամանակ օգնութիւն գտնելու կը դիմէ:

Թէպէտ և Ղունկիանոս իւր նեղութեանցը մէջ քիչ կարեկից սրտից ձեռնտուութեանն հանդիպեցաւ, սակայն ինքն ի բնէ բերեալ էր ամէն ցաւելոց հետ ցաւակից լինելու, և ձեռքէն եկած օգնութիւնն հասցընելու. մխիթարելու զընտանիս՝ իրենց մէկուն հիւանդութեան ժամանակ, կամ արտասուելու այն թըշուառ սրտերուն հետ որոնք չեն ուզեր բաժնուիլ իրենց սիրելեաց վերջին յիշատակներէն՝ ի գերեզմանաց: Այսպիսի առթիւ յօրինած է նաև մի քանի երգեր. (Տէս էջ 88):

Իբրև քերթողական խաղ՝ կրնանք յիշել նաև իւր գրաշար ըսուած վանկերով կազմուած տողերը. ինչպէս են հետևեալներն.

Խիստ գըթած ես աղէխորով Մարիամ,
Դու եղիր ինձ որբուս՝ մեն ու այբ ու բէ (մար, մայր):
Չունիմ սիրելի մը, ոչ բարեկամ մը,
Ըստ որում՝ ընկեր եմ վեմ ու այբ ու բէ (շար)...
Չըզիպչի ոտքերուս քէ ու այբ ու բէ (քար)...
Վերջապէս ինձ քովըդ տիւն ու այբ ու բէ (տար):...
Դու միշտ ինձ օգնութիւն գեմ ու այբ ու սէ (գաւ),
Մըխիթարութիւն մը տիւն ու այբ ու սէ (տաւ),
ձընչեմ անձըս, բըռնեմ պէ ու այբ ու սէ (պաւ)
Ունենամ սըրբոց հետ մեն ու այբ ու սէ (մաւ):

Ղունկիանոսի մտաւորական և հոգեկան ձրից համեմատ էր նաև արտաքին կերպն. լուրջ և վայելուչ էր դէմքով, սևաչուի, երկայնահասակ և բարակկեկ, նայուածքն հանդարտ ու աղու, ձայնը չափաւորապէս քաղցր: Վարմանը մէջ յետին աստիճանի զգուշաւոր էր և համեստ. կրօնական պարտուցը մէջ փոյթ-եռանդն և երկիւղած: Ի բնէ՝ քիչ խօսել կ'ախորժէր. իւր սիրելի զբաղանքն էին բանաստեղծել և աղօթել. բայց այսու հանդերձ ընտանի էր բնաւորութեամբ, և ամենուն սիրելի իւր վարմամբը, մանաւանդ ռամիկ ժողովրդեան, որոց անդադար բնածիր աշխուժով՝ հոգեւոր պատմութիւններ կը պատմէր: Սիրելի և յարգելի էր նաև Տաճկաց առջև, որոնք իրեն Ղալեմուկ-Շաիր, այսինքն Բաւնիքուն բանաստեղծ կոչումն կու տային. և յիրաւի, շատ աւելի աջողակ էր տաճկերէն գրելու՝ քան թէ հայ լեզուաւ: Իր տաճկերէն երգերուն մի մասն նախ արաբիկ և պարսիկ լեզուի խառն և բարձր ոճով գրած էր, բայց յետոյ այլոց աղաչանքը դարձուց զանոնք ի հասարակ լեզու Տաճկա՝ ամենուն դիրաւհաս կանալի լինելու համար. և այս իր տաղերն, ինչպէս այն ատեն, այսպէս նաև մինչև հիմա կը լսուին շատ սրճանոցներու և հասարակաց ուրախութեանց մէջ: Փափաքելի էր մեզի բովանդակ իր երգերուն հաւաքումն տպագրութեամբ ընծայել. բայց ինչպէս վերն յիշեցինք, բաց ի իւր հոգեւոր երգերէն, չունինք ուրիշ երգերու օրինակն. ուստի կը խնդրեմք զայնս յազգայնոց, և մանաւանդ ի կարնեցւոց. որոց վսեմափայլ ձիւնագագաթն լերանց, և աղբերաշատ դալարի բլրոց ծոցէն ծաւալած, մեղմիկ և գողտրիկ միշտ պիտի հնչեն իրենց քաղաքացի Ղունկիանոս երգչին քերդողական քնարին թրթռումներն:

Հ. Ա. Տ.

ԳՈՎԱՍՍԱՆՔ ԳՐԻՌՅԱ

Զրարճալի է, ուժ կու տայ կենաց Բզբասանք Հոգւոյ,
Սիրտ կը բանայ՝ երբ որ կ'ելլայ դիմաց Բզբասանք Հոգւոյ.
Մէկ ծաղկալի դաշտի նրման կը հըրճուին շատ ծաղկունաց,
Խիստ քաղցր անուշ հոտ կը բուրէ քըմաց Բզբասանք Հոգւոյ:
Ճերմակ, դեղին, կարմիր վարդեր, նէրկիզ, նունուֆար, շուշան,
Միշտ իրարու սիրահարուած՝ մէկը մէկու գուն կու տան.
Փթըթեր է բըրաբիւն, նարդոս, քըրքում, բալասան.
Ճեմէ սիգալով տո'ւր կամաց կամաց Բզբասանք Հոգւոյ:
Ուրախ կ'առնէ տըրտմեալները, հըզօր գօրութիւն ունի,
Անճառելի երանութեան անշուշտ կ'անէ արժանի.
Զեռքերէն բըռնելով շիտակ յարքայութիւն կը տանի,
Առաջնորդ կը լինի երկնուց փառաց՝ Բզբասանք Հոգւոյ:
Գին չի հասնի. զարմանալի եաքութ, զըմրութ գունար է,
Դըժոխաց չար ցանկութիւնը բոլորովին կը մարէ.
Լոյս կը ցըցնէ աստուածային. ձեռք բերելու ճար աս է.
Դարձ կու տայ կը անդեղձ մեղաւորաց Բզբասանք Հոգւոյ:
Ասկէ գալած բարութիւնը՝ չի հասկընար ամէն մարդ.
Մէկ մօտեցիր, տես թէ ի'նչպէս կ'ըլլատ ուրախ ու զըւարթ.
Գովքը լեզուի կ'առնուի՞ մի. պըճներ է խիստ գեղազարդ,
Կը փարատէ տըրտմութիւն, սուգ, կոծ, լաց, Բզբասանք Հոգւոյ:
Տես, թէ քեզ ի'նչ փափաքներով փընտռել կու տայ քո Տէրըդ,
Կարօտութիւնը կը քաշես՝ սաստիկ եռալով սէրըդ.
Քեզի զըղձումի 'մ կը ձըգէ, կու լաս, կ'ողբաս մեղքերըդ,
Կու տայ աչքերուդ հեղեղ անձրեաց Բզբասանք Հոգւոյ:
Այս պըտղալի այգւոյն մէջը զըւարճանալ ո՞վ չուզեր.
Մըտքերնիդ կը բարձրացընէ, դէպ ի յերկինք կ'ելլէ վեր.
Աստուածածնայ սիրոյ բոցով կը հըրդենէ սիրտը ձեր,
Շատ օգտաւոր բաներ կու տայ իմաց Բզբասանք Հոգւոյ:
Տիւղալի ու Էճէմիներ, իւահիներ կայ զըրուն,
Տէստէն, Շէքի, Ղէլէնտէրի, Տիւպէյիթներ խիստ սիրուն.
Ղունկիանոսին ընծայն է սա քաղցրածայն եղբայրներուն,
Հըրամմեցէք, ձեզ համար միշտ բաց է Բզբասանք Հոգւոյ:

ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՂՈՒՆԿԻԱՆՈՍԻ ԵՐԳՁԻ ԿԱՐՆԵՑԻՈՅ

ՏԻՎԱՆԻՔ

Ա.

Սաստիկ կարօտովք եմ եղեր ուշագընաց, Մարիամ.
Ե՞րբ սուրբ զէմքիդ պայծառութեան վայելմանն արժանանամ.
Գեղեցիկ ես դու նազելի, եկո՛ւր սրբախ ցընծումը.
Մարմինըս զո՛հ մատուցանեմ, հոգիս ի քեզ ընծայ տամ:
Կըրակի պէս սուրբ սէրըդ իմ սիրտս է թափեր, Մայր կենաց,
Այլ չեմ կըրնայ դիմանար, ո՛հ, քաղցըր տեսուդ տենչանաց.
Ղուկկիանոսին արտասուքը հեղեղատ դարձաւ զընաց.
Քանի՞ մէկ ես ահ ու վահով կարօտութեան մէջ մընամ:

Բ.

Արդեօք պիտոր տեսնամ մի գեղեցիկ, սուրբ Կոյս, երեսըդ,
Տըրամեալ սրբախ ցընծումն է արփի պայծառ լոյս երեսըդ.
Ես անպատում կարօտներով կիզեալ անբոց այրեցայ,
Երեցիր որ ուժ տայ իմ թալկացած հոգւոյս երեսըդ:
Զուարթածաղիկ է հասակըդ, կեանքըս կու տամ տեսնելուն,
Հայրն Աստուած ինքն է զարդարեր անձառ զարդով գունըզգուն.
Ղուկկիանոսը սուգն է մըտեր՝ քեզմէն հեռու ընկնելուն,
Հերիք է լայ, ցոյց տուր փարատիչ տարակոյս երեսըդ:

Գ.

Նարդոս քըրքում ես, Տիրուհի, վարդերու թեղ երեսըդ,
Հիացուցեր է սերովբէք արփիագեղ երեսըդ.
Զայնըդ քաղցր է, խօսքերդ անուշ, գեղեցկութիւնդ աննման,
Միշտ կը ցընծայ Աստուածորդուդ հետ միատեղ երեսըդ:
Խայալներըդ Ղաւկիանոսին կերպ կերպ տեսիլքներ ցըցուց,
Սիրաբորբոք վառուած սիրտըս կարօտով գալարեցուց.
Սըխրալի զէմքըդ ըստ որում հըրեշտակք ըզմայլեցուց.
Սաղ կը մընայ մի տեսնողը արդեօք մէկ հեղ երեսըդ:

Դ

Մեր սրբորին խննտումը դու ես մըխիթարանք, Մարիամ,
Ի՞նչ հընար է առանց քեզ փրկութիւն գըտանք, Մարիամ:
Զըքնաղ դէմքըդ ցըցուր մեզի քաղցրահայեաց Որդուդ հետ,
Վըտանգալի այս աշխարհէս երբ որ ելլանք, Մարիամ:

Արդ մեծագոր ամենագութ շընորհիւ քո զօրացո՛ւ,
Վառէ զիս սիրուդ կըրակով, բոցըս յերկինք ցոլացո՛ւ.
Ղունկիանոսը դու անթառամ պըսակաց արժանացո՛ւ,
Անձառ փառացն յարքայութեանն էրա՛ ժառանգ, Մարիամ:

Ե

Պայծառ արև լոյս երեսըդ ցոյց տուր մէկ հեղ, Մարիամ,
Ճանաչաղեղ չամէրաղ աչկերըդ է կանթեղ, Մարիամ.
Խեղք չէ թողեր իմ գըլուխըս, կարօտութիւնդ ինձ մաշեց,
Տուր տեսութիւնդ խոցուած սըրախ օշարակ դեղ, Մարիամ:

Բոլոր աշխարհ ինձ պաշխեն նէ՛ ես չեմ ուզեր, չէ, չէ, չէ.
Զըւարճութիւն անցաւորիս՝ փրկութեանըս մեծ խոչ է.
Ղունկիանոսն աս մարմնոյ բանտէն ազատէ շուտ, կ'աղաչէ,
Պատրաստէ իւր զըրախտին մէջ պըզտի տեղ, Մարիամ:

Զ

Սէր իմ, Սուրբ Կոյս, գիրքըս, սաղմոսս, աւետարանըս դու ես,
Տըխտըս սըրտիս ուրախութիւն դեղ ու դարմանըս դու ես.

Դէմքըդ փայլուն լոյս կը ցոլայ, ինքըդ ծաղիկ անթառամ
Հոտ կը բուրես անմահութեան, վարդ, ըռէհանըս դու ես:

Վէրքերըս խորունկ բանեցաւ, հանդիպայ սիրուդ սըրուն,
Սաստիկ փափաքով կը բաղձամ անպատում անձառ բարուն.
Յանկալի երջանկութեանը արքայութեան փառքերուն՝
Ղունկիանոսը հասցընելու ուսուտ կիւմանըս դու ես:

Է

Զուր զովացուցիչ, Մարիամ, միխիթար վըշտացըս դու ես,
Եղիւր պաշտպան պարտաւորիս, քաւիչ մեղացըս դու ես.
Դու ես նազելի դուռն երկնից, ճանապարհ արքայութեան,
Անոր համար քեզ կը փընտռեն, զօր գիշեր լացըս դու ես:

Բացվեր ես լոյս զըրախտին մէջ՝ հոտով անուշ կարմիր վարդ,
Բընակարան Հոգւոյն Սրբոյ, պայծառ պըսակ մաքրագարդ.
Ղունկիանոսն եմ, խիստ կ'աղաչեմ, յիս հայեանք քաղցըր զըւարթ,
Քանզի յոյսըս, ապաւէնըս, իմ դեղ վիրացըս դու ես:

Ը

Դերտովըդ լըցուայ, Տիրամայր, եա չըսի՞ մի ես քեզի,
Սիրաս է եղեր ցաւոց ամպար, եա չըսի՞ մի ես քեզի.
Տեսութեանըդ կը թալկանամ, օրը հեղ մը խըրճա՛ զիս,
Ա՛յլ քո սիրուդ չեմ դիմանար, եա չըսի՞ մի ես քեզի:

Դադըեցու թափած արցունքըս, հերիք անեմ ողբ ու լաց,
Դառն աշխարհի բանտի մէջ եմ, աչկերըս երկինք մընաց.
Ղունկիանոսը քովդ առնելու արքայութեան դուռը բաց,
Զօր գիշեր կ'անէ տատ հաւար. եա չըսի՞ մի ես քեզի:

Թ

Յոյս իմ, քաղցրագութ Մարիամ, եա չըսի՞ր մի ինձի դու,
Քեզ ապաստան տէր կը կենամ, եա չըսի՞ր մի ինձի դու.
Մէջ զըրախտին պայծառ թաղիդ մարգարտի հետ զարդարեմ,
Խօսա ծաղկունաք, վարդ անթառամ, եա չըսի՞ր մի ինձի դու:

Վախան է, խոստմունքըդ կատարէ. բաղձանքին հետ եղկելուս՝
Յերկինք հասաւ ձէնն ողորմուք հեղձամըղձուկ իմ լալուս.
Ղունկիանոսն եմ, հիւանդացայ, ա՛յլ յոյս չըկայ ապրելուս.
Հոգիդ առնելու ես կու գամ, եա չըսի՞ր մի ինձի դու:

Ժ

Բռնկեր եմ տերտովըդ, տե՛ս, ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր.
Տեսէդ կարօտ մեղքը չեմ ես, ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր,
Երբ քեզ ինքըս սէր կապեցի, Աստուածածին, ցանկալուտ,
Ան յաւուրէն խեղքս առեր ես, ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր:

Յարտասուքէս ըլլամ ազատ, ե՛րբ պիտոր խընտամ ես այ:
Ամէն սուգըս կը փարատի՝ թէ մէկ, Սուրբ Կոյս, քեզ տեսայ.
Դու նազելիդ՝ Ղունկիանոսին բերէք իմ քովըս՝ ըսա՛.
Ինչուան աս կերպ գութ չըշարժես՝ ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր:

ԺԱ

Ո՛հ, կը կըրեմ ես սաստիկ սուգ ամէն օր, ամէն գիշեր,
Կը թափեմ աղի արտասուք, ամէն օր, ամէն գիշեր.
Կարծես զիս վառ բուրվառի մէջ ձըպեր կը ծըխացընեն,
Կ'այրիմ որպէս խունկ ու կընդրուկ ամէն օր ամէն գիշեր:

Մայր ցանկալուն կարօտովը խեցեր եմ, խենդըցեր եմ,
Կը վառվիմ սիրուն կըրակով, անձիս տոչորեմ, կ'երեմ.
Ո՛վ Սըրբունաք, այս ցաւալի Ղունկիանոսը ձեզ բերեմ,
Մըխիթարեցէք զանի դուք՝ ամէն օր, ամէն գիշեր:

ԺԲ

Ո՛վ Տիրուհի, պիտոր հանեն մէկ օր դատաստան մեզի,
Մեղաւորքըս արգարացուր, եղիր փաստարան մեզի.

Շունք զբոխոց վրանիս չըթափին խածեն խածխըծեն,
Հուր գեհնէն զերծո՛, էրա՛ դրախտին արժան մեզի:

Ղունկիանոսը փաթըթուեր է հըզօր փըրկական խաչին,
Քանզի թըշնամիքն անդադար զօր գիշեր կը մարտընչին.
Սուրբ անուանըզ զօրութենէն հալածին զեք կորընչին,
Մանաւանդ մահուան ատեննիս հասիր օգնական մեզի:

ԺԳ

Մայր սուրբ, ամէն ազգ ու ազինք երանի կու տան քեզի.
Գեղեցիկ ես, զըրախտին մէջ չի զըտուիր նըման քեզի.
Գունը խաւ վարդէն ես առեր, անուշ հոտը կընդրուկէն,
Սըրբեր կուսանք դէմըզ կեցած եղեր են հայրան քեզի:

Անըմանիկ կը վայելէ փառք պատիւ համանդամայն,
Ձէ՛, չէ՛ լըսուած ողորմածիկ զիմօղն յետ դառնայ ունայն.
Փըրկութիւնըս քեզմով կ'ըլլայ, դու ես յոյսըս մի միայնն.
Ես չըսէ՞ մի Ղունկիանոսը՝ իմ կեանքըս զուրպան քեզի:

ԺԴ

Տըրտում անձըս, մայր Մարիամ, զօրացու զըւարճացու,
Որդուկ կենարար արընէն խեղճիս խըմցու, արբեցու,
Ծարաւի եմ, կը զովանամ, ո՛վ կուսածին Սըրբուհի,
Քու կուսական կաթէզ կաթ մը իմ բերանըս կաթեցու:

Կարօտըզ զիս հալեց մաշեց, եղեր եմ խիստ խըղճալի,
Վառ կըրակով սէրըզ սիրտըս լըցուցեր ես լիուլի.
Ղունկիանոսն հիւանդացեր է տերտուլըզ, տե՛ս տենչալի,
Թըշնամիքը չըխընտացած՝ զեղ հասու առողջացու:

ԺԵ

Բազմագութ Կուսին կարօտով տըրտմութեան ըզգեստ հագայ,
Սուգն եմ մըտեր, խեղճուկ հոգիս կու լայ ու կը մորմնեայ.
Միաքըս ելեր է երկինքը, կը մըրցի աստղերուն հետ,
Բացուեցաւ դուռը զըրախտին, ինքը արդեօք ե՞րբ կու գայ:

Ո՛վ աղբիւր գթութեան, տե՛ս ինձ՝ թախտիկ առջև խոնարհած,
Տէ՛, խընամ տար, ջահն է մարուած, լոյս արևըս խաւարած.
Դու գանձարան շընորհաց ես ըսքանչելի ողորմած,
Ձեռք քաշես նէ Ղունկիանոսէն՝ հոգը ո՛վ պիտոր հոգայ:

ԺԶ

Քանի որ ես կենդանի եմ, հելէ վըտանգ կայ յահէ,
Դուռն երկնից դու, Աստուածածին, ինձ համար այ բաց պահէ.
Գամ քեզ զըտնամ, ո՛վ թագուհի, ցանկալի Որդուկ հետը,
Ուրախ երջանիկ ըլլալըս ան վախտն հաստատ էսսէհ է:

Փրկութեանըս մըտմըտուքին երբ որ ես խորը մըտայ,
Դեղ կենացըս, դեղ վիրացըս, անձախ մէկ հաս քեզ զըտայ.
Ինչի՞ Ղունկիանոսն ոտքերըզ փաթըթուեր է թող չի տայ,
Յոյս մը չըլլալ հէ՛չ՝ առանց քեզ՝ դատապարտութիւն մահ է:

ԺԷ

Սըրտիս մէջ սէր մը կը վառուի, կարօտս առնել չըկըրցայ.
Քաղածներըս մըթերել ու միտքըս առնել չըկըրցայ.

Շատ կարգըցի շատ լսեցի մաքուր վարքը Սըրբերուն,
Ի՞նչպէս չողբամ որ ես անոնց ճամբան բըռնել չըկըրցայ:

Ղունկիանոսն եմ ցանկանալով ցանկացայ տանջանքներու,
Ճար չըգտայ, միւնքիւն չեղաւ բաղձանքըս կատարելու.
Դըժբախտ չե՛մ մի, թըշուառ չե՛մ մի, արժանի չե՛մ մի լալու,
Արունս Յիսուսիս արընին հետը խառնել չըկըրցայ:

ԺԸ

Յիսուս. փափաքեմ սուրբ տեսուդ, տէր, ե՛կ կարօտըս լըցու.
Զօրացու յոյսըս, հաւատըս՝ միտքըս առ քեզ զարթեցու.
Պարգեւ սոսկ սէրդ ինձ միայն, որ ըլլայ աղքատս հարուստ,
Զարդարէ շընորհներովըզ, արգեղըս գեղեցկացու:

Միայն հաճոյ ըլլամ ի քեզ, թող աշխարհ քամահրէ զիս,
Ղեմ չէ հէ՛չ անպատուութիւնս, թագաւորըզ սիրէ զիս.
Ինձ խառնէ սըրբոց սիրելեաց, հրեշտակներ պարէ զիս.
Գըթութիւնըզ Ղունկիանոսին վըրայ ցըլմամբ ցօղացու:

ԺԹ

Մըտածեցի չար վարքերըս, ամօթի հարայ, կու լամ,
Մերկացուցեր եմ շընորհաց՝ խեղճ հոգուս վըրայ կու լամ.
Կըսկիծը թահ սիրտս է անցեր, զիս կը մորմնեցընէ,
Գաղտնի նեախք խոցոտուեր եմ, ունիմ մեծ եարայ, կու լամ:

Ապըստամբ մարմինըս զըլխուս ի՛նչ վտանգներ բերեր է.
Աշխարհս ալ զիս գերի մաշեց, անկից ալ սիրտս էրեր է:
Ղունկիանոսը շըփութեր է, շաշմեր է, շըւարբեր է,
Ինձի մէկ ճար վէրքերուս զեղ, Յիսուս, դուն արա, կու լամ:

Ի

Օգնեալ ինձ, Տէր, քաղցրը Աստուած, անձրս քեզ փառաբանէ,
Տէրտք ի սիրտըս կ'իջևանին, մի թէ սա ցաւոց խան է.
Ազդ արարէք հրգօր Կուսին, ո՛վ սըրբունիք, սըրբունաք,
Գայ ձեռք զարնէ իմ վէրքերուս, զեղ անէ դարման անէ:

Ողորմած թագունիդ, դու մէկ զըթած սըրտով տե՛ս զընայ,
Քեզ գովաբանողն հիւանդ է, ի մէջ ախտից չըմընայ.
Անուշ ձայնըդ լըսել տաս նէ՛ կը սաղնայ, կ'առողջանայ,
Ղուսկիանոս՝ քո աղքատ ծառայ՝ ճամբադ կէօզէթմիշ կ'անէ:

ԻԱ.

Ողորմածութիւնով լըցուած, քաղցրութիւնով անճառ ես,
Յոյս ապաւէն մեղաւորաց, հոգեոց փրկութեան կառ ես,
Թագունի ես երկնի երկրի, պարծանք ազգի մարդկային,
Խիստ մաքուր անբիծ անարատ որպէս լոյս յօդ անխառ ես:

Ղուսկիանոսին հասցընէիր աւետեաց խապար մը նոր,
Ազատէիր պտըտուելէն դաշտ ու բլրուր սար ու ձոր.
Միշտ յաւիտեան քեզ սիրելոյ ես եղեր եմ պարտաւոր,
Ինչու որ ուրախութեանքս, փրկութեանքս պատճառ ես:

ԻԲ

Կեանքըս անցաւ ցըրտով, ձըմով, չըտեսայ դարուն, ամառ,
Տէրտըս շառաւիղներ յարուց, ցաւերս եղաւ խիտ անտառ.
Տուն մը չունիմ, եուրս մը չունիմ, եղեր եմ թափառական,
Բընաւեր հաւքերու նըման՝ կը թըռտատեմ ծառէ ծառ:

Տառապանաց սըլաքներուն՝ վահանի պէս զէմ կեցայ,
Ջըրի էրի համբերութիւնը, կերպ կերպ վըշտաց զիմացայ.
Ղուսկիանոսն եմ, դառնութիւնով, նեղութիւնով արբեցայ.
Հոգիս, սուրբ Կոյս Աստուածածին, տէ՛, էկէ առ, եկէ առ:

ԻԳ.

Ես կարօտով սուգն եմ մըտեր, սըրտիկըս միշտ տըխուր է,
Գար նազելիս, երևնար ինձ, մըխիթարէր, ան, ո՞ւր է,
Իմ խընտուան ես, Աստուածածին, կենդանութիւնըս դու ես.
Քեզնէն անուշ անմահական քաղցրը հոտեր կը բուրէ:

Ո՞ր կողմն երթամ, ուր տեղ զըտնամ բաղձանքով փընաըրտածըս,
Խընդրեմ, յինէն մի՛ ծածկըիր, հրգօր երկրորդ Աստուածըս.
Տեսցուր քեզի՝ որ զօրանայ տէրտով արկարացածըս,
Մի՛ լացըներ Ղուսկիանոսին, եկոր զըգուէ զուրգուրէ:

ԻԴ.

Կե՛ան սուգը սըրտիս կորսընցուց, կե՛ան զըմըր զըացուց սէրըդ,
Կե՛ան կատարեալ խեղքի հասցուց, կե՛ան ցընորեցուց սէրըդ.
Ո՛վ թագունի, ո՞վ բացեց իմ մունջ լեզուիս կապանքները,
Կե՛ան աշխարհի ինձ լալ ցըցուց, կե՛ան ձոխ զըրցեցուց սէրըդ:

Ղուսկիանոսը գովասանքիդ ֆարազա միշտ կ'աշխատի,
Պէտք է մէկ հըրեշտակային նոր լեզու՛մ քո զըրուատի.
Հիմա որ քեզնէն հեռու եմ, մէկ օր մը զըտնամ պիտի.
Կե՛ան զի՛ն լացուց ու տըրտմեցուց, կե՛ան խիստ խընտացուց սէրըդ:

ԻԵ

Սիրտըս նեղուած, ինքըս ընկած, ամէն տեղս այ կը ցաւի.
Պէլքի ասով զըթայ Աստուած, անթիւ յանցանքըս քաւի.
Գեղեցիկ շէնքիս շինուածքը խախտեցաւ փըլփըլեցաւ,
Մահը գայրի զաֆտի չի գար, ինձ գերեզման կ'երևի:
Ես զաղըալի մեղաւորըս միշտ կը տապիմ, տաղնապիմ,
Ասկէ ետեւ պէտք է զըղջմամբ հոգեւորի պարապիմ.
Արբայութեան փափաքեր եմ, շուտ հասնելու կ'ըշտապիմ,
Ղուսկիանոսն եմ, զըզուելով զըզուեր եմ կեանքէս իրաւի:

ԻԶ

Աստուածածին, քեզ կը սիրեմ ես, օտար սէր չեմ ուզեր,
Բոլոր աշխարհի անեն զիս թաղաւոր, տէր, չեմ ուզեր.
Սիրտս եմ արւեր լոյս զըրախտին, աշք- ունիմ հոն երթալու,
Փառք պատիւս աս ըլլայ, ուրիշ օգուտ ու խէր չեմ ուզեր:
Գութըդ Ղուսկիանոսին վըրայ արևի պէս փայլեցուր,
Մըտցուր, մըտցուր յարբայութիւն, պայծառ դէմքիդ մայլեցուր,
Յիսուս փըրկիշ Աստուածորդիդ՝ ինձի մէկ անգամ ցըցուր,
Ա՛յլ ասկէց մեծ գանձ ու տէօլլէթ, ընծայ, նըւէր, չեմ ուզեր:

ԻԷ

Ջըգըտայ զեղ և ոչ մէհէմ, վիրաւոր եմ, Սըրբունի,
Սիրուդ վէրքն է, շատ տարի է որ կը կըրեմ, Սըրբունի.
Խեղդեցեր եմ տեսութեանըդ, ինչ էնելըս չեմ գիտեր,
Քո կարօտով՝ տե՛ս, մաշեցայ, սիրահար եմ, Սըրբունի:

Ջօր ու զիշեր ախուլախով հալէ ելայ, ի՛նչ որ այ,
Ո՞վ ողորմի ինձ եղիւելու, ո՞վ գութ շարժէ իմ վըրայ.
Ճարըս հատաւ, մեղցուր, սաղցուր, ի՛նչ կ'անես նէ դու էրա.
Ղուսկիանոսին ձեռքէն բըռնեմ քեզ կը բերեմ, Սըրբունի:

ԻԸ

Կըլիսոյ փառաց, սուրբ անուանել կեանքը ֆիտալատ ունիմ,
 Աննըմանիդ տեսութեանը կարօտութիւն շատ ունիմ.
 Չեմ զիմանայ, կեանքէս կ'ըլլամ, լոյս երեսըդ եկ ցըցու,
 Միրտըս մէկ բաց՝ աչքովդ ալ տես, քո հընցած ետրագ ունիմ:
 Քաղցրութեանըդ համն առնողը կըրնայ մնայ աննիազ,
 Ես կը փընտոեմ զօր ու զիշեր ախ կը քաշեմ հանապազ.
 Ղունկիանոսը տէ՛յ չը գըտնէ՝ հէ՛շ կու գայ մի քեզնէ վազ,
 Մայր ցանկալուդ լաւ բըռնելու՝ ինձ տըրուած խըրատ ունիմ:

ԻԹ

Վիրօք լըցուած թափառական, Մայր սուրբ, մէքեան մը չունիմ,
 Միրովդ ես ինձի մաշեցի, մէկի՛մ զիան մը չունիմ.
 Այս ցաւալի սըգաւորիս մըխիթարանք ըլլալու
 Մէկ հոգեւոր խոհեմազարդ բարի ետրան մը չունիմ:
 Ղունկիանոսն եմ, քո կարօտով սիրտըս խորունկ խոցեր եմ,
 Անցաւոր ուրախութեանը իմ աչքերըս գոցեր եմ.
 Գըթութեանըդ զըռանն առջև ճիտըս ծըռեր կեցեր եմ,
 Ա՛ռ ինձ քովըդ, աս է լացըս, ուրիշ շիվան մը չունիմ:

Լ

Տըխուր սիրտըս, Տիրուհի, ցընծացընել քեզտէն կ'ուզեմ,
 Յագարակի ծածկեալ գանձն ինձ զըտցընել քեզտէն կ'ուզեմ.
 Աղաչանքըս հաճոյ ըլլար, պարէ մուրատս առնէի,
 Յիսուս փըրկչիս սուրբ երեսը տեսցընել քեզտէն կ'ուզեմ:
 Ղունկիանոսն եմ, ողորմելի, խեղճ, անտէր, անտիրական,
 Վըրայէս չըպակեցընես քաղցըր գութըդ մայրական.
 Լըսեմ աւետարեք ձայնըդ յերկինք հըրաւիրական,
 Անտըրաում հըրճուանաց մէջ զիս մըտցընել քեզտէն կ'ուզեմ:

Ա Ճ Է Մ Ի Ք

Ա.

Մեծասքանչ անունըդ քո, Մարիամ,
 Յընծութիւն է սըրտի, մեղր ի բերանի.
 Կը պարգևէ հըրճուանք, սէր, մըխիթարանք,
 Ու լըսելեաց քաղցրաձայնութիւն ունի:
 Դեղ վիրաց է, բըժըշկութիւն հիւանդաց,
 Վըշտացելոց խընտում, յոյս մեղաւորաց.
 Հոտ կը բուրէ աստուածային շընորհաց,
 Կ'անէ մարդուս մաքուր, սուրբ, առաքինի:
 Հիւանդ Ղունկիանոսը փափաքով կ'էրուի.
 Կ'ըսէ՝ հոգուս, սըրտիս, լեզուիս թող զըրուի.
 Անտարակոյս արքայութիւն կը տարուի՝
 Ո՛վ ոք որ միշտ կ'յիշէ ու կ'ապաւինի:

Բ

Ոչ ես հանգիստ ունիմ, ոչ օրըս օր է.
 Գիշերներն այ ոչ աչքերըս քուն կու գայ.
 Յանկարծ տեսնամ հըրեշտակաց թագուհին՝
 Դեղնած դէմքիս ըռէնկ կու գայ, գուն կու գայ:
 Իմ մըխիթարանքս ես, սուրբ Աստուածածին,
 Ե՛կ զովացուր քու սիրովըդ ծարուածին.
 Թէ երևնաս դու մէկ ինձ ցընորածին՝
 Միաքըս կը բոլորի, խեղքըս տուն կու գայ:
 Քեզ զըտնալու ունիմ փափաք շատ հաւատ.
 Մաքրազարդեալ կուսանքներովդ ինձի գաս.
 Աս հալին մէջ թէ զիս թողուս ուշանաս՝
 Թիփու կը բըռնըլիմ, կարկուտ, ձուն կու գայ:
 Ղունկիանոսն եմ, երբ որ կ'յիշեն սուրբ անունդ՝
 Կը թալկանամ, յօղուանքներըս կ'ելլէ թունդ.
 Սոսկ մէկ նայուածքովդ գեղեցիկ ըռունտ՝
 Փըլած սըրտիս շէնքին՝ ոսկի սիւն կու գայ:

Գ.

Մայր աղքատաց մեղաւորաց, Մարիամ,
Աս խեղճ ողորմելուս ո՞վ զըթայ պիտոր.

Լըցուցեր է տէֆտէրները տէրտերը.

Ողորմած թագուհիդ ե՞րբ կարդա պիտոր:

Կարօտովդ խոցուած տէս սըրտիս եարան,

Յանկալիդ տեսնելու ինձ տեսիլք տարան.

Յարգոյ թախտ յօրինեմ, դաս հանգչիս վըրան,

Գունըզգուն ծաղկունքով խաս վարդ այ պիտոր:

Կը սիրեմ նազելիդ՝ իմ աչքերէս վեր.

Ե՞րբ լըցուի արդեօք, ե՞րբ այս կարօտը մեր.

Մէկ մարդ մ'որ ընկեր է յօտար երկիրներ,

Հայրենիքն երթալու միշտ փութայ պիտոր:

Իմ արեւ այ, կեանքս այ՝ դուրպան քեզ՝ ըսի.

Երբ հոգիս մարմնէս քաղուիլ կը սկըսի,

Ե՛կ երկնաւոր ուղեկցութեանըս հասի.

Ղունկիանոսն առանց քեզ ո՞ւր երթայ պիտոր:

Դ.

Ո՛վ աղբիւր զըթութեան, Մարիամ սուրբ կոյս,

Անտէր, անձար, անօգնական մընացի.

Ոչ ոք չըխըղճաց զիս, թագուհի երկնից,

Զեռք, օտք չըթողի՝ որ չըհամբուրեցի:

Նեղութիւնքն աշխարհիս կըսկըծցուց եարաս,

Մի՛ թողուր թըշամիք գան խընտան վըրաս.

Դու ինձ համբերութեան շընորհքները տաս.

Խիստ դառն է բաժակը որ ես խըմեցի:

Անկըրելի է իմ խեղճուկ հալըս, տես,

Կը կորընչիմ եթէ ինձի դու չօգնես.

Բաց ի քէն ա՛յլ չունիմ յոյս ումուտ մը ես,

Վասն որոյ ցաւալի սիրտըս քեզ բացի:

Ղունկիանոսը ծանրը վըշտաց թեթեցու,

Սէրըդ, գութըդ, ողորմութիւնըդ ցըցու.

Ինձ անպին սրբոց հետ խառնէ, խընտացու,

Քանզի ես աս աշխարհի մէջ շատ լացի:

Ե.

Ո՛վ տիրուհի Աստուածածին ցանկալի,
Քո սիրուդ պողպատով՝ սիրտըս տաղուած է.

Ընկըղմեր եմ տեսուդ մըտածմունքներուն,
Կարծես թէ իմ հոգիս մարմնէս քաղուած է:

Օսկէզօծ պալատիդ դըռներէ մէկ բաց,

Երեցիր, աչքերըս յերկինքը մընաց.

Յանկալի Սըրբուհիդ, թագուհիդ փառաց

Զըտեսնալու՝ աշխարհ գըլխուս նեղուած է.

Տէրտերուս տէֆտարը առջևդ բերեմ,

Տէս, ի՛նչ կերպ կերպ ծանրը խաչեր կը կըրեմ.

Զիւնքի քէզնէն կարօտ՝ սըգով կեցեր եմ,

Աս պատճառաւ վըրաս մոխիր մաղուած է:

Անտաղնալի եղաւ վէրքերըս, հընցաւ,

Զեմ կըրնայ դիմանալ, սէրըդ սաստկացաւ.

Կեանքըս ախուլախով ողբալով անցաւ,

Ղունկիանոսը տէրտ ու ցաւով շաղուած է:

Զ.

Աս ի՛նչ խեղճութիւն է՝ որ ես կը կըրեմ.

Ա՛խ, սուրբ Աստուածածին, իմ հալըս ի՞նչ է.

Խառնըւեցան իրար կարօտ ու սէրըդ,

Ողորմուկ ձայներով կոծ լալըս ի՞նչ է:

Ես ընկեր եմ պիւլպիւլի պէս ֆիրեատի,

Ալէկոծեալ սիրտըս հէչ չի հանդարտի.

Ինձի յարքայութիւն մըտընես պիտի.

Հաւատով յուսով առ քեզ գալըս ի՞նչ է:

Թըշամիքս հըզօր են հոգուս հակառակ,

Օգնեա ինձ որ չըլլամ առակ՝ նըշաւակ.

Զարդարէ՛ գըլուխըս անթառամ պըսակ,

Քեզի սաստիկ սիրով սիրտ տալըս ի՞նչ է:

Ղունկիանոսն եմ, շատցաւ օրէ օր տէրտըս,

Յիսուսըս զըտնալու կ'ըշտապի սիրտըս.

Աս մասին մեռնիլը ըլլայ իմ պարտըս.

Հարամ է աշխարհս, ա՛լ մնալըս ի՞նչ է:

Է.

Դու ես իմ ցընծալից ուրախութիւնըս,

Մայր Յիսուսի, ո՛վ թագուհի շընորհաց.

Կարօտդ քաշելով, սիրովդ էրուելով,

Յընորեցայ, գըլուխըս խեղք չըմընաց:

Սիրտըս անմարելի կըրակով կ'երի,

Եղայ տառապանաց նեղութեանց գերի.

Իմ բազմադէմ ամայութիւնըս յերկրի՝
 Ձրգուեցուց կենցաղուս վըշտալի կենաց։
 Գըթա՛ գորովագութ Մարիամ սուրբ կոյս,
 Իմ միայն նազելի և մի միայն յոյս.
 Սիրոյ ձեռքէն քաշած վիշտը եղկելոյս՝
 Հեղձամըղձուկ լաց կը շարժէ տեսողաց։
 Ես ե՛կ Ղուսկիանոսին մէկ ումուտ մը տո՛ւր,
 Ես տար յարքայութիւն կարօտը լըցուր.
 Օղի պէս անխառն ես. լուսի պէս մաքուր.
 Ե՞րբ ըլլամ բերկրալի տեսոյ քո զիմաց։

Ը

Մէկ օր կեանքիս ծառը կըտրի ու կ'ըյնի,
 Սև ու ճերմակ դանկով տաշեմ կը հէլպէթ.
 Աս երկիւղով դողամ ու կը սարսափիմ,
 Ահու՛վահու՛լ կեանքըս մաշեմ կը հէլպէթ։
 Կոյս գըթած, ընկեր է հոգուս տունը փուտ,
 Եկու սիրով, սըրտիս մէկ սենեակը մո՛ւտ.
 Պայծառափայլ դէմքիդ գեղազարդ տեսուդ
 Սաստիկ կարօտութիւն քաշեմ կը հէլպէթ։
 Տէրաօլըդ գեղնեցաւ երեսիս գունը.
 Անշուշտ կու գայ աս ձըմրեալն գարունը.
 Անճառելի փառքին վայելչութիւնը՝
 Մէկ օր զըրախտին մէջ քըշեմ կը հէլպէթ։
 Ղուսկիանոսն եմ, ողորմածէդ յոյս առայ,
 Սիրտըս կը գալարի, սէրըս կը եռայ.
 Ըստ որում ես քեզի չըրուած եմ ծառայ՝
 Շընորհքներ քո ձեռքէդ կ'աշեմ կը հէլպէթ։

Թ

Խիստ գըթած ես, աղէխորով, Մարիամ,
 Դու եղիր ինձ որբուս մեն ու այբ ու ըէ (մայր).
 Չունիմ սիրելի մը, ոչ բարեկամ մը,
 Ըստ որում ընկեր եմ վե՛լ ու այբ ու ըէ (վայր).
 Շուտ հասիր տըկարիս, շուտ բըռնէ վերցուր,
 Ախտաժետիս առողջարար դեղ մը տո՛ւր.
 Ո՛վ Թագուհի, ինձի ձեռքէ մի՛ թողուր,
 Ձրգիպչի ոտքերուս քէ ու այբ ու ըէ (քար).
 Կը կըռուին ինձ հետ անկըրելի ցաւեր,
 Կեանքիս բերդն է փըլած, քաղաքն է աւեր.

Ի՞նչ հնար է, շատ կ'աշխատիմ չի բըռներ
 Սիրուդ ճեղքած սիրտըս՝ կեն ու այբ ու ըէ (կար).
 Ամէն պատուէ, փառքէ՝ հըրածարեցայ,
 Յանկալիդ իմ, քեզ զիմեցի, քեզ դարձայ.
 Ղուսկիանոսն եմ, դառն աշխարհէս զըրուեցայ,
 Վերջապէս ինձ քովըդ տիւն ու այբ ու ըէ (տար).
 Ժ

Ժ

Մայր Յիսուսի, այս իմ վըշտացած անձիս՝
 Մըխիթարութիւն մը տիւն ու այբ ու սէ (տաւ).
 Խիստ է պատերազմըս ի չար թըշնամեաց,
 Դու միշտ ինձ օգնութիւն գիմ ու այբ ու սէ (գաւ).
 Փորձանք կ'յարուցանեն իմ կարիքէս վեր,
 Չի բաւեր, Մայր հըզօր, տըկար ուժը մեր.
 Տո՛ւր աղօթքի քեզ յուսալու շընորհքներ,
 Ճընշեմ անձըս, բըռնեմ պէ ու այբ ու սէ (պաւ).
 Շատ կը վախեմ սարսափելի զըժոխքէն,
 Պահէ ինձ յարածամ մահացու մեղքէն.
 Ձըզըրկըւիմ երկնից աննըման քաղքէն,
 Ունենամ սրբոց հետ մեն ու այբ ու սէ (մաւ).
 Մարիամ, մըխիթար ցաւալի սըրտիս,
 Ես սաստիկ նեղութիւնք քաշեցի աստիս.
 Չի թողուր Մայր սուրբը՝ դու դատապարտիս,
 Ղուսկիանոս, հերիք է լիւն ու այբ ու սէ (չաւ).
 ԺԱ

ԺԱ

Ըսի. Սուրբ Կոյս, ես խոցուած եմ սիրովըդ.
 Ըսաց. Թէ՛դ մը կը սաղցընեմ քո եարադ։
 Ըսի. Այս կենցաղըս վըտանգի մէջ եմ.
 Ըսաց. Դըրեր եմ իմ ձեռքըս քո վըրադ։
 Ըսի. Ի՞նչպէս կ'ըլլամ երբ որ հոգիս տամ.
 Ըսաց. Ան վախտը շուտ օգնութիւն կու գամ։
 Ըսի. Արդեօք կ'առնեմ պըսակն անթառամ.
 Ըսաց. Կը ընծայեմ, մի՛ հոգ աներ ադ։
 Ըսի. Դատաստանէս խիստ կը վախենամ.
 Ըսաց. Չէ՞ մի ունիմ քու վըրադ խընամ։
 Ըսի, Թէ Յիսուսիս Ի՞նչ պատասխան տամ.
 Ըսաց. Կ'անցնեմ հաճոյ քո էրած մեղադ։
 Ըսի. Ղուսկիանոսն եմ, այլ հէրիք է լամ.
 Ըսաց. Մէկ օր կը խընտաս ալ, միւժտէ տամ։

Ըսի. Մօտեցեր եմ՝ աշխարհէս կ'ելլամ.
Ըսաց. Կ'ըլլաս ուրախ ու կ'առնես մուրատ:

ԺԲ

Ըսի. Սիրուդ չեմ դիմանար, Սըրբունի.
Ըսաց. Փափաքլդ լըցուելու կ'անեմ ճար:
Ըսի. Որդիդ բեր ի սիրտըս հանդէջցու.
Ըսաց. Պէտք է դու ալ ըլլաս սուրբ տաճար:
Ըսի. Կարօտներդ սաստիկ կը կըրեմ:
Ըսաց. Զերմեռանդըս ես այ կը սիրեմ:
Ըսի. Ես խիստ ողորմելի անճար եմ.
Ըսաց. Կ'ըլլամ որբուդ սըրտի սիրով մար:
Ըսի. Ո՞ւր տեղ գըտնամ ըսքանչելիդ իմ.
Ըսաց. Յարքայութիւն՝ երբ որ քեզ տանիմ:
Ըսի. Անկըրելի մեծ ցաւեր ունիմ.
Ըսաց. Թէ Որդեակըս, խաչդ սիրով տար:
Ըսի. Ղուկիանոսը քուկդ է, դու գիտես.
Ըսաց. Մօտ օրերըս գութըս կը տեսնես:
Ըսի. Անճառ փառքին խիստ կը բաղձամ ես.
Ըսաց. Պատրաստեր եմ անի քեզ համար:

ԺԳ

Նեղած անձն իմ, գըթած Կուսին մօտեցիր,
Ուրախութեամբ քեզ լըցընէ անըստակ.
Քո սըրտիդ ազմուկին, մըտքիդ ցընդմանը՝
Հանգարտութիւններ գըտցընէ անըստակ:
Կը տեսնայ որ յոյսը իրան զըրեր ես,
Յիսուս որդին պատուեր՝ սըրտանց սիրեր ես,
Կարօտութիւնն՝ անպատմելի կըրեր ես,
Սուրբ երեսը կը ցըցընէ անըստակ:
Զի զըրկեր զըրախտէն, սըրբոց տաճարէն,
Հըրեշտակաց զասէն, յարգարոց պարէն.
Պիտոր ատ քո ողբ ու լացիդ փոխարէն՝
Անուշ ձէներ լըսեցընէ անըստակ:
Երբ, Ղուկիանոս, արդարութեամբ քալես կոր,
Ան հառաչով սիրտդ ու հոգիդ հալես կոր,
Սըքայութեան դուռը հասեր՝ չալես կոր,
Բանայ ու ներս կը մըտցընէ անըստակ:

ԺԶ

Կարօտուլդ, ո՛վ Տիրունի, խոցուած եմ,
Վէրքերուս դու մէհլեմ կ'ըլլաս կը հէլպէթ.
Թէ որ խեղճութիւնըս տեսնես մասնաւոր,
Հէշ չէ նէ՝ տէրտերըս կիսես կը հէլպէթ:
Ուրախարար աստղ ծովային կ'յիշուիս դուն,
Հալեցայ, մաշեցայ, աչքըս չըկայ քուն.
Ես այ խառնըներ եմ ակտամէտներուն,
Ինձի ալ անոնց հետ կ'յիշես կը հէլպէթ:
Անուշ ձայնըդ ես երբ պիտո՞ր իմանամ,
Անշէջ վառուած սիրով ո՞ր կողմը գընամ.
Այսչափ որ քեզ զիմեր՝ կու լամ ու կ'ողբամ,
Մէկ օր մը իմ լացըս լըսես կը հէլպէթ:
Զօրացու տըկարըս դէպի քեզ գալու,
Բաց ի քէն չուսիմ որ ինձ յոյս մը տալու,
Ղուկիանոսը յարքայութիւնդ առնելու,
Աս ալ իմ ծառաս է՝ կ'ըսես կը հէլպէթ:

ԱՃԵՄԻՔ. ՈՐՔ ԿՈՉԻՆ ՏԵՍԵՏԵՊԱՆ ԿԱՄ ԵՖԵՔԱՆ:

ԺԷ

Դու մըխիթար վըշտացելոց, Մարիամ,
Մի՛ թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ.
Սիրով վառուած ուշաթափեալ տըխրեր եմ.
Մի՛ թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ:
Ըստ որում գութ ունիս ինձ մեղաւորիս,
Փըրկութեանըս բաղձալով՝ կը հընարիս.
Կը թախանձեմ՝ տէ՛ եկ շուտով քովդ առ իս.
Մի՛ թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ:
Ի՞նչ կը փընտռես՝ Ղուկիանոսին մէկ հարցուր,
Քեզ ցանկալիդ, քեզ աչքերուս երևցուր.
Եմ կարօտ քո տեսուդ, փափաքըս լըցուր,
Մի՛ թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ:

ԺԸ

Ես որ ընկայ Մայր ցանկալուն սէվտային,
Կը մըրմըքամ, զիշեր կու լամ, զօր կու լամ.

Փընտըռտելով թափէ ընկայ հոգնեցայ,
 Կէ մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:
 Դէպի յարքայութիւն միտքս է սըլացած.
 Կարծեմ թէ նազելիս զիմացս է կեցած.
 Սէրը վառ կըրակով սըրտիկս է լըցած,
 Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:
 Կը պըտըտիմ քաղքէ քաղաք, գեղէ գեղ,
 Զուռիմ հանդարտութիւն՝ մէկ երկիր, մէկ տեղ.
 Աչքիս անձրեւներէն պըրծեր է հեղեղ,
 Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:
 Սաստիկ կըսկիծներու տըւեր եմ տեղիք,
 Ո՛վ սըբուհիք, սըբուհաց հետ մէկ եղիք,
 Եկէք Ղուսկիանոսին ցաւակից եղիք,
 Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:

ԺԵ

Ե՛կ փարատէ տըխուր սըրտիս ամպերը,
 Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, զըթած Մայր.
 Դէմ ինձ կու դան փայլակներով կայծակով,
 Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, զըթած Մայր:
 Խորհուրդներու ալիքներով կը ծըփամ,
 Սըգաւորիս տես, խընամ տար, հերիք լամ.
 Մերձ լեր խաւարելոյս որ պայծառանամ,
 Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, զըթած Մայր:
 Ո՛վ դու յոյս իմ եւ ապաւէն բարերար,
 Այս վըշտալի կենցաղոյս մէջ մի՛ մոռնար.
 Միշտ յիշէ զիս՝ որ չըլլամ անմըխիթար,
 Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, զըթած Մայր:
 Ո՛վ թագուհիդ մեղաւորիս զըթայ նէ,
 Ամէն կասկածներէս ապահով կ'անէ.
 Ղուսկիանոսն ա՛ռ, փէշիդ տակը պահպանէ,
 Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, զըթած Մայր:

ԺԸ

Ի՛նչպէս չայրիմ Աստուածունւոյն սիրովը,
 Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ.
 Անի է իմ տըխուր սըրտիս ցընծումը.
 Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:
 Կը թալկանամ՝ երբ որ կ'յիշեմ անունը.
 Կարմիր վարդէն առեր է պայծառ դունը.

Սըրբերը կը վայլեն գեղեցկութիւնը.
 Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:
 Կարօտը ձըգեց զիս մէջ ահի վահի,
 Խօցուայ հոգէտընէս, կը մեռնիմ սահի.
 Զէնը քաղցըր, ինքն ողորմած թագուհի,
 Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:
 Ղուսկիանոսն յանձներ եմ օրհնեալ կամացը,
 Որ հաղորդ առնէ իւր անձառ փառացը.
 Անթիւ կուսանք ձեռք կապեր են զիմացը.
 Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:

ԺԹ

Եկաւ յերկնաց հըրեշտակաց թագուհին,
 Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ.
 Երբ խօսեցաւ՝ ձէնն որ առի՝ թալկացայ,
 Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:
 Հըրեշտակներ սանդուղներով, սազերով,
 Երգ երկնային կը երպէին նազելով.
 Տեսայ սիրուն մարգարաշար մագերով,
 Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ.
 Պայծառափայլ դէմքին սիրահարեր եմ,
 Այս կարօտը շատ մի պիտոր ես կըրեմ.
 Թափէ ընկայ, անպատմելի կը սիրեմ,
 Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:
 Իմ սիրելիս՝ մէկ իմ ցաւըս իմանայ,
 Որ ալ հոգիս մարմընուս մէջ չի մընայ.
 Ղուսկիանոսը ի՞նչպէս սիրուն զիմանայ,
 Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:

Ի

Լոյս արևն ես արքայութեան՝ տենչալուդ,
 Զըբաղձամ մի չըխենդրեմ մի, չըլամ մի.
 Տեսութիւնը փառք է, պարծանք, փըրկութիւն,
 Զըբաղձամ մի, չըխենդրեմ մի, չըլամ մի:
 Ճառագայթէդ կուր աչքերըս կ'առնէ լուս,
 Քեզ թագուհիդ երկու ձեռք բըռնելուս.
 Տանջանքներով սուրբ անուանըդ մեռնելուս՝
 Զըբաղձամ մի, չըխենդրեմ մի, չըլամ մի:
 Աղաչանքըս հաճոյ ըլլար, Մայր տիրուդ,
 Զիս խառնէիր մաքրագարգեալ սըրբերուդ.

Անճառելի տեսութեանը փառքերուդ՝
 Չըբաղձամ մի, չըխընդրեմ մի, չըլամ մի :
 Ղունկիանոսը՝ տեսուդ արժան ըլլալու,
 Պայծառ դէմքիդ միշտ յաւիտեան զմայլելու,
 Անտըրտում խընտումը եա ձեռք բերելու՝
 Չըբաղձամ մի, չըխընդրեմ մի, չըլամ մի :

ԻԱ.

Դու կուսանաց, հրեշտակաց ցընծումը,
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ.
 Բացուի սըրտիս ծաղկըները, վարդերը,
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ.
 Այլոց կայ սիրելի, սիրուն ազգական,
 Անոնց հետ կը հըրճուին, կը զըւարճանան.
 Ես քեզ ունիմ մըխիթարանք սոսկ միայն,
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ :
 Չըւարթ, պայծառ, ուրախ դէմքդ երբ տեսայ,
 Ղուրպան կ'անեմ բոլոր կեանքս այ, գըլուխս այ.
 Չօր գիշեր կը քաշեմ զըմըր ու զուսայ.
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, երկուր մէկ :
 Ղունկիանոսն եմ, ծառագ, ըզքեզ խիստ սիրող,
 Իմ կարօտըս լըցընելու ես կարող.
 Երեցիր, աս տըխուր սիրտըս ճըխայ թող.
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ :

ԻԲ.

Տեսութեամբդ հրաշագեղ Թագուհի,
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու.
 Մըտածմունքըս, խեղքս ու միտքըս քեզ հետ է.
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու :
 Ո՛վ դու անուշ, քաղցրը անուն Մարիամ,
 Քեզ տեսողաց հազար երանի կու տամ.
 Խանդակաթեալ գիմեր եմ առ քեզ կու դամ :
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու :
 Ղունկիանոսը նազելուդ է խիստ կարօտ.
 Քո ցանկալիդ եթէ գըտուի ինձի մօտ,
 Մութ գիշերըս կ'ըլլայ պայծառ առաւօտ.
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու :

Տ Ի Ի Պ Է Ի Թ Բ

Ա.

Քո սիրուդ, ո՛վ Կոյս սըրբազնեալ,
 Չի դիմանար հէջ մէկ մարդ, մարդ.
 Անըման ես յոյժ գեղեցիկ,
 Հստով գունով կարմիր վարդ, վարդ :
 Ինձ ախով կարօտով լըցիր,
 Քեզ սիրելոյ զարթեցուցիր.
 Թագ պըսակ փառքեր ցըցուցիր,
 Ու պայծառ լոյս անճառ զարդ, զարդ :
 Եւ դու իմն ես՝ ինձի չըսիր.
 Տենչալուդ եմ ծառայ եէսիր.
 Ղունկիանոսին թէզ թէզ հասիր.
 Կեանքէն կ'ըլլայ խսկոյն արդ, արդ :

Բ.

Տիրուհի կոյս, դու ես, դու ես
 Պայծառ աստղ առաւօտեան.
 Խաւարին վերջ, լուսոյ ըսկիզբ,
 Անպատում հըրաշք գեղազան :
 Ողորմութեամբդ ծովացար,
 Անուշ հստով տարածուեցար.
 Յարքայութեան մէջ բացուեցար,
 Շընչական վարդ, խօսուն շուշան :
 Կը հըրճուիս հետ ծաղկըներուն,
 Չորս կողմէ առին կուսանք սիրուն.
 Եա չըսեմ մի ան աչքերուն
 Հազար երնէկ՝ որ քեզ տեսան :
 Ինչո՞ւ ես ընկեր եմ նըկուն,
 Սէրըդ սիրտըս կապեր է բուն.
 Պայծառ դէմքիդ քաղցրը տեսուն՝
 Տէ՛ էրա Ղունկիանոսն արժան :

Գ.

Ըսի. Լըսէ՛, դըշխոյ փառաց.
 Ըսաց, թէ Ի՞նչ, Ի՞նչ կը խընդրես :
 Ըսի. Քու սուրբ տեսութիւնը.
 Ըսաց, թէ Քեզ կ'երևամ ես :
 Ըսի. Խօսքէդ զըւարճացայ.
 Ըսաց. Ունիս սէր, հասկըցայ :
 Ըսի. Գիտցար որ վառուեցայ.
 Ըսաց. Թէզօք զիս կը զըտնես :
 Ըսի. Իմ սապրըս կըտրեցաւ.
 Ըսաց. Օրերդ ալ լըցուեցաւ :
 Ըսի, թէ Երկինք բացուեցաւ.
 Ըսաց. Պիտոր գաս ներս մըտնես :
 Ըսի. Բաղձալի ես նո՞ճ ծառ.
 Ըսաց. Եղիւր միշտ սիրով վառ :
 Ըսի. Տէ, Եկ՛ Դունկիանոսն ա՛ռ.
 Ըսաց. Քեզ լաւ պատրաստե՞ր ես :

Դ.

Ըսի. Կ'ողբամ, կ'աղերսեմ, Կոյս.
 Ըսաց. Տէրաւդ, ցաւըդ Ի՞նչ է :
 Ըսի. Որք եմ աշխարհի մէջ.
 Ըսաց. Զիս քեզի մայր ճանչէ :
 Ըսի. Յոյսըս այլ ո՞ւմ մընաց.
 Ըսաց. Կը խըղձամ ցաւալեաց :
 Ըսի. Զարհուրիմ կը չարեաց.
 Ըսաց. Ինձ օգնութիւն կանչէ :
 Ըսի. Գըթութեամբ նայէ մեզ.
 Ըսաց. Եղիւր խոնարհ ու հեզ,
 Ըսի. Երգով գովեմ կը քեզ.
 Ըսաց. Քաղցըր, անուշ հընչէ :
 Ըսի. Դունկիանոսն ա՛ռ քու քով.
 Ըսաց. Եկուր բարի վարքով :
 Ըսի. Խիստ յոգնած եմ հոգով.
 Ըսաց. Մէջ դըրախտին հանգչէ :

Ե.

Կերպ կերպ խաչեր, վիշտ, նեղութիւնք,
 Կարիք չի հասնիր կրքերու.

Հէմ ծերացայ, թափէ ընկայ.
 Ի՞նչ յոյս մընաց ա՛լ ապրելու :
 Մայր աղքատաց, ո՛վ թագուհի,
 Իմ սիրտս է միշտ ի մէջ ահի.
 Հիւանդութիւն մը պատահի,
 Զի գրտուիր մարդ մը ջուր տալու :
 Սիրով նայէ, խըղձա՛ մէկ հեզ.
 Աշխարհ եղեր է ինձի նեզ.
 Կը պըտըտեմ գեղէ ի գեղ,
 Տեղ մը չունիմ բընակելու :
 Անձըս խիստ կը տանջի տապի,
 Ո՛վ նազելիդ, ինձի հըպի.
 Դունկիանոսը շատ կը շտապի
 Յարքայութիւն շուտ հասնելու :

Զ.

Հըրեշտակաց թագուհին՝ թէ
 Սուրբ ձեռքը իմ վըրաս դընէ,
 Ուրախ կ'ըլլամ ամէն կերպիւ,
 Զիս սէլամէթը կը հանէ :
 Ան կողմէն հողմը յիս գալուն՝
 Կը հըրգեհէ անշէջ սիրուն.
 Մէզէթն ընկայ, բէհ զարնելուն՝
 Աւելցընէ ինքը գընէ :
 Յանկարծ յարքայութիւն մըտնամ,
 Ան տեղ իմ սիրելիս զըտնամ,
 Ի՛նչպէս իրան զուրպան չըլլամ,
 Երբ որ աս շընորհքը անէ :
 Դունկիանոսն եմ, սիրոյ նըշան,
 Վէրքեր ունիմ տասը քըսան.
 Ես ժուռ կու գամ խեղճ փերուշան,
 Քանի աս ուրն իմ քով կայ նէ :

Է.

Ա՛խ, նազելի Աստուածածին,
 Քեզ կը փընտուեմ սաստիկ սիրով.
 Այս իմ սէրս յայտնել անկար է
 Լեզուով, թըղթով, գըրջով, գըրով :
 Գոնեա Աստուած այսպէս գըթար,
 Լըսէր ձայնըս, խընդիբքըս տար.

Բսպաններն զիս քեզ համար,
 Հազար կերպ կերպ տանջանքներով:
 Հրեշտակք չորս կողմըս առնէին,
 Թևերուն վրայ բռնէին,
 Մաքրազարդ սրբոց խառնէին,
 Մեծ խընդութեամբ, հըրճմամբ, սլարով:
 Երնէկ կ'ըլլար Ղուսկիանոսին,
 Այս կերպ հասնէր Մօրն Յիսուսին.
 Քաշած կարօտըս սուրբ Կուսին՝
 Կեանքըս անցուց ահիզարով:

Ը

Տեսուդ կարօտովը, Մայր սուրբ,
 Կ'էրիմ ու կը վառիմ անբոց.
 Սիրուդ երկայրին բացեր է
 Սըրտիս վրայ անհամար խոց:
 Պանդըխտութիւնըս երկընցաւ,
 Արտասուքըս հեղեղ դարձաւ.
 Քեզի համար զըրցընցաւ
 Մըխիթարիչ վըշտացելոց:
 Ե՞րբ զիս պիտոր մըխիթարես,
 Այլ չեմ կըրնայ զիմանար ես.
 Խիստ ողորմած զըթած մայր ես,
 Շուտ կը հասնիս դու նեղելոց:
 Ղուսկիանոսին եկուր հասիւր,
 Փըրկարար ձեռքըդ վըրան զիւր.
 Էրա՛ իրեն քեզ որդեղիր,
 Անցուր պայծառ կարգը սրբոց:

Թ

Մոլորելոց ճանապարհ ես,
 Խաւարելոց լոյս, Մարիամ.
 Մըխիթարիչ ես նեղելոց,
 Մեղաւորաց յոյս, Մարիամ:
 Գովքըդ կ'երգեմ, շարական, տաղ.
 Խիստ սիրուն ես տեսլեամբ չըքնաղ.
 Փակեալ պարտէզ ու կընքեալ պաղ,
 Զուարթածաղիկ բոյս, Մարիամ:
 Եթէ խըղճաս, ինձի մօտիս,
 Մէհէմ կ'ըլլաս ամէն տէրտիս.

Ուրախութիւն տըրտմեալ սըրտիս
 Ես դու, ամբիժ կոյս Մարիամ:
 Ղուսկիանոսը գըլորեցաւ
 Անկըրելի ցաւէ ի ցաւ,
 Դու ես փրկութիւնը՝ զիտցաւ,
 Զեռք տո՛ւր անկելոյս, Մարիամ:

Ժ

Բոլոր աշխարհի ես ցընծում,
 Դու, Մարիամ, մայր Աստուծոյ.
 Պայծառ արեւ մը ծագեցար,
 Լոյսըդ արփի ծաւալելոյ:
 Քեզնով կըրնանք, ո՛վ յոյսըդ մեր,
 Գործել առաքինութիւններ.
 Զօրացու՛ վարդեր, ծաղկներ
 Սըրտիս պաղչան բուսցընելոյ:
 Հոգիս կը հեծէ, հառաչէ,
 Կարօտը ինձի խիստ մեծ խաչ է.
 Կեանքըս դուրպան քեզի՝ քիչ է,
 Արժանի ես հազար պատուոյ:
 Ղուսկիանոսն եմ, շատ կը բաղձամ՝
 Տեսնայի զէմքըդ մի անգամ,
 Արդեօք պիտոր արժան ըլլամ
 Հոգիս ձեռքըդ աւանդելոյ:

ԺԱ

Ողորմէ, Մայր սուրբ, կը սպասեմ,
 Իմ կարօտըս լըցընելու.
 Կամք ընես նէ՛ զըժուար չէ քեզ
 Յիսուսիս հետ տեսցընելու:
 Դու ես ծաղկալի բուրաստան,
 Սըրբեր, կուսանք հետ քեզ ցընծան.
 Եղեր է ինձ բանտ ու զընտան,
 Այս աշխարհն է քամահրելու:
 Սիրտըս խոցեց սիրուդ նետը,
 Վաղեցուց աչքերուս գետը.
 Երբ գըրնամ քեզ Փըրկչիս հետը՝
 Այլ խօսք մը չունիմ ըսելու.
 Փափաքս խկոյն կը կատարուի.
 Տես, ի՛նչ խընտում ինձ կը տըրուի.

Ղունկիանոսը վառուի կ'երուի՝
Մէկ անգամ ձէնըդ լըսելու:

ԺԲ

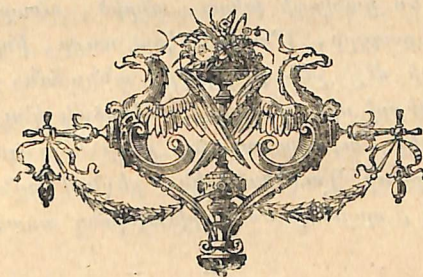
Սուրբ Կոյս, տէրտուղ եմ խօթացած,
Ձիս բըժըշկէ, առողջացուր.
Մըխիթարիչ ես նեղելոց,
Աս տըրտմեալըս ուրախացուր:
Թահ պըզտիկուց քեզ սիրեցի,
Դու ցանկալիդ, իմ քով կեցի.
Գոնեա հըրաշքով մօտեցի,
Սըրտիս նեղութիւնը վերցուր:
Մի՛ նայիր իմ անարդ վարքին.
Կարօտ եմ քո առատ սուրբին.
Մէհլէմ մը զիր սիրուդ վէրքին,
Ինձի յանկարծ քեզի զըտցուր:
Հէրիք է քո ճամբադ աշեմ,
Կարօտութիւնըդ ալ քաշեմ.
Ի՛նչ ցաւ կը զգամ՝ երբ քեզ կ'յլշեմ,
Եկուր Ղունկիանոսին հարցուր:

ԺԳ

Ձե՞ս մի գիտեր, աննըմանիդ
Սիրահար եմ ես բընական.
Ա՛խ, դու մէկ ինձ երեայիր,
Տեսիլքով մը առանձնական:
Սէրըդ սիրտըս թափեր ես հուր,
Ձեմ մոռնայ քեզ երթամ նէ ուր.
Գոնեա քաղցըր ձայն մը ինձ տո՛ւր,
Լամ, յօրինեմ երգ ողբական:
Մըխիթարուիմ ասով պարի,
Ձիւնքի տէխիէս՝ կ'անցնի տարի,
Պազի պազի քովըս արի,
Ճի՛փ մի՛ թողուր անօգնական:
Քեզ կարդալու լեզուս վարժ է.
Կեանքըս տամ մէկ տեսուդ՝ կ'արժէ.
Ղունկիանոսին գութըդ շարժէ,
Ցանկալի Մայր իմ սիրական:

ԺԱ

Քաղցըր աչքով նայէ ինձի,
Աղէխորով Մայր ցանկալի.
Կարօտուրդ, վառ սիրուրդ
Հիւանդ եմ, սիրտըս քարալի:
Դու ես անգին ջէուահիր, փանձ,
Պայծառափայլ, յոյժ դերասանծ.
Ունիմ յաւատ բարի նախանձ;
Սիրել, քեզ ըլլալ սիրելի:
Ղունկիանոսին ցաւը գիտես,
Սիրտը մէկ բաց, աչքովդ ալ տես.
Պօյիտ զուրպան հայրան եմ ես.
Քեզ կ'ուզեմ կեանքէս աւելի:

ՂԵԼԵՆՏԵՐԻՔ

Ա.

Միաբնակ քեզ հետ է, խելքըս առեր ես դու Սիրունը .
 Ձի հրեշտակք կ'ափշեցընէ գեղեցկութիւնը :
 Դող կ'ելլէ սիրտըս, ցանկալի Կոյս, ուշքըս կը վերնայ
 Խփոյն՝ լըսելուս հրաշալի քաղցրը անունը :
 Կարօտութեանը ողբ ու լացով՝ հալեր մաշեր եմ .
 Ե՛կ մըխիթարէ, կըտրէ լացըս, դու Մայր Տիրունը :
 Սասկազոյն սէրըդ Ղունկիանոսին փէրուշան էրաւ,
 Պանդուխտ ժուռ կու գայ, ա՛ն ընդունէ քո պայծառ սունըդ :

Բ.

Վերջին վախճանիս ինձի հասուր դու տըռող մուրատ,
 Հրեշտակաց ես ցանկալի խիստ, անբիծ, անարատ :
 Անունդ է քաղցրը, Մարիամ Կոյս սուրբ, ինքըդ հրաշք .
 Երկինք յերկրի մէջ՝ չես զըտնելիր, աննըման, մէկ հատ :
 Յոյսըս զընելով սիրուդ վըրայ համարձակ կ'ուզեմ,
 Տեսքըդ վայելել, ուրախանալ՝ ես քեզի հետ զատ :
 Փափաքը լըցուր Ղունկիանոսին, քեզնով խընտացուր .
 Իղձը կատարէ, որդեսէր ես, զըթուծիւնդ առատ :

Գ.

Ձեմ կըրնայ առներ իմ կարօտըս գեղազարդ Կուսէն,
 Մարդ չ'իտէ տէրաւս, բըռնիկեր եմ, կ'այրիմ կը ներսէն :
 Կարծիք չի մընայ՝ այս ցաւերով կեանքէս ելլալու,
 Եթէ չըհասնի ինձ օգնութիւն զըթած Յիսուսէն :
 Սըրախ բաղձանքը՝ տեսածիս պէս խփոյն կը լըցուի .
 Ըլլա՞յ մի պիտար պայծառանամ երեսին լուսէն :
 Մէկ օր կ'ողորմի, կ'առնէ քովը, հէշ կը թողո՞ւ խեղճ .
 Հէլպէթ ծառան է, կ'անցընի՞ մի Ղունկիանոսէն :

Դ.

Սըրբունիէդ զատ՝ ուրիշ մէկի մ'սիրտ չեմ տար, սիրեր :
 Ոտքերուդ տակը՝ երեսներս եմ կոխելու զըրեր :
 Հէշ մի հընա՞ր է մէկ սահաթ մը նազելի մոռնալ,
 Սիրուդ կըրակը սէրն աշխարհիս չի կըրնայ մարեր :
 Ո՞վ կըրնայ բաժնել ինձի քեզնէն. սո՞ւր թէ մահը .
 Մեռցընեն ալ նէ՝ մեծ ցընծում է, հէշ դեմ չեմ կըրեր :
 Այս իմ նըւէրըս ա՛ն ընդունէ՝ անարգ ալ է նէ,
 Արդ Ղունկիանոսը քեզի ծառայ ընծայ եմ բերեր :

Ե.

Սուրբ Կոյս Մարիամ, իմ խոցերըս բաց մէկ նայէ դու .
 Գութ շարժէ վըրաս, քաջ Լօխմանըդ, ե՛կ բըժըշկելու :
 Ոտքէս զըլուխըս սաղ տեղ չունիմ, լըցուած եմ վիւօք .
 Ողորմութենէդ, բըժիշկ ճարտար, ըսպեղանի տո՛ւ,
 Դու առողջացու, դու ողջացու սիրուդ գեղերով .
 Մի՛ կարօտ էներ վիրաբուժից ինձ ձեռք զարնելու :
 Աղքատ Ղազարին տէրտերը ինձ տըրուեցաւ ճէպայ,
 Գըտցուր ուրեմըն Ղունկիանոսը գոգն Աբրահամու :

Զ.

Ըռունտ Մարիամ, պայծառ դէմքիդ եղեր եմ ապուշ,
 Դու ինքըդ հրաշք, մարգարտալի մազերդ է քընքուշ :
 Գեղեցկութիւնըդ մէկ տեսնելու՝ կեանքըս տամ՝ քիչ է .
 Գի՞ն մի կը հասնի, Փարէզ, Հըռոմ, Տիէրպէքիր, Մուշ :
 Դու լաւ գիտես՝ որ ես առանց քեզ՝ չեմ կըրնայ ըլլայ .
 Գըթութիւն արա, մի՛ երևար ծառայիդ ուշ ուշ :
 Վըտանգներէ ալ ինձ տըկարըս պահէ պահպանէ .
 Ղունկիանոսը ա՛ն շընորհքիդ մէջ, լեր հոգւոյն ըզգուշ :

Է.

Շատ պայծառ ես, Կոյս, որպէս արփի, ըռնկով կակաշ .
 Քեզ կը վայելէ գեղապըճնիլ մօռ, կարմիր, կանաշ :
 Անկըրելի է քո կարօտըդ, սաստկազոյն սէրըդ,
 Ասիկց աւելի ալ կ'ըլլայ մի ինձ ծանրագոյն խաշ :
 Մըխիթարիչ ես սըզաւորաց, ամէն ցաւալեաց,
 Տէ՛ գիս ըսփոփէ, աղէխորով, արագահաս քաջ :
 Գութ շարժէ վըրան, խիստ կարօտ է քո օգնութեանըդ,
 Նըւաստ ծառայ է Ղունկիանոսը, ոչ է անճանաչ :

Ը

Թող բացուի երկինք, մօր Յիսուսին՝ որ սիրտ եմ տըներ,
Մէկ երեւայ ինձ, խիստ կը սիրեմ, բոլոր կեանքէս վեր:

Ի՞նչպէս չըմբռնուեմ, թագուհիդ իմ հըղօր Մարիամ.
Դու ես մի միայն փառք ու պարծանք յոյս ումուտնիս մեր:

Աղաչանքդ է քո անդառնալի միածին Որդուդ,
Ուրեմըն, սուրբ Կոյս, մեղաւորիս զու բարեխօս լեր.

Ո՛վ ցանկալիդ իմ, քո անուանդ թող արուն թափեն
Օրը հազար հատ ինձի նըման Ղունկիանոսներ:

Թ

Ա՛լ չեմ զիմանար, Կոյս գեղեցիկ, սիրուդ կըրակին,
Չորս կողմըս առին, տես մէկ անգամ՝ ցաւոց բանակին:

Կարծես տէրաք ամէն մէկըմէկու հըրամցուցեր են,
Համախումբ հեղան զեղան ի մէջ սըրտիս սենեակին:

Թագուհիդ յերկնից մէկ երեւաս անձառ փառքովդ,
Լըցուի կարօտըս, կեանքըս կու տամ աս կերպ հըրաշքին:

Խըղճա խըղճալուս, հէրիք է լայ Ղունկիանոս ծառադ,
Չի կըրնայ բանալ ցաւալի իւր սըրտիկը մէկին:

Ժ

Մայր խընամատար, ինձիմենէ մի՛ ըլլար հեռի,
Բարի պըտղովդ նըմաներ ես զու խընկի ծառի:

Ուրախութիւնով խիստ լըցուած եմ, կը ճըխայ անձըս,
Սիրուդ ճըրազը իմ սըրտիս մէջ անշէջ կը վառի:

Գեղեցկութեանդ մէկ մայլէի, ըլլա՞յ մի պիտոր,
Կարօտովդ, ա՛խ, կ'էրիմ կ'այրիմ, որպէս թիթեռի,

Դու Ղունկիանոսին յոյս մը տուր որ խընտայ պարծենայ՝
Թէ թագուհիէս՝ արքայութեան խոստմունքը առի,

Շ Է Ք Ի Ք

Ա

Ափշեր կը հիանամ զէմքիդ, Մարիամ,
Ծաղիկ ես անթառամ, անուշ, հոտաւէտ.
Ինձ նեղեալս յորդորես ու մըխիթարես.

Ե՞րբ պիտոր զէմդ հանես, լիանամ տեսէդ:

Կարօտըդ կը կըրեմ, հալեր մաշեր եմ,
Սիրով զինուցեր եմ, ապուշ կեցեր եմ.
Քեզ այնչափ կը սիրեմ՝ որ ա՛լ խեցեր եմ,
Տեսուդ փափաքեր եմ, կը ցանկամ յաւէտ:

Տէրտովդ զիս լըցիր. գոնեա երեցիր,
Գըլթովդ ինձ մօտեցիր, ցաւըս իմացիր.
Դու լեզուի հանեցիր զիս, զըրցեցուցիր,
Խիստ սաստիկ լացուցիր. արցունքս եղաւ գետ:

Ղունկիանոսն անձար է, ու խիստ տըկար է.
Քովըդ հըրաւիրէ, աս շընորհքն արէ՛.

Մուս կենալս անկար է, ողբս ո՞ւմ համար է.
Թողուդ ի՞նչ հընար է. բըռներ եմ փէշէդ:

Բ

Մարիամ, քաղցր անուն, խոհեմ, իմաստուն,
Չըքնադ զէմքիդ տեսուն՝ հէշ զին կը տըրուի՞.

Սիրտս է սիրովդ խոց, եզեր է հընոց,
Կ'եղլէ կապուտակ բոց. անդադար կ'էրուի:

Անգին ճէվահիր ես, գանձերու տէր ես,
Խեղճերը կը սիրես, զու ինքըդ սէր ես.

Շընորհք կը նըւիրես, երբ հօգս որ կըրես,
Թէ քեզ ինձ չըբերես՝ ջահըս կը մարուի:

Կը սպասեմ քո զալուն, կեցեր եմ արթուն,
Օգնիչ ես անկեղուն, լոյս կուրացեղուն.

Երեսըդ գունըզուն լուսով զարդարուն,
Հասակդ է խիստ սիրուն, հոտաւէտ սէրվի:

Թէ այլքն զիս հըրով, փարատեն սըրով,
Չեմ գտնայ քեզմէ, ուլ կոյս, ես տանջանքով,
Կեանքըս անցաւ զարով, ցաւերս են ծով ծով,
Ղունկիանոսը քեզմով կը մըխիթարուի:

Գ.

Ո՛վ կոյս գերամաքուր, զովացուցիչ ջուր,
Կարօտդ իբրեւ ըզհուր՝ սիրտս է թափեր արդ.
Քեզ տեսնամ նէ յայտնի՝ կ'ըլլամ երանի,
Հրեշտակ ես ի մարմնի, արքայութեան զարդ:

Անուշահոտ շուշան, բուրումն քաղցրազան,
Սուրբ Հոգւոյն բնակարան, գանձ անապական.
Գութ ունիս մայրական, հըզօր, փրկիչական,
Տէս, չըկայ ինձ նըման մէկ տառապեալ մարդ:

Ինձ տէր կեցիր, Մարիամ, յանկարծ զօրանամ,
Քեզի հաճոյանամ ես յամենայն ժամ.

Երբ անունդ որ կու տամ՝ ցընծութիւն կը զգամ,
Չիս յիշես նէ կ'ըլլամ խիստ ուրախ զըւարթ:

Ղունկիանոսին յոյս տաս, տէրտերն իմանաս,
Մըխիթարիչ ըլլաս, քովէն չը երթաս,
Քեզնով սիրտը բանաս, միշտ հեաը մընաս.
Դու մէկ նէրկիդ մ'ես խաս, կարմիր բացուած վարդ:

Դ.

Կարօտ եմ սուրբ Կուսին գեղեցիկ տեսին,
Դէմքը արեւ լուսին, արփի ջահ փայլուն.

Ինձի մէկ պատահի ի մէջ աշխարհի,

Է զըթած թագուհի, օգնող ամենուն:

Խեղճութիւնս որ տեսնէր՝ մէկ ճար մը կ'էնէր,

Սիրտըս տայի նըւէր, առնէր ընդունէր.

Նա խիստ է որդեսէր, սէր մը ցըցընէր,

Ինքն է միշտ կայնող տէր աղքատին, որբուն:

Գութ ունի մեր վրբան, է քաջ պահապան,

Մըխիթար քաղցրաբան, մեղրածոր բերան.

Տըրամեալք կ'ուրախանան՝ անունն որ կու տան,

Յոյս է ու ապաստան՝ մեղաւոր մարդուն:

Լոյս կը կապէր կամար՝ կեանքս որ լըմընար,
Հոգիս երկինք կ'եւար, զԱստուած կը տեսնար,

Թէ մայր զըթածը դար, բարեխօս կենար
Ղունկիանոսին համար՝ իւր Յիսուս Որդուն:

Ե.

Արարչին ընտանի մարդկանց երանի՛,
Որ եղան արժանի զըրախտը մըտան,
Վըտանգաց խալըսան, բաղձանքնուն հասան,
Մայր ցանկալիդ տեսան, արդ միշտ կը խընտան:

Նազելուդ ավշեցան, դէմքիդ հիացան,
Խընդութեամբ լըցուեցան, խիստ ուրախացան.
Հաճոյանալ կըրցան, Աստըծոյ մերձեցան,
Սոսկ ես եմ քար արձան, գէշ, վատ անպիտան:

Շատ կը կարօտանամ, սուրբ կոյս Մարիամ,
Զօր ու գիշեր կու լամ ու կը թալկանամ.
Փափաքո՞ւմ մի մընամ, ի՞նչպէս դիմանամ,
Սէրերդ են անխընամ, սաստիկ ցաւ կու տան:

Զարբ վառին ու խանձին, որք կը նախանձին.
Հասցուր, ո՛վ Կուսածին, իմ ցանկացածին,
Ղունկիանոս անձին՝ երկնային գանձին,
Որ կ'ողբայ առանձին միայնակ ի տան:

Զ.

Կը վառուի թոք ու լերդ՝ կեանքիս բերդին հետ.
Մօտեցիր սիրովըդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր.

Կարօտ եմ սառ ջըրի, սիրտըս խիստ կ'երի,
Ողորմութեան ծովըդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:

Դէմդ ելայ ամօթով, աղքատիկ լաթով,

Կ'աղերսեմ հաւատով, մի՛ թողուր ախտով.

Ինձ խընամ տար զըթով՝ սիրուդ գաւաթով.

Մերձեցուր զիս քովըդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:

Ի վերին երկրէն, բուրաստաններէն,

Ծաղկալի դաշտերէն վազած գետերէն,

Անուշ հեղեղներէն, պաղ աղբիւրներէն,

Կենարար ձեռքովըդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:

Դու զիս առողջացու, սաղցու, խընտացու,

Վառ սըրտիկս հովցու, հովահարեցու.

Ղունկիանոսին խըմցու, լաւ մը զովացու,

Դեղթափ մատունքովըդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:

Է

Ցանկամ միշտ բարեւել, պատուել, մեծարել,
Քանզի ես բաղձալի, սուրբ Աստուածածին.
Եկուր հետըս կեցի, նազելուզ լիցի
Խընդերքն ընդունելի, սուրբ Աստուածածին:

Տէրտի հանդըպուցիր, կարօտով լըցիր,
Խեղքըս ցընորեցիր, միտքըս ցըրուեցիր,
Թահ ճիկէրս խոցեցիր, աէ, ինձի դարձիր,
Չայնզ արա լըսելի, սուրբ Աստուածածին:

Պանդուխտ մընացեր եմ, կարօտեցեր եմ,
Հեղեղ պըրծուցեր եմ, անշափ լացեր եմ.
Քեզ որ մայր ընտրեր եմ՝ ի՞նչպէս չըսիրեմ
Իմ կեանքէս աւելի, սուրբ Աստուածածին:

Սիրտըս դող կը հանէ՝ սիրուդ տաւան է,
Տեսիլք կը ցըցընէ, կը ցանկացընէ.
Ղունկիանոսն ի՞նչ անէ՝ որ քեզի զըանէ.
Քաղցր ես, Կոյս գովելի, սուրբ Աստուածածին:

ՇԵՔԻՔ՝ ՈՐ ԿՈՉԻՆ ՔԵՐՏԻԿԷ

Ը

Է՛յ սուլթան պէհաւոր, եմ խեղճ ապիկար,
Կէօյնիւմիւզ պիպարէր, քեզ խիստ սիրեր է.
Տիւշլար պէնի եատան, դու լոյս դարաստան,
Աչդըն հէր թարափտան, անձիս տիրեր է:

Սէս վէր քի օյանամ, մարեր կը մընամ,
Աւէմտէ պէն արամ, երբ թէ զըլլընամ (?)
Տիւնեա օլմուշ հարամ. վառեր կը մըխամ.
Հասրէթ նուրի տիտամ, խեղքըս տարեր է:

Եանտը ճիկէր, պիւր սու պասքելուս խըմցու,
Սապհայաթլա կէլ պու հոգիս զովացու.
Սէն կէլ պէնի տիւնու մըխիթարելու,
Պէնտէքի զամմ զայրու ոչ ոք կըրեր է:

Հէր խմին անանտա, սիրտըս կը թընդայ,
Հարարէթ վար ճանտա, կը մեռնիմ հաւտա.
Չօք խայալ սէվտանտա՝ մըտածել կու տայ
Ղունկիանոս եօլունտա կեանքը զըրեր է:

Թ

Փաք լէքէսիզ Պիքեր, խեղճէս մի՛ թաքիր,
Պուլունմազ լանազըր գոհար մ'ես անգին.
Ա՛խ սէնի պուշամ պիր, ինձ ալ ի՞նչ պիտիր,
Պիթթապի վէրիլիր խընտում իմ սըրտին:

Չօք լաթիֆ խօշպուն վար, ծաղիկ նունուֆար,
Կէօզլէրիմ դան աղլար՝ տեսութեանդ համար.
Հալըմա գըլ նազար, լեր ինձ մըխիթար,
Եէթիշիր զըլամ զար, խըղճա անճարին:

Գալլըմ շիրին փերի սիրուդ կը մարի
Վար հասրէթլիք նարի, կ'երուիմ շատ տարի.
Սէն էօմրիւմին վարի, մէկ քովլա արի,
Կէօրին պիր կէզ պարի՝ քո սիրահարին:

Է՛յ վալիաէ Սուլթան, յոյս ես փըրկութեան.
Օլ շիֆահաթընտան՝ ինձ ալ բաժին հան,
Ղունկիանոս վերտէ ճան, թեւերուդ վըրան
Մութլու օգուր ճիհան աս պէխտէւորին:

Ժ

Միսալի շէյտա դուշ կ'երգեմ կը անուշ,
Տարապըմ կէլ գալուշ զըթով մայրենի.
Պէքլէր օլտում եօլուն, ընկեր եմ նըլուն,
Պիր եանըմտա պուլուն՝ սիրտս ուրախ լինի:

Քեան լութֆի միւլիքեան, ինձ ես պատուական,
Մէհունըար շատուման քեզնով կը լընան.
Օլտում սանա հէյրան՝ սուրբ Կոյս աննըման,
Չիւն իշտիմ աչգ ճամտան անապակ զինի:

Տիւշ օլտում ֆէրեատա, ու սուզը մըտայ,
Էյր էրաթիմ միւրատա, թէ որ քեզ զըտայ.
Շօլ հիւնին այաթա, արփի լոյս կու տայ,
Կիւզէլլիկ փայտա, ո՛վ քեզ նըմանի:

Կէօստէր նուր սիհմանա, աշխարհք հիւնայ,
Կիւն տօղտուն ճիհանա՛, քովէս մի՛ զընայ.
Սէրիմ զուրպան սանա, անձըս պարծենայ՝
Քի սէնտէքի անա՝ Ղունկիանոսն ունի:

ԺԱ

Ո՛վ երկնից թագուհի, ճէհնէթին մահի,
Փառք պարծանք աշխարհի, լաթիֆէթ սէնտէ:

Շընորհք վաեյլական էթ պանա իհսան ,
 Սիրտըս հոգիս ցընծան , հէր հիւրմէթ սէնտէ :
 Կարօտովը եմ անքուն , հէլ պէքլէր գուլուն ,
 Աս քո ուշանալուն , պաղըրմ օլտու խուն .
 Դեզն է իմ վէրքերուն . ամպէրի մույուն (?)
 Մըտնալս յարքայութիւն միւճիւղէթ սէնտէ :
 Չայնիւ մեծակական պէնի աղլատան ,
 Սոսկ սէրդ է սիրական , կէզտիւրիւ ուրեան .
 Տուր լուր մ'ուրախական , էյէսէլ տիհան
 Ըլլալ տեսուդ արժան՝ ինայէթ սէնտէ :
 Դէպի առ քեզ գալու՝ տիլ էտէր արզու ,
 Սուրբ տեսըդ տեսնալու կէօնիւլ չէքէր հու ,
 Ղունկիանոսն ըլլալու շատ սէվինճ մութլու
 Յոյսը փըրկըւելու նիհայէթ սէնտէ :

ԺԲ

Ո՛վ Կոյսդ անարատ , ֆարտօղի էթլլատ (?) ,
 Քեզ կը սիրեմ խիստ շատ , մուհապէթիմ կէօր .
 Սաատիկ հոգ կըրեւլու՝ սէրիմ սարտը փուս ,
 Մօրմէզ ետա ընկնալու , շիքայէթիմ կէօր :
 Նայուածքըդ կենարար տիլ ալտը ազար ,
 Տէ , օգնէ , եմ անճար , հէմ նաչար պիմար .
 Ես որ սաղ չեմ մընար՝ պու աշղըն քի վար ,
 Չեմ կըրնայ զիմանար , կէլ հասրէթիմ կէօր :
 Տեսուդ իմ կեանքս այ տամ՝ աղ տըր սանարամ :
 Սաղցուր , ուրախ ըլլամ , հասրէթլիք ետրամ
 Թէ սուրբ զէմքիդ ալ տեսնամ , էյ անա Մէյրամ ,
 Կը դողամ , կ'ամընչնամ , խիճալէթիմ կէօր :
 Ղունկիանոսն է , սուրբ Կոյս , փայըն էտէն պուս
 Սիրուդ զինովնալու , գաչմատը նամուս .
 Կ'ողբամ , միշտ իմ լեզուս թութա պիլմէմ սուս՝
 Գիշերներն ինչուան լուս , էզիէթիմ կէօր :

ԺԳ

Մաշեցայ չարագան աշղընտան ճէնան ,
 Թագուհիդ քաղցրաբան , տիլ սիւքքէր սէնտէ .
 Հոտըդ անմահական՝ նէրկիդ վէ ուհան ,
 Սուրբ սիրտդ է վարդարան , միսքամպէր սէնտէ :

Մէկ ձեռքէդ խըմէի մուհապէթ մէյի ,
 Սիրուդ բըռնկէի , եանայտըմ էյի .
 Որ քեզնէն ըսուէի՝ գուլումուր տէյի ,
 Գայի գըտնըւէի հէր սէֆէր սէնտէ :
 Յաւեր ունիմ հընութ , խեանըմ ունութ .
 Չորս կողմըս պատեց մութ , կէլ տէստիմտէն թութ .
 Աղքատիս ցըցուր գութ , գըլպէնի խօշնութ ,
 Մարգարիտ , լալ , գըմրուտ , միւճէհէր սէնտէ :
 Տենչալուդ հետ տեսուիլ՝ արզում պու աըր պիլ .
 Յանկալուդմէ հըրճուիլ , հէր տէմ էպէտիլ .
 Ղունկիանոսը սիրուիլ սէնտէն չիլին տիլ ,
 Գեղազան զարգարուիլ , խուպ զիլէր սէնտէ :

ԺԴ

Աղաչանքըս ընկալ , էյ սահապ ճէմալ ,
 Անձիդ վայելի ինձ տալ մաթլուպըմ տըր պու :
 Քաղցրագութ Մարիամ , քէսիլտի չարէմ ,
 Յանկալուդ կը տեսնամ պէն չօքտան պէրու :
 Կ'այրէ զիս անդադար աշղ հասրէթի նար ,
 Չեմ ապրի ալլ երկար , չիւնէմ տիլֆիքեար .
 Յաւերս եղան գումար , օյնար զիլֆի խար .
 Հասիւր մի՛ ուշանար , իմտատա մէհրու :
 Ղունկիանոսըն ընայ՝ գուշնաղիւր սանա
 Դէմէզ չըհեռանայ , տուրա տիլանա ,
 Տէսէզ թող լիանայ , արզուտուն զանա ,
 Հէրիք կարօտ մընայ կէօզ էտէր ֆիրու :

ԻԼԱՆԻՔ

Ա.

Լըցիր , սուրբ Կոյս , զիս կարօտով . ե՞րբ պիտոր գըտնամ քեզի ,
 Մայլէի զէմքիդ մուրատով . ե՞րբ պիտոր գըտնամ քեզի .
 Ինչո՞ւ ես միշտ պիլպիլի պէս քաշեմ կը զար , կոծ կ'անեմ .
 Ձի դու վարդ մ'ես՝ անուշ հոտով , ե՞րբ պիտոր գըտնամ քեզի :
 Մեծ փափաքով՝ ցանկալիիդ ես կը սիրեմ խեղքէ գուս .
 Յաւալի սիրտըս խոցեր ես , շիֆէ չըկայ մեռնելուս .

Համբերութիւնըս կըտրեցաւ, քեզ երեցուր աչքերուս,
Վառուեր եմ սիրուդ հըրատով, երբ պիտոր զըտնամ քեզի :
Գան մըխիթարելու խեղճիս քառասուն ազնիւ եարան,
Բացուի երկինք, հըրեշտակներ, սըրբեր, կուսանք երևան .
Չալուի քաղցըր սազ ու սանդուրներ, քեաման, նըւագարան,
Աս սիրտըս չի հանգիր աստով . երբ պիտոր զըտնամ քեզի :
Ըստ որում դու մայր զըթած ես, ունիմ շատ գիւման քովըդ,
Իմ կողմանէս սերորէներ փառք տալու թող դան քովըդ .
Ղունկիանոսը հէշ կը խընտայ՝ չըզըտուի ինչուան քովըդ .
Տէ՛, մէկ յոյս մը տո՛ւր խըրատով . երբ պիտոր զըտնամ քեզի :

Բ

Ո՛վ ցանկալի Կոյս սըրբազան, չէի՞ մի ըսեր քեզի՝
Տէրտերըդ ներքս հեղան զեղան, չէի՞ մի ըսեր քեզի .
Կուրծքըս ճեղքէ՛, բոցակիզեալ խորված սիրտըս սէյր երա՛ .
Դեզ չի զըտուիր՝ բիւր բըթիշկ դան . չէի՞ մի ըսեր քեզի :
Ներսէս կ'այրիմ, ձէնըս չեղլեր, նըստեր եմ սըգով ու սուս,
Հախ չունի՞մ մի, ախ Նազելի, քեզ համար թաշկըտեղուս .
Դու կը մընաս յոյս, ապաւէն, մըխիթարանք տըրտմեղուս,
Բարեկամքըս կը հեռանան, չէի՞ մի ըսեր քեզի :
Սուրբ պատկերդ իմ աչքիս առջև միշտ քաշուած ինձ կ'երևի,
Կը ըզմայլիմ տեսութեանըդ, դէմքդ է նըման արևի .
Իմ մի միայն սիրելիս ես, քեզ սիրեցի, սիրտ տըւի,
Բոլոր կեանք այ կ'անեմ՝ զուրպան, չէի՞ մի ըսեր քեզի :
Թա՛հ պըզտըկուց Ղունկիանոսին սէրն ու սէվտան դու եղար,
Հէշ ես լեզուէս վար կը ձըգե՞մ սուրբ անունդ ուրախարար .
Աննըման գեղեցկութիւնըդ կու տայ իմ մըտքիս գարար,
Խեղքս առիր՝ էրիր փէրուշան, չէի՞ մի ըսեր քեզի :

Գ

Տաքութիւնով սիրտս էրեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ,
Լերդ ու թոքըս բըռնկեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ .
Ջուր մը կ'ուզեմ անմահական Մայր Տիրուհէդ, թէդ հասու,
Չէնըս քաշուաւ, բուկըս չորցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ :
Թափէ ընկայ, աչքիս լուսը նըւաղեցաւ ցաւերէն,
Ինձի իմաստ թէ կ'ըլլայ նէ՛ կ'ըլլայ Աստուածամօրէն .
Պըռկըներուս մօտեցուցէք արքայութեան աղբիւրէն,
Բերանըս խիստ պապակեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ :

Շատ բըթիշկներու դիմեցի՝ առողջութեան մը յուսով,
Օգուտ չեղաւ, մաշեցուցի կեանքըս՝ զեղրանքով պասով .
Լոյս զըրախտին միջի եղած հաւուզներէն մէկ թասով,
Լեզուս տամիջի կըպչըտեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ :
Ղունկիանոսը զըզուեցաւ ան հէքիմներուն դառն զեղէն .
Պայծառափայլ պարտիզին պաղ վաղած անուշ հեղեղէն՝
Բացէք, իմ ներքըս կապեցէք, զովացընէ մէկ հեղէն .
Յորայ դէրտերն ինձ տըրուեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ :

Դ

Դէրտի տէր եղայ զէրտովը՝ ես, Սըրբուհի, քեզ կ'ուզեմ,
Արտասուքիս գութըդ շարժէ, միշտ, Իսկուհի, քեզ կ'ուզեմ .
Տէ՛, մէկ անգամ երեցիր՝ որ հոգիս քեզ տամ, ընծայեմ,
Միշտ յաւիտեան քեզ հետ ըլլամ, ախ Տիրուհի, քեզ կ'ուզեմ :
Տեսութեանըդ փափաքեր եմ՝ որպէս միեղջերուի՝ ջուրց,
Կ'ողբամ, կու լամ, սուգն եմ մտեր, հագեր եմ սեւեր ու քուրձ .
Սիրտըս սաստիկ բըռնկեր է, կ'այրի ինչպէս խոտի խորձ,
Սալթ քո սիրուդ կըրակներն է, Աստուածուհի, քեզ կ'ուզեմ :
Կարօտդ այնպէս կը քաշեմ՝ որ աշխարհ աչքիս չերևար,
Տահա ճամբադ ըսպանե՞մ մի, տէ՛, եկէ՛ ինձ քովըդ տար .
Չեօղերն եմ մընացեր, վայ ինձ, կեանքս այ եղաւ խիտ երկար,
Անուշահոտ բըրաբիտն վարդ, Վարդուհի, քեզ կ'ուզեմ :
Խիստ զըզուեր եմ, դառնացեր եմ վըտանգալի յայս կենաց .
Ո՛րչափ ցաւեր ժողովուեր են, մէկ դու սիրտըս ճեղքէ, բա՛ց,
Աչքովըդ տես, գիացիր որ այլ քաշելիքըս չը մընաց .
Չէս մի խըղճար Ղունկիանոսին, ո՛վ թագուհի, քեզ կ'ուզեմ :

Ե

Մաքրազարդ Կոյս, Տիրուհիդ իմ խեցող քեզ համար ես եմ .
Խըմեր եմ սիրուդ բաժակը, տեսուդ սիրահար ես եմ .
Կարօտովըդ խիստ մաշեցայ, կու լամ, կ'ողբամ զօր գիշեր,
Սուրբ անուանըդ արիւն թափել՝ մեռնելու յօժար ես եմ :
Չէնըս լըսել տալ կըրնամ մի, սաստիկ բողոք վերցուցի,
Ապաւինութիւնըս, յոյսըս՝ բոլոր քեզի դարձուցի .
Առողջութեան հետ միատեղ՝ մալ ապրանքըս կորցուցի,
Յոր երանելուն նայէ՛ մէկ, անկից քիչ մը վար ես եմ :
Չարմանալի գութ կը շարժես խըղճալի մեղաւորաց,
Ո՞ղորմելուս ճար ճարակը, քաղցրագութ, 'ի քեզ մընաց .

Ըսքանչեւի հրաշքով զու դեղ կ'ըլլաս անտաժեատաց,
Տէ՛, փութա եկ բժշկել, հիւանդ ու ցաւազար ես եմ:

Հիանալի խոնարհութիւնդ եղկելու ալ սորվեցուր,
Ինձի ուղեկից ըլլալու՝ արփի պայծառ, լոյս մը տո՛ւր:
Անաըրտում ուրախութեանը Ղունկիանոսը շուտ հասուր,
Փութանակի յարքայութիւն ըսողն ինձի տար՝ ես եմ:

2

Եղկելեաց ու խեղճ աղքատաց տէր կայնող՝ Աստուածածին,
Տառապելոց ես յոյս ումուտ ու օգնող՝ Աստուածածին:

Քաղցրը զըթած աչքով ինձ այ մէկ նայիս նէ՛՝ ձեռք կու տայ,
Անբժշկելի վէրքերուս դեղ էնող՝ Աստուածածին:

Յաշխարհի մէջ քաշածներըս անպատում է՝ քեզ ըսեմ,
Հիւանդութիւն, աղքատութիւն, խեղճութիւն կըրողն՝ ես եմ:
Ա՛խ, քո անուշ երանաւէտ ձայնը երբ պիտոր ըսեմ,
Ողբ ու լացըս ուրախութեան դարձնող՝ Աստուածածին:

Աս ի՞նչպէս քո սէրդ իմ վըրաս աւելցուցիր, շատցուցիր,
Բիւր անգամ զըծոխց զըռնէն զիս բըռնեցիր դարձուցիր:

Հիմա ալ՝ որ հառաչանքիս ականջ բացիր լրացիր,
Տէ՛, խընտացու անձառ փառացն հասցընող Աստուածածին:

Ղունկիանոսն եմ, ողորմածիդ տէրալի սիրտըս կը բանամ,
Կարօտովը կը խորվըտիմ, կերպ կերպ ցաւեր կ'իմանամ:
Հէ՛, քու մայրական գութը կը թողո՞ւ որ ես խեղճ մընամ:
Որդուդ անգին արընովը զիս զընող՝ Աստուածածին:

Է

Մայր սուրբ, իմ լացըս լըսեցիր, շընորհակալ եմ քե՛նէ:
Գըթութեանըդ հանգըպցուցիր, շընորհակալ եմ քե՛նէ:

Իմ ումուտս ես, ապաւէնս ես, իմ բոլոր յոյսըս զու ես,

Սըրտիս իղձը կատարեցիր, շընորհակալ եմ քե՛նէ:

Մայր յուսոյ ես, մայր սիրոյ ես, մայր զըթած ես, մայր կենաց,

Քաջ բըժիշկ ես, քաջ դեղթափ ես, քաջ մէհլէմ ես, դեղ վիրաց:

Ողորմած ես, բաղմադութ ես, քաղցրասիրտ ես եղկելեաց,

Սուգս յուրախութիւն դարձուցիր, շընորհակալ եմ քե՛նէ:

Յօր երանելուն նըման՝ իմ յանձիս վէրքեր բացուեցան,

Անտանելի խիստ կըսկիծներ՝ սըրտիս մէջ զումարեցան:

Ինձ հիւանդէս բըժիշկներն որ ձեռք քաշեցին՝ ես կեցան՝

Դու հասար զիս բըժշկեցիր, շընորհակալ եմ քե՛նէ:

Եկար յերկնաց Ղունկիանոսին մըխիթարիչ ըլլալու,
Չեմ արժանի՝ պիղծ բերնովըս սուրբ ոտքերդ համբուրելու:
Անուշիկ Աստուածորդուդ ու քեզ՝ յաւիտեան փառք տալու,
Ինձի միշտ պարտաւորեցիր, շընորհակալ եմ քե՛նէ:

Ը

Սալթ զըժբախտ ե՞ս մի եմ եղած, վատ օրեր տեսայ ինչո՞ւ:
Աշխարհի մէջ չըխընտացի, գէշ դարի հասայ ինչո՞ւ:

Ո՛վ կաթողին Աստուածամայր, ողբմէ խեղճ աղքատիս,
Դաւթայ ու Պետրոսի նըման՝ կոծ էրի ես այ ինչո՞ւ:

Ըստ որում իմ խեղքս առեր ես, երբ ցանկալիդ միաց բերի՝
Աս խայալով աչքիս առջև բացուեցաւ մէկ մեծ տէրի,
Փընտըռուցի քեզ նազելիդ չըզըտայ սիրտըս կ'էրի:

Նորանոր խիստ բորբոքեցայ, լալու ըսկրսայ ինչո՞ւ:

Էօրս ըլլայ նէ՛՝ չի դիմանայ այս կերպ սիրոյ տանջանաց,

Հեղձամըձուկ մորմըքս տե՛ս, կը ծեծկըլիմ գըլխիբաց:

Հէլպէթ պիտոր արժանանամ ես անթառամ պըսակաց,

Սէր իմ՝ որ քեզ երկու ձեռք բըռներ եմ՝ ըսա՛ ինչո՞ւ:

Դուն որ բարեխօս ըլլաս նէ՛՝ ի՞նչ հընար է՝ չըներէ

Աստուածորդիդ իմ մեղքերըս, կամ յիշէ, յառաջ բերէ:

Գըթութեանըդ քաղցրութեանը մի անգամ համ առեր է,

Ես ցաւալի Ղունկիանոսը՝ միշտ քեզի կ'յուսայ ինչո՞ւ:

Թ

Յանկարծակի յարքայութիւն մըտնալ մըտքէս կ'անցընի,
Իմ նազելի փըրկիչըս հոն գըտնալ՝ մըտքէս կ'անցընի:

Կ'այրիմ, վառուիմ, բըռընկեր եմ ես՝ անոր սիրուն համար,

Պայծառ լոյս տեսութիւնովը խընտալ՝ մըտքէս կ'անցընի:

Ինձի պէս վատ մեղաւորաց Աստուած մեծ խընամբ ունի,

Որբ մընացի յաշխարհի մէջ, շուտով մը քովը տանի:

Ես անթառամ պըսակներուն՝ իրա՛ւ որ չեմ արժանի,

Յընձալ սըրբոց հետ միատեղ՝ այդ ալ մըտքէս կ'անցընի:

Այս կենցաղըս նեղութիւններ չըկըրածըս չըմընաց:

Ա՛խ, քաղցրագութ Տիրուհիդ իմ, լոյս զըրախտին դուռ բաց,

Ինձ ներս մըտցուր, կը մորմըքամ, խեղքս անցաւ, ուշքըս զընաց:

Յիսուսէս առնել նըշան, խաչ, միտալ՝ մըտքէս կ'անցընի:

Ես մեղաւոր Ղունկիանոսըս՝ զինքս Ասածոյ ընծայ տանիմ,

Ի՞նչպէս պիտոր հաճոյ ըլլամ, վարքէս ես այ կը գանիմ:

Աստուածածին, սուրբ Հայր Յովսէփ, ձեզի բարեխօս ունիմ,
Բարի մահուամբ խեղճուկ հոգիս՝ ձեզ տալ մըտքէս կ'անցընի:

Ժ

Մեծ բաղձանքով՝ հրեշտակաց օթեանը կը սպասեմ՝
Շուտ հասնելու, հոտոտելու վարդ շուշանը՝ կը սպասեմ:
Ինչո՞ւ համար կ'առանձնանամ գեղերուն քէօշէները:
Ըզմայլելի լուսազարդեալ ան Սուլթանը կը սպասեմ:
Հալ չը մընաց, Թափէ ընկայ՝ Յիսուս փըրկչիս սիրովը,
Ե՞րբ պիտոր զընեւիմ արդեօք իմ ցանկալիս քովը:
Անտըրտում ուրախութեան մէջ մըտքընելու ձայնովը:
Եկայք օրհնեալ Հօր իմոյ՝ աս հըրամանը կը սպասեմ:
Տէ, հասի, լից իմ կարօտը՝ դու, Մարիամ, ո՞վ սէր իմ:
Աս կարօտը կ'երեցընէ ինձի մէկ դէխիս՝ տարի 'մ:
Պիւղպիւղի պէս՝ զար կը քաշեմ, հէրիք լամ, մարէմըրիմ,
Բացուելու լոյս զըրախտին ոսկի զըրանը կը սպասեմ:
Սըրբերը զան Ղուսկիանոսին խըմցընեն անուշ գինին,
Ամէնը կերպ մը զօրաւոր մխիթարութիւն ունին:
Օգնութեան հասնին կուսանք ալ. վերափոխման օր տօնին՝
Հոգիս տալու՝ Աստուածածնայ զալըստեանը կը սպասեմ:

ԺԱ.

Գանձ է սէրդ, ինձ շընորհէ, կոյս, փողի կարօտ մի՛ թողուր:
Ես եուրա չունիմ, օթեանդ ան, տեղի կարօտ մի՛ թողուր:
Ընկեր եմ վիշտ ու նեղութեան ծովերու մէջ, կը ծըփամ,
Շուտ հասցուր նաւահանգիստըս, լողի կարօտ մի՛ թողուր:
Ի՞նչպէս չըլամ, հայրենական երկրէս եմ զըրկըած,
Անտիրական ողորմելի քէօշէները մընացած:
Ձեռքըս, ծոցըս, շըլլիքըս ծուռ, խեղճ աղքատ մ'եմ մնորած,
Տար զիս քո պայծառ քաղաքդ, գեղի կարօտ մի՛ թողուր:
Իրաւ՝ մեծ վարձք ալ ունի, բայց ընկած վախտս է՝ կ'ուսցընեմ:
Աստուածպաշտութեան ծաղիկը՝ զըպրոց պախչան բուսցընեմ:
Գիտեմ, Մայր սուրբ, որ կ'ընդունիս՝ քեզի ընծայ հասցընեմ:
Վարպետութեան վարձք առնելու՝ տըղի կարօտ մի՛ թողուր:
Ղուսկիանոսին զըթած աչքով մէկ նայէ, խիստ տըկար է,
Ճառագայթս ես, առանց քեզ՝ իմ լոյս արևըս խաւար է:
Վառուած սիրտըս՝ աւետաբեր հոգմերդ հովահարէ,
Դու քաղցրացու դառնութիւնըս, աղի կարօտ մի՛ թողուր:

ԹԻԻՐՔՄԱՆԻՔ

Ա.

Աղբարներն որ մըտնան յերկինք՝ Հայրն Աստուած
կը կատարէ իւր խոստացած վատերը:
Պըսակներով կը զարդարէ գըլիւնին,
Եաքութ զըմրուտ մատնիներով՝ մատերը:
Երգերով հըրեշտակք, կուսանք դէմ կու գան,
Չալիներով կը հըրճուին միշտ յաւիտեան:
Սըրբունաց կը փայլին աստղերու նըման,
կը ըզմայլին՝ երբ մօտենան մօտերը:
Աս խայալքն՝ իմ ցընծումներուս պատճառն է,
Տէ հասի, Մայր սուրբ, դու ձեռքերէս բըռնէ,
Հետ ծաղկունաց Ղուսկիանոսին տար խառնէ,
Հոտոտել տուր անմահական հոտերը:

Բ.

Բացուեցաւ զըրախտը, տեսայ, ափշեցայ,
Հոտաւետ ծաղկունքով բուրաստան անուշ:
Առայ հըրեշտակաց քաղցըր ձէները:
կը չալուի տասնաղի երգարան անուշ:
Մէյր էրի զանազան պըտղալի ծառներ,
Թե թե ձիւղերը՝ իրար են բըռներ:
Սէրկիւններ, տանձեր, խաղողներ, նըռներ,
Պատուական խիստ համեղ միըգեր կան անուշ:
Երեցաւ Թագուհի մ' պայծառ փառքերով,
Գըլուխը թագազարդ կերպ կերպ գոհարով,
Լուսերես սըրբուհիք սըրբունաց՝ սիրով
Մօտեցան ինձի հետ խօսեցան անուշ:
Գինովցայ սիրալիր սիրոյ խօսքերէն,
Շարժեցաւ վառուեցաւ իմ սէրըս նորէն:
Գըտաւ Ղուսկիանոսը զըւարթ սըրբերէն,
Իրեն մէկ սիրելի մ' սիրական անուշ:

Գ.

Կինէ արքայութեան զըռները բացուաւ,
Խոս ծաղկունաց քաղցըր հոտերը բուրեց,

Նըւագարաններուն անուշ ձէները
Սաստիկ սիրով զինքըս փաթթեց պաշարեց :
Գեղեցիկ հըրեշտակք դաս դաս շարուեցան,
Մաքուր կուսանք դէմ յանդիման կայնեցան,
Հըրաշալի սըրբունաք ինձ մօտեցան .
Մէկն եկաւ իրենց մէջ զիս հըրաւիրեց :

Հանդիպայ Յիսուսին դէմքն ուրախ վախտին,
Ա՛լ խօսք կա՛յ մի այսպէս երջանիկ բախտին .
Երբ տեսայ փառքերը պայծառ դըրախտին,
Սիրաւս փորէս քաշեց բըռնութեամբ, տիրեց :
Լուսազարդ թաղուհին յանկարծ փայլեցաւ,
Իսկոյն ցընորեցայ խելքս այլայլեցաւ .
Ղունկիանոսը ապուշ մընաց, մայլեցաւ,
Աս տեսիլքը վառեց զիս, սիրահարեց :

Դ.

Արդ կը փայլին, Մայր սուրբ, սուրբ սըրտիդ վըրայ
Նախ որ խոցեց, եօթը գամերուդ հետ եմ .
Զարդարուեր ես լուսով պայծառ խասերով,
Զի գըտուիր նըշան մը, խամբուդ հետ եմ :
Անուշ լեզուիդ՝ դէնտ ու շէքէր մանտրուած,
Խօսքերուդ՝ յոյս, մըխիթարանք խառնըւած,
Եաքութ, զըմրուտ սանտրերով է սանտրըւած,
Լալ մարդարտով հիւսուած՝ ծամբուդ հետ եմ :
Անմահութիւն, դեղ ու դարման քեզ ըսին .
Յաւալիք մօտենան թող հետըդ խօսին .
Գինովցուց, ափշեցուց Ղունկիանսին
Ըզմայլողական հոտդ, համբուդ հետ եմ :

ՍԱՐԻ ՂԸԶԻ ԵՂԱՆԱԿ

Ա.

Ամենագեղեցիկ մայր իմ Մարիամ,
Աստուած ըզքեզ հոսով լուսով ներկած է .
Յոյս ես, փըրկութիւնս ես, խելքս ու խայալս ես .
Սէրըդ յերկնուց ինձի ընծայ ղըրկած է :

Ում սըրտի մէջ կարօտըդ որ կը շատնայ,
Ինքը դրախտն եղածի պէս թող գիտնայ .
Պիտոր անշուշտ յարքայութիւն ներս մըտնայ,
Փրկութեանը համար հէշ չըլսակածէ :
Կոյսք կը փայլին դէմըդ կերպ կերպ խաս գունով,
Կեցած են խըզմէթիդ կարգով կանոնով .
Ծառայ մ'ունիմ Ղունկիանոս անընով,
Արդեօք խեղճըս այս կերպ միտքըդ եկած է :

Բ.

Ի՞նչպէս չըզըրաւիմ կեանքըս քո սիրուդ,
Քաղցրահայեաց բարենըմար Մարիամ .
Քաշեր ես իմ խելքս առեր ես գըլխէցէս,
Տենչալուդ եմ ես սիրահար, Մարիամ :
Նըմանցուր զիս՝ աննըմանիդ նըմանիմ,
Մըխիթարանք, յոյս, ապաւէն քեզ ունիմ .
Ես տէրտուլըդ հիւանդացեր կը մեռնիմ,
Թէ չըհասնիս ինձ՝ կենարար Մարիամ :
Խայալովըդ կը պըտըտեմ, կը քալեմ,
Քո ձեռքովըդ ինչ խաշ որ տաս՝ զայիլ եմ,
Անճառելի փառքերը կը վայելեմ,
Եթէ ըլլաս զու ինձի մայր, Մարիամ :
Կարօտովըդ զիս հալեցիր մաշեցիր,
Տէ՛, մէկ ցաւէ՛, ցաւազարիս մօտեցիր .
Ղունկիանոսին հետ հանապաղ եմ կեցիր
Եւ՛ զանի ալ ա՛ռ հետըդ տար, Մարիամ :

Գ.

Ինձ տըրտմեալըս ուրախացու, խընտացու,
Գըթութիւնըդ անբաւ անհուն, Մարիամ .
Երբ նազելիդ կ'յիշեմ՝ սիրտըս կը ճըխայ,
Յանկալի ես քաղցըր անուն Մարիամ :
Մէկ անգամ քեզ սիրելիիդ տարուեր եմ,
Քո տէրտուլըդ ցընորեր եմ, ցըրուեր եմ .
Մի՛ մեղղըրեր՝ սիրուդ բոցով էրուեր եմ,
Մէհէմ՝ մը զիր աս վէրքերուն, Մարիամ :
Կարօտութեանդ ա՛լ չեմ կըրնայ զիմանար,
Քանզի ես խեցեր եմ, Սուրբ Կոյս, քեզ համար .
Դու անթառամ մէկ ծաղիկ մ'ես նունուֆար,
Ինքըդ սիրուուկ, դէմքըդ սիրուն, Մարիամ :

Քիչ է հէլէ մէկ տեսուղ իմ կեանքս այ տամ,
Ես խղճալիս միայն քեզնով կը խընտամ.
Երբ զըտնայ քեզ Ղունկիանոսը մի անգամ
Կ'արժանանայ անձառ բարուն, Մարիամ:

Դ

Անտաղնալի հիւանդութիւն մ' ինձ տիրեց,
Վարդի նրման թարշամեցայ, Սըրբուհի.
Խօթութիւնըս, խեղճութիւնըս ո՞րն ըսեմ,
Շաշմեցայ ու շըւարեցայ, Սըրբուհի:

Քէզտէն զատ իմ յոյսըս այլ ո՞ւմ դարձնեմ,
Հէրիք չէ՞ մի տէրալի սիրաւըս լացընեմ.
Բացեր ետրաներըս քեզ կը ցուցընեմ,
Ձեռք չըզարնես նէ՞ մարեցայ, Սըրբուհի:

Ինչպէս շատ հըրաշքներըդ տեսեր եմ,
Ոտքիդ հողին՝ երեսներըս բըսեր եմ.
Թէ չողորմիս՝ ետքի շընչիս հասեր եմ,
Մահուան զըռանը մծտեցայ, Սըրբուհի:

Այս անգամս այ խղճառ ինձի ճար անես,
Ի՞նչ զըժուարութիւն կայ թէ դու հոգ կըրես.
Ղունկիանոսի ինչուան որ մէկ միտք բերես,
Ան է՝ որ ես բըժըշկեցայ, Սըրբուհի:

Ե

Ի՞նչպէս չըմըմըբամ, Մայր իմ ցանկալի,
Սիրուդ քէօզին բեապապ էրիր խորվեցիր.
Ձինքըս կորցուցեր եմ սաստիկ կարօտէդ,
Քուսը յաչքէս, ծաղրն յերեսէս վերցուցիր:

Վըշտացած եմ, մըխիթարես թէ ինձ այ՝
Իշտէ ան վախտն տըխուր անձըս կը ցընծայ.
Սէնքի աշխարհք կ'անես խեղճիս դու ընծայ՝
Ձէնդ որ լըսեցուցիր, հետս որ զըրցեցիր:

Ղունկիանոսը կը լացընես գիշեր, զօր,
Քեզ զըտնալը այլ մի՞ ձըգեր օրէ օր.
Հալ չըմընաց, հիւանդացայ, մեռնիմ կօր,
Խեղքըս ցընորեցիր, միտքըս ցըրուեցիր:

ՄՈՒԽԷՄՄԷԶԻ ԵԷՏԷՔԼԻ

Ա

Մայր ողորմութեան, կ'ուզեմ քեզնէն յեղովութիւն տուր,
Իմաստութիւն մը աստուածային մի՛ խընայեր, տո՛ւր.
Անձառ փառքերուն, անանց կենաց իմ խեղքս հասուր,
Առաքինութեան մաքրազարդեալ ըզգեստն ինձ հագուր.
Ձըշըշագայիմ աշխարհի մէջ՝ անգէտ, յիմար, կուր:

Մայր սուրբ, ձեռքովըդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառադ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:
Յաւատ կարօտ եմ, մի՛ զըրկեր մի՛ զիս 'ի շընորհաց.

Ձը լինիմ ծաղըր ընկնելովըս մէջ սըղմի մեղաց:
Անգութ, անիրաւ մարդիկներէ, փորձանքէ զիւաց
Պահելու համար, պահպանելու յամենայն չարաց,
Ապաստանըդ իմ, փէշիդ տակը ա՛ն ինձի թաքուր:

Մայր սուրբ, ձեռքովըդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառադ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:

Պայծառափայլ աստըդ ծովային, արդար արեգակ,
Սուրբք մատանի են, դու վըրանին մէկ չամբըրաղ ալ.
Խեղքըս զայ կ'ըլլայ՝ ցանկալիդ թէ մըտածեմ բարակ,
Լացըս չի կըտրի, չեմ խընտացած հէջ մէկ ժամանակ.
Սալթ քո կարօտդ է՝ ինձ ծուռ կ'ածէ տըրտում ու տըխուր:

Մայր սուրբ, ձեռքովըդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառադ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:

Ե՛րբ պիտոր զըտնամ ուրախարար կեանքը անվախձան,
Տեսուդ ըզմայլի, Յիսուս փըրկչիս փառք տալ յաւիտեան.
Փափաքս առնելոյ՝ մընաց մէկ քո բարեխօսութիւն,
Մութ խաւարելու՝ ծագէ, փայլէ աստղ առաւօտեան.
Շատ ժամանակ է սուգ կը քաշեմ, խեղճիս խընտացուր:

Մայր սուրբ, ձեռքովըդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառադ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:

Գութըդ մեր վըրայ, սիրելի Մայր, անչափ, անհուն է,
Քո տէր կայնիլդ ինձ, ինձի պարծանք, խիտ մեծ անուն է,
Մեղաւորիս՝ յոյս, ցընծում, խընտում, ուրախութիւն է.
Ղունկիանոսին աս աղաչանքը լըռէ, ընդունէ,
Հոգիս քեզի հետ անքակտելի կապէ, միացուր:

Մայր սուրբ, ձեռքովդ՝ սիրուդ տամշան իմ՝ սրբախ կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառագ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր ։

Բ

Գորովազուծ մայր, սրբախ ցաւը լըսէ մի անգամ,
Տեսութեանդ խիտ ծարաւի եմ, ո՛հ, ե՞րբ զովանամ.
Գերափայլելուդ հետը հըրճուիլ սաստիկ կը բաղձամ,
Չեմ կըրնայ բերել ձեռք բաղձանքըս, կու լամ ու կու լամ.
Աս տէրտ ու ցաւով սաղ մընալուս՝ ես կը հիանամ ։

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ ։

Խընճոյք յօրինուի ուրախական, սիրտըս քեզ կ'ուզէ,
Հաւաքուին ազնիւ սիրելիք, դան, սիրտըս քեզ կ'ուզէ .

Պըաւտի զինի անապական, սիրտըս քեզ կ'ուզէ,
Չալուի տառնաղի, նըազարան, սիրտըս քեզ կ'ուզէ .

Թագ պըսակ իմ, երբ կ'յիշեմ քեզ՝ ցընծում կ'իմանամ ։
Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ ։

Խեղքըս առեր ես դու, գեղեցիկ Կոյսըդ աննըման .
Լուսափայլ կուտանք երբ քեզի հետ կ'ելլեն կ'երևան՝

Սուրբք ու հըրեշտակք երկինք համայն՝ ապուշ կը մընան,
Ի՛նչ զըւարճութիւն անպատմելի խընտում կ'իմանան .

Ա՛խ, ես առանց քեզ՝ ի՛նչ օր արև պիտոր ունենամ ։
Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ ։

Տառապեալ գերիս քեզնէն կարօտ՝ զըժբախտ ես եղայ,
Տեսուն ցանկալուդ՝ իմ աչքերէս հեղեղ կը հեղայ .

Յանկարծ միտքս ընկնիս՝ սիրտըս տեղէն պըրծնի կը խաղայ,
Ժաժ կ'ելլէ ամէն յօղուածքներըս բոլոր կը դողայ .

Ե՛րբ պիտոր հասնիմ իմ բաղձանքիս ու ուրախանամ ։
Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ ։

Մէկ խօսք մը անցուր Աստուածորդուդ՝ բարի Յիսուսին,
Որ ինձ ալ խառնէ երանելեաց երջանիկ դասին,

Մանաւանդ տեսըդ քո վայելցու Ղուկիանոսին .
Արդ վախան է՝ լըսէ, հախ չունի՛մ մի լալըս աս մասին,
Արևս է խաւար, ջահս է մարումս՝ թէ քեզ չըտեսնամ ։

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ ։

Մէկ խօսք մը անցուր Աստուածորդուդ՝ բարի Յիսուսին,
Որ ինձ ալ խառնէ երանելեաց երջանիկ դասին,

Մանաւանդ տեսըդ քո վայելցու Ղուկիանոսին .
Արդ վախան է՝ լըսէ, հախ չունի՛մ մի լալըս աս մասին,
Արևս է խաւար, ջահս է մարումս՝ թէ քեզ չըտեսնամ ։

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ ։

Գ

Մայր ցանկալիդ իմ, ա՛յլ հերիք է՝ կարօտուդ հարուիմ,
Վէրքերըս բացուաւ անսաղնալի, մահուան կը տըրուիմ .

Սիրուդ ճըրագն եմ, կը փըլփըլամ, արժան է մարուիմ .
Խաբեբայ աշխարհք խեղքըս չառնէ, իրան չըտարուիմ .

Խաթերըդ համար թըշնամեացս հետ սիրով կը վարուիմ ։
Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ .

Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ ։
Իմ թագուհիս ես, իմ պաշտպանս ես՝ Աստուծմէ տըրուած,

Գո սուրբ պատկերդ է հոգուս վըրայ քաշուած նըկարուած .
Անունդ յիշեւէն չեմ դադարիւր սիրուդ մատնըւած,

Յաւոց արքային ձեռքը՝ խեղճըս գերի եմ ընկած,
Օրը տասն անգամ մէղէթ կ'ըլլամ, յառաջ կը բերուիմ ։

Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ .
Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ ։

Դու ինքըդ գընէ ինձի, քովէդ ա՛յլ մի՛ թողուր բաց,
Չըյափըշտակուիմ ու չըլլամ կեր՝ գայլից գազանաց .

Ինձ ողորմէ՛ որ զինքս օրինակ ցըցընեմ բազմաց,
Սէրդ ու կարօտըդ՝ մեծ տատանմունք կու տան կը մըտաց .

Միշտ վըշտացած եմ, մըտմըտուքով վառուիմ ու կ'էրուիմ ։
Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ .

Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ ։
Հասնի՛մ մի պիտոր իմ Փըրկիս, որ խաչեր կըրեցի,

Տըրտում ու տըխուր, ողորմելի, խեղճ պըտըտեցի,
Նեղութեանց, վըշտաց, տառապանաց միշտ համբերեցի .

Ո՞վ խընտացընէ ինձ տըրտմեալըս . Կուսիդ զիմեցի .
Վաստ նեղիչներէս գէշ խօսքով կը հանապաղ քարուիմ ։

Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ .
Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ ։

Ես Ղուկիանոսն եմ, վառուած սըրտիս փափաքը լըցու,
Ըզմայրողական քաղցր անուշիկ ձայնդ ինձ լըսեցու .

Յիշողութիւնըս խեղքս ու միտքըս՝ միշտ աս քեզ դարձու,
Հէ՛յ մի՛ թողուր բաց, ձեռքէս բըռնէ՛ հետըդ պըտըտցու .

Հեռու ընկնամ նէ քեզտէն՝ հէլպէթ փըլչիմ, կ'աւերուիմ ։
Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ .

Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ ։

Դ

Հրաշափառ Կոյս, այս կենցաղըս՝ նըշդեն, պանդուխտ եմ,
Տեսէ՞ դըրկըւած, ցաւօք լըցուած, թըշուառ անբախտ եմ,
Ոչ թէ ախտացեալ, բոլորովին ես ինքըս ախտ եմ:

Դու սըրբէ, մաքրէ հոգուս տունը, չըլլայ որ խախտեմ:
Միածին Որդիդ բեր հանգչեցու, առ 'ի զարդ՝ թախտ եմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի՛ սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Իմ նեղութեանցըս չըճըշգոհամ, ուժ տուր դիմացուր,
Խաշուլ կը փըրկուիմ՝ այս տըխմարիս լաւ մը հասկըցուր:

Առջևէս՝ պայծառ ճաճանչազեղ յոյս մը քալեցուր,
Ինքդ ես գեղազան ան լուս արփին, քեզ ինձի ցըցուր,
Խաւար դիշերով նաւըս քարին զարնել՝ չը սախտեմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի՛ սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Քաղցրութիւնդ անբաւ, սէրըդ առատ, գըթութիւնըդ ծով,
Իսկոյն կը լըցուիմ՝ յիշածիս պէս՝ ուրախութիւնով:

Էրբ կ'յիշուիմ, քանզի որդիս Մօրմէյ հեռու ընկնելով՝
Կ'ուզեն մեղք ձըգել խորհուրդներով, բանիւ ու գործով:

Իրեք գօրատըր թըշնամեացըս քեզնով կը յաղթեմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի՛ սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Արժան ես սիրոյ, սուրբ կուսանքով՝ որ քեզի հետ են:

Իմ չար վարքերըս չըլլայ որ դիս ձեզանից զատեն:

Հոգիս է անգին, խիստ լաւ ասի թըշնամիք գիտեն,

Չըտեսնեն գանձըս, չըմըտնեն ներս, դիս չըկողոպտեն:

Լուսամուտք մարմնուս՝ շընորհքներուդ թըղթովը թըղթեմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի՛ սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Ղուկկիանոսին զու ուրախ դիմօք իրան զարձար նէ,

Ալ ի՞նչ ահ ունի. փըրկութիւնն ես՝ երբ աէր կեցար նէ:

Յիշէ մի՛ մոռնար՝ մեղաւորաց մայր յիշուեցար նէ,

Վըշտագնելովըդ յաշխարհի մէջ աշխատեցար նէ,

Ինձ վաստըկեցիր, ա՛ռ Աստուծմէ, որ ես քո հախտ եմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,

Անարգ մի՛ սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

ՍԱՄՄԱՀԻՔ

Ա.

Թափառական շատ երկիրներ պըտըտեցի, չըխընտացի:
Չուր ջան ու անօգուտ վաստակ, միշտ ողբացի, չըխընտացի:
Դըժոխք կայ, արքայութիւն կայ՝ մըտածեցի, չըխընտացի:
Կեանքըս մեղօք եմ անցուցեր, երբ յիշեցի՝ չըխընտացի:

Ո՛վ Կոյս մաքուր, յաշխարհի մէջ՝ ես միշտ լացի, չըխընտացի:
Տե՛ս, գըթա ինձ ծաղիկ կեանքըս ծերացուցի, չըխընտացի:
Մայր գըթած ես, չըսուիր՝ թէ ես քեզ դիմեցի՝ չըխընտացի:
Տէ՛, խընտացուր Ղուկկիանոսին, ո՛ր դին գացի չըխընտացի:

Բ.

Մի՛ք մեղղըրեր, սիրելիք իմ, տէրտըս շատ է, ես՝ չըլամ մի:
Հոգիս զազրալի մեղքերով խիստ արատ է, ես՝ չըլամ մի:

Հակառակ է աշխարհ ինձի, դիս միշտ կ'ատէ, ես՝ չըլամ մի:

Իմ սուգս ու տըրտմութիւններըս ո՛վ փարատէ, ես՝ չըլամ մի:

Դէ՛մ Աստուծոյ սուրբք կը հըրճուին, անձըս ետտ է, ես՝ չըլամ մի:

Փափաքներով սիրտս է վառուեր, ցաւըս ատ է, ես՝ չըլամ մի:

Ղուկկիանոսին վէրքը, Սուրբ Կոյս, քո ետրատ է, ես՝ չըլամ մի:

Չեմ գըտնըւած սըրբուհաց մէջ, բախտըս վատ է, ես՝ չըլամ մի:

Գ.

Ըսի. Ո՛վ Կոյս ամենօրհնեալ, սաստիկ սիրովըդ լըցուած եմ:

Ըսաց. Քիչ մ'ալ ապաշխարէ, ես ալ քեզի կարօտցած եմ:

Ըսի. Շատ են սըխալանքըս, ատոր վըրայ չըւարած եմ:

Ըսաց. Անթիւ մեղաւորներ յարքայութիւն մըտուցած եմ:

Ըսի. Կը դողամ մահուանէս, կը սարսափիմ, խիստ հոգ կ'անեմ:

Ըսաց. Ատ հոգդ ինձի յանձնէ, չ'իտե՛ս թէ ես մայր գըթած եմ:

Ըսի. Ղուկկիանոսն եմ, փէշէդ երկու ձեռքըս բըռնած եմ:

Ըսաց. Յուսով հաստատ կեցի, քեզ կը փըրկեմ, ողորմած եմ:

Դ.

Ըսի. Մայր սուրբ, ինձ ողորմէ, կարօտուլ ուշաթափած եմ:

Ըսաց. Խընդիլքդ հաճոյ եղաւ, սիրուդ վըրայ ուրախցած եմ:

Ըսի՝ թէ խիստ գեղեցիկ ես, տեսիլքով դէմըդ տեսած եմ:

Ըսաց. Իմ ջըմեռանդներուս՝ անճառ փառք ալ խոստացած եմ:

Ըսի. Թըշնամիքս հըզօր են, դառն աշխարհէս լեղուեցած եմ:
Ըսաց. Աչքըս քու վրադ է, մի՛ կարծեր թէ քեզ մոռցած եմ:
Ըսի. Ղունկիանոսն եմ, հոգիս քաղցըր մօրըդ նըւիրած եմ.
Ըսաց՝ թէ Դու եղիր անհոգ, ես ալ ընծադ ընդունած եմ:

Ե

Մայր ցանկալի, իմ փափաքըս թէզօք լըցուր, ժամանակն է.
Կեանքիս ետքի օրերն հասաւ, գութըդ ցըցուր, ժամանակն է:
Ինձ փըրկելու դառն աշխարհէ՝ ձեռքդ երկընցուր, ժամանակն է.
Անճառելի փառքերուն մէջ խեղճիս մըտցուր, ժամանակն է:
Անուշ ձէնըդ ականջներուս տէ՛ լըսեցուր, ժամանակն է.
Երանելեաց հետ զիս խառնէ, ուրախացուր, ժամանակն է:
Լոյս երեսըդ Ղունկիանոսին իշտէ տեսցուր, ժամանակն է.
Հոգիս քո սուրբ ձեռքովդ ե՛կ ան, յերկինք հասցուր, ժամանակն է:

Զ

Հասաւ վերափոխմանդ օրը, ո՛վ սէր իմ, սուրբ Կոյս Մարիամ.
Վախտն է, կատարէ խընդիրքըս. գամ յաւիտեան հետըդ մընամ:
Մէկ սահաթ մը՝ ցանկալիդ հէջ հընար է թէ մոռանամ.
Իմ կարօտըս թէզօք լըցուր, որ ես ցընծամ, երջանկանամ:
Պայծառ դէմքդ որ դէմըս կու գայ, ուշքըս կ'անցնի, կը թալկանամ.
Կարծեմ թէ աչքիս առջևն ես. անխ, ե՞րբ տեսուդ արժանանամ:
Ղունկիանոսն եմ, սիրուդ վառուած՝ այլ ի՞նչպէս համբերել կըրնամ.
Սուրբ գալըստեանըդ կը սպասեմ, տէ՛, ե՛կ շուտ՝ որ հոգիս քեզ տամ:

Է

Հըրաշալի գըթութեամբդ՝ եղար, Մայր սուրբ, գերահըռչակ.
Հըզօր պաշտպանութեամբդ՝ դու լե՛ր եղկելուս թեապարփակ:
Խըմած եմ, քեզ սիրահարուած, սիրուդ բաժակը անապակ.
Բոլոր կեանքըս տամ ընծայեմ, ըլլամ մըտերիմ արբանեակ:
Շատ կը բաղձամ, շատ կը ցանկամ՝ թափեմ արունըս քեզ համար,
Կեանքըս ցանկալուդ գըրաւեմ, ինչպէս քո սուրբ պատուով յարմար:
Կարօտովդ ուշաթափ եմ, հոգիս շուտ յարքայութիւն տար.
Որք եմ կեցած աշխարհի մէջ, կեանքիս քաղաքն է աւերակ:

Ը

Դու նազելիդ, իմ պարծանքս ես, սիրտըս քեզնով կ'ուրախանայ.
Դէմքէդ լոյս կը փայլատակէ, նայելու՝ աչք չի զիմանայ:

Տեսուդ հայրան ո՞վ չի ըլլայ. ճառագայթներ կը ցոլանայ.
Սուրբ գըլուխդ է թաղաղարդեալ կերպ կերպ գոհարով զարգմանակ:
Աքսորութիւնըս լըմընցու, ուղարկութեանս եղիր ընկեր.
Հոգեվարութեանս ատենը՝ Որդիդ քեզ հետ ան՝ ինծի բեր:
Ըլլամ փորձանաց ապահով, միասին յերկինք ելլենք վեր.
Ղունկիանոսին չորս կողմն անեն հըրեշտակներ յաջ ե յահեակ:

Տ Է Ս Տ Ա Ն Ք

Ա.

Տառապեալ նեղելոց, տըրտմեալ եղկելեաց՝
Բերկրաբեր բաժակ ես, սուրբ Աստուածածին.
Դու բուլանդակ բոլոր մարդկային ազգին
Պարծանք, թագ, պըսակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Կենդանութեան կամուրջ, տեղի հանգրտեան,
Աթոռ իմաստութեան, վարդ խորհրդական,
Յորդ գըթով սիրոյ լի առ ամենեսեան,
Կենաց փըրկանակ ես սուրբ Աստուածածին:
Ո՛վ գըթած ե հըզօր, քեզ եմ ապաստան,
Փարատիչ խաւարի, աստղ առաւօտեան,
Եւ տիեզերալոյս արեւի նըման,
Յոյժ գերերեակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Քեւ պայծառացաւ այս մըթամած աշխարհ,
Լոյս ես կուրաց, մոլորելոց ճանապարհ,
Գըթած ու ողորմած, ամենախոնարհ,
Բարեաց օրինակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Պատճառ ուրախութեան խընդութեան մերոյ,
Տուր ինձ շընորհ՝ միշտ զիս 'ի քեզ յանձնելոյ,
Կոյս անախտ յըղութեամբ, ազատ յարատոյ,
Մարութ ե յիստակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Ողորմութիւնդ անբաւ, գըթութիւնդ անհուն,
Յանձներ եմ զիս 'ի քո եօթը վէրքերուն.
Թագունի յիշուեցար մարտիրոսներուն,
Իրըր նահատակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Շընորհաց գանձերը քեզի են տըրուած,
Եղկելիք ալ գըթութեանըդ յանձնուած.

Վարդապետն երեսնոյ լուսով զարդարուած,
Պայծառ ըսպիտակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Մայր Առաքին, Փրկչին մայր ըսքանչելի,
Առփիւսածանչ շահ անշիջանելի.

Դու անհատանելի և անխըզելի
Կապ սիրոյ անքակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Կոյս արգոյ, իմաստուն, կոյս քարոզելի,
Արդարութեան, ճշմարտութեան հայելի.

Սաղարդափրթիթ և քաղցր պրտալի,
Դալար բարունակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Իմ սըրտիս հովհար՝ տարափ երկնային,
Կըսկըծոտ վերքերուս զեղ ըսպեղանին,
Եաքութ, զըմբութ, էլմաս, մարգարիտ անդին,
Ոսկի ըմպանակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Երբ քեզ Երրորդութեան քովը զըտցուցիր՝
Աշխարհք յուսով ուրախութեամբ լըցուցիր.
Ոչ Աստուած ես, ոչ մարդ. ինձ հիացուցիր.
Ուրիշ կերպ տեսակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Դէմքըդ հըրաշալի, անձըդ պատուելի,
Վերնոցն ախորժելի, սրբոց սիրելի.
Սերովբէ հողեղէն, ս'իլ հիանալի,
Մարմնով հըրեշտակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Հոգւոյն Սըրբոյ տաճար և բընակարան,
Տիեզերաց զըշտոյ, երկնից ես իշխան.
Խաւարապատ սըրտիս քաղաքին վըրան՝
Պայծառ արեգակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Անմարմնոց դասերէն շատ վեր բարձրացար,
Գովքըդ հըռչակելէն ս'իլ կ'ըլլայ բէհզար.
Քեզի մըտածելէն հէշ չեմ կըշտանար,
Ինչպէս անուշակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Հըրեշտակներ քեզ կը պատուեն զասէ գաս,
Ո'իլ նազելի, արդեօք ս'իւր տեղ ժուռ կու գաս.
Ողորմութեամբդ ինձ պատահիս ըռաստ գաս,
Նըւիրեալ կըտակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Բարեգործ ձեռքերդ ինձ համբուրել տուր զուն,
Որ է ողորմութեան գանձերով լեցուն.
Ինձի պէս խըղճալի մեղաւորներուն՝
Մի միայն քամակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Սուրբ անունըդ հոգւուս վըրան է զըրուկ,
Քանզի ծառագ եմ ես, մարմինս ալ է քուկ.
Ձայնըդ անուշ քաղցրը, դու ինքըդ սիրուուկ,
Տենչալի տատրակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Սիրալիւր կարօտով կ'իլիւմ անմոռաց,
Ա'յլ ինձի քով համբերութիւն չըմընաց.
Անըման գեղեցիկ՝ ըզքեզ սիրողաց,
Մեղրածոր փեթակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Կ'աղաչեմ, կը խընդրեմ, թագուհի երկնից,
Ձիս ալ արա սըրբոց հետ ուրախակից.
Բերդ ու պարիսպ, պարձանք բըրիտոնէից,
Բարձր աշտարակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Ես խիստ անտանելի ցաւերու տէր եմ,
Վասն այսորիկ յոյսըս քեզ հաստատեր եմ.
Ինչպէս խեղճութիւնըս զէմըդ չըբերեմ,
Անճարից ճարակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Հիմայ ես հիւանդ եմ, ինձի բըժըշկէ,
Հարէրէթը զըլիւս սիրաւս կը զարկէ.
Աղքատ ախտաժեալս զեղը դու զըրկէ,
Բըժիշկ անըստակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Ղունկիանոսն եմ, կ'այրիմ զէմքըդ տեսնելոյ,
Հոգիս պատրաստեր եմ քեզ ընծայելոյ.
Ձուր ցուրտ մանրածաւալ՝ սըրտիս պասքելոյ,
Դեղթափ օշարակ ես, սուրբ Աստուածածին:

Բ

Յանկալի ես ուրովբէից, Մարիամ,
Ես ինչպէս չըքաշեմ կարօտ քո տեսուն.
Անըման ես 'ի մէջ կանանց կուսանաց,
Դէմքըդ լուսազարդեալ, գեղեցիկ, սիրուն:
Քեզ նըման գեղեցիկ չ'ըլլար հըրեշտակ,
Գըլուս սըրբունաց ես պայծառ անգին ակ.
Աղպարք զէմըդ կեցած մէկ մէկ արեգակ,
Կը փայլին կուսանք ալ կերպ կերպ զունըզուն:
Սապըն կըտրաւ, զի եմ քեզ սիրահարուած,
Թահ պըզտըրիւց ինքըս կուսիդ նըւիրուած.
Բըռնըւած եմ՝ մարմնոյ բանտի մէջ զըրուած,
Շուտով ազատութիւն մը տուր աս գերուն:

Խեղքս առեր ես, մոռնալ ըզքեզ անկար է.
Սահաթ մ'առաջ իմ խրնդիրքըս կատարէ.
Տեսութեանդ ջրով հըրդեհըս մարէ,
Կ'էրուիմ, չեմ գիմանայ քո սիրուդ հըրուն:

Ո՛վ հոգոյս ցընծումը, երբ գըտնանք իրար,
Յօղ երկնային ես, վըշտացըս զովարար.
Բանն Աստուած յըղացար, կուտութեամբ ծընար,
Մայր եղար դու Յիսուս փըրկիչ՝ մեր տիրուն:

Պարծանք ազգի մարդկան, փարատիչ վըշտաց,
Յոյս փըրկութեան, անմահութեան զեղ կենաց.
Ձըւարթ քաղցըր զիմօք՝ զարձիր յիս հայեաց,
Մաքրազարդեա զիս նըմանցուր սըրբերուն:

Վերցուր ծանրը ծանրը մեղքերուս բեռը,
Դիր վըրաս քո շընորհաբաշխ սուրբ ձեռը.
Դարձուր իմ սաստկասառ սըրտիս ձըմեռը,
Հոտաւետ ծաղկունքով՝ անուշիկ գարուն:

Քեզ հարամ է, ըսին, հարցուցի նե ս'ւմ,
Այս աշխարհսի զըւարճութիւն կերուխում.
Չիւնքի կարօտովդ եմ, նարդոս ու քըրքում.
Հոգով մըամըտուքով չի դար աչքըս բուն:

Եղիր ինձ յարաժամ նախապահող զեղ.
Ի մէջ արքայութեան հըրճուինք միատեղ.
Չիաբող չը կարօտիմ, ո՛վ չըքնաղագեղ,
Ծառ անմահ պլտղուն ես քաղցըր բերքերուն:

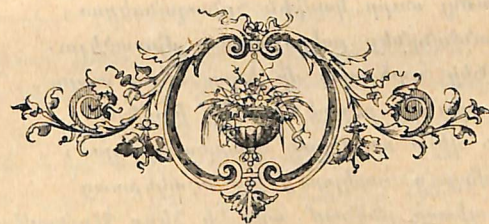
Մարդ թաղաւորութեան բարձր աստիճանի
Հասնելէն՝ մեծ փառք է՝ ծառագ անուանի.
Ան վախտն աշխարհ ինձի կու տայ երանի՝
Թէ որ թափէի ես քեզ համար արուն:

Տես, հալեցայ ու մաշեցայ տէրաովըդ,
Ի՞նչպէս խընտամ՝ որ չեմ գըտուեր քո բովըդ.
Անմահական քաղցըր անուշ հոտովըդ,
Ե՛կ, մօտեցիր աս խըղճալի եղկելուն:

Թէ և էօրս եմ եղեր՝ տոկալ տանջանաց,
Քո սիրուդ պողպատը յիս բոց բորբոքեաց.
Ինձ ողորմիլ գըլթալ, սուրբ Կոյս, քեզ մընաց,
Խըղճա, մըխիթարէ, լըռէ լացըս դուն:

Խեղճերուն կը հասնիս լի բարիներով,
Կարօտըդ կը քաշեմ շատ տարիներով.

Անեղծանելի խաս ոսկի գըրերով
Սուրբ անունդ ըլլայ միշտ իմ սըրտիս գըրքուն:
Պահէ սիրտըս հոգիս՝ մաքուր, անարատ,
Աշխարհէս անլըտանգ ելնամ ու ազատ.
Ո՛ւմ ընկնամ աղաչեմ, ո՛ւմ անեմ ֆիրեատ.
Քեզնով պիտոր հասնիմ երջանիկ բարուն:
Հըրաժարիլ մեղաց, վատ խոյքը թորկել,
Վիշտ, նեղութիւն սիրով ընդունիլ գըրկել,
Քեզ ընկնալ ձար գըտնալ ու անձը փըրկել,
Հոգին սուրբ էր՝ Ղուսիկանոսին տըւեց տուն:

Տ Ե Ր Ո Ւ Ն Ա Կ Ա Ն Ք

Տ Ե Ս Ս Ա Ն

Յ Ի Ս Ո Ւ Ս Ի Չ Ա Ր Չ Ա Ր Ա Ն Ա Յ Վ Ր Ա Յ

Մեր փրկչին ցաւալի չարչարանքներուն
Ժամանակն որ հասաւ, թիւն որ լրացաւ,
Իրեններովը շուտ ելաւ գիշերանց՝

Չիթենեաց լեռը ու Կեղրոն ձորն անցաւ:

Յակոբոս, Յովհաննէս, Պետրոս հետ իրան

Առաւ, մըտաւ Գեթսեմանի մէկ սահչան.

Բերինքսիվար ընկաւ, աղօթեց երկան.

Սաստիկ նեղութենէն արուն բըրանեցաւ:

Ըսաց մեռնիլ մարդկանց փրկութեան համար՝

Հոգիս յօժար է, բայց մարմինըս տըկար.

Ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու, Հայր.

Աստուծոյ սուրբ կամքին հընազանդեցաւ:

Տանջանքներ ըսկըսաւ խոր մըտածելու.

Յերկնից հըրեշտակ մը եկաւ սիրտ տալու.

Չարչարանաց քեանէն արեւց խըմելու.

Ամէն վիշտ ու վիրաց պատրաստուեցաւ:

Իմացուց հասկըցուց իւր աշակերտաց՝

Թէ պիտոր ընկնամ արդ՝ ի ձեռս թըշնամեաց:

Ես հետըդ կը մընամ Պետրոսը ըսաց,

Թէ մահ ալ հանդիպի. ասպէս պարծեցաւ:

Հաւախօսուն, ո՛վ դու Պետրոս, հասկընաս,

Որ իրեք անգամ զիս պիտոր ուրանաս:

Ահա եկան հասան, իմաց տըւեց աս,

Գընաց գալողներուն զիմաւորուեցաւ:

Մէյ մ'ալ տեսնաս պըրծաւ որդին կորըստեան,

Բըռնող զինուորներով, ջահերով եկան.

Ողջ եղիր, վարդապետ, ըսելով Յուզան,

Համբուրելու Մեսիային մօտեցաւ:

Տես մէկ անհուն զըթութիւնը Յիսուսիս.

Ըսաց. Յուզա, համբուրելով մասնես զիս.

Ըսել կ'ուզէր՝ զըղջում՝ արա, դարձ առ իս.

Այլ թըմրածը աս խօսքէն չըզարթեցաւ:

Ո՛վ չար ազահ դու, որ Տէրըդ ծախեցիր,

Երսուն արծաթի գին անճախ կըտրեցիր,

Դըժոխք Սաղայէլին միւժտէ հասուցիր.

Տարաարօսին զըռուիքը քեզ բացուեցաւ:

Համարձակ կայնեցաւ Տէրըն դէմերնին,

Սուտերօք և բըրօք, որք եկեր էին.

Յիսուս Նազովրեցին կ'ուզէնք կը, ըսին.

Ես եմ, ըսաց. ժողովքն ամէն սոսկացաւ:

Աս խօսքս իրեք անգամ Յիսուս հետ ըզհետ՝

Հարցեց, թէ Ո՛վ կ'ուզէք. զընացին յետ յետ,

Չարկըւեցան գետին, չար մատնիչն ալ հետ.

Ամբոխն իրար անցաւ, խիստ շըփոթեցաւ:

Թոյլ տըւաւ որ եկան զինքը բըռնեցին:

Յայնժամ չըղիմացաւ սիրտը Պետրոսին,

Չարկաւ սաղ ականջը թըռուց Մաղքոսին.

Քըրիստոս շուտ բըժըշկելու փութացաւ:

Նախ քահանայապետ Աննայի տարան.

Քըննեց քարոզութեան գործքերուն վըրան.

Կոտրելու ձեռքովը՝ մէկ անգութ ծառան՝

Ապտակաւ զարնելու համարձակեցաւ:

Ըսաց Յիսուս. ինձի ինչո՞ւ կը զարնես,

Ի՞նչ սըխալ, ի՞նչ ծուռ, վատ բան խօսեցայ ես:

Եա դու ի՞նչ համարձակ կը պատասխանես:

Ետըը Կայիափայի քով զըրկուեցաւ:

Քահանայք, կարգացողք ժողովըր էին՝

Որ աս դատաստանը հոն տեղ տեսնէին.

Չըրցեցուցին. երկու սուտ վըկայք կային.

Պատասխան չըտըւեց Յիսուս, լուռ կեցաւ:

Քահանայապետը եհարց վերըստին,

Երզմամբ ահաւոր սուրբ անուան Արարչին,

Թէ Դու Քըրիստո՞սն ես, Աստուծոյ որդին,

Որ աշխահք զըրկելու ինքըն խոստացաւ:

Ես եմ, ըսաց, ինչպէս դու վըկայեցիր.

Վըրջին դատաստանին զառնալուս յերկիր՝

Աստուածային փառքով պիտի գամ, գիտցիր:

Երբ որ լըսեց չարագեացըն՝ կատղեցաւ.

Իւր վըրայի լաթը քաշեց պատըտեց:

Իբրը թէ սոսկալի հայհոյանք լըսեց.

Ինչպէս կ'երեւայ ձեզ, բազմութեան հարցեց.

Մահապարտ է, ըսին. մեռնիլ վըճեցաւ:

Ըսիքսան Յիսուսի նախատել, զարնել,

Քամահրել, անարգել, երեսը թըքնել,

Ոմանք այ գըլուխը ծածկել, ծաղր ընել.

Մէկ ցաւալի ասպարէզ մը բացուեցաւ:

Կարծես զայլք թափեցան 'ի վերայ գառին,

Գազանի պէս հասեր կը բըզըքտէին:

Դու ալ աշակերտն ես, Պետրոսի հարցին,

Որ եկած էր ան տեղ. յահէն ուրացաւ.

Չեմ ճանչնայ ան մարդը, նըզովէր, կ'ըսէր.

Հաւն երիցըս կանչեց՝ երբ աս կը խօսէր.

Յիսուս ալ ան վախտը տանջանաց մէջ էր,

Գըլուխ վերցուց զէպ 'ի իրեն նայեցաւ:

Աս նայուածքով Պետրոսի որ միտքն ընկաւ

Առաջուց ըսածը՝ շուտ մ'իրեն եկաւ,

Չըզեց անկից թէզափոյթ մը դուրս ելաւ,

Լացեց, ողբաց, ու խիտտ սաստիկ զըղջացաւ:

Հինգաբլթի գիշերն յետ Յիսուս տանջելէն,

Ուրբաթ օրը կանուխ ժողուեցան նորէն.

Քահանաներէն ու կարգացողներէն՝

Շուտով մեռցընելու խօսքը կապուեցաւ:

Ան ատեն Յուդան ալ երբ որ աս տեսաւ,

Դատապարտեն պիտոր, 'ի զըղջում եկաւ.

Մեղայ ես, արդարը մատնեցի, ըսաւ.

Յուսահատութենէն գընաց կախուեցաւ:

Տարան Պիղատոսի առջև հանեցին,

Չըրպարտութիւն, կերպ կերպ սըտեր զըրցեցին.

Ես արքայ եմ, կ'ըսէ. հարկը կայսերին

Չի թողուր տանք, մեր վըրայ որ զըրուեցաւ:

Ազգերնիս կործանէ, կը մոլըրցընէ,

Կ'ուզէ հէօքմին տակը ամէնքն անցընէ,

Իւր՝ մարգարէ թագաւոր կը ցըցընէ,

Շատ անձինքներ ասոր աշակերտեցաւ:

Անի ալ Յիսուսի առանձին կանչեց,

Դու Հըրէից թագաւորն ես մի, հարցեց.

Ան ալ այս կերպ խոհեմ պատասխան տըւեց.

Իրաւ է, իմ վըրայ ինչպէս յիշուեցաւ,

Բայց թագաւոր աս աշխարհի վըրայ չեմ,

Եկեր ճըշմարտութիւնը կը բարոյեմ:

Անիկայ չար Հըրէից՝ վատ, անխոհեմ

Նախանձութիւնները լաւ մը հասկըցաւ:

Տարաւ նորէն անոնց դէմերնին հանեց,

Ըսաց. Չեր ազգը՝ սուտ դատարկ զըրպարտեց,

Մեռնելու սուշ չունի, հոգը շատ կըրեց:

Սակայն անոնց չար սըրտերնին քարացաւ:

Սաստիկ կատղած՝ նորանոր բան ըսկըսան,

Չըրպարտութիւն անթիւ, զանգատ զանազան.

Յիսուս ամենեկին չէր տայ պատասխան,

Ինչուան որ թահ Պիղատոս ալ զարմացաւ:

Գալիլիա քաղաքէն ըլլալուն համար,

Հերովդեսի իշխանութեանը կ'իյնար.

Քովը զըրկըւեցաւ, որ նա կը ցանկար՝

Մէկ մը տեսնաւ. տեսաւ, շատ ուրախացաւ:

Հըրաշք մի ալ իրեն ցըցընել ուզեց,

Հետաքըրքըրութեամբ շատ բաներ հարցեց.

Երբ որ խօսք մը ամենեկին չըլըսեց,

Խայտառակել, ծաղրը ընել կամեցաւ:

Ճերմակ լաթ մը բերեց այսու պատճառաւ,

Վըրան ձըգեց իբրը արքունի հալաւ.

Թէքրար Պիղատոսի դարձընել տըւաւ.

Դատաստանը կըտրել անոր յանձնեցաւ:

Պիղատոս ալ անոնց զըրցեցաւ յայտնի,

Թէ մահուան վընտս մը աս մարդը չունի,

Ուրեմըն մէկ քիչ մը մենք պատժենք անի,

Թողունք երթայ. ազատելու ջանացաւ:

Յայնժամ մարդասպան մ'ալ հէպն էր զըրուած վար,

Բարաբբա անընով, անիրաւ, խիտտ չար.

Չատկին բանտեալ մը խալըսել օրէնք կար.

Ասոր վըրայ դատաւորը յուսացաւ:

Աս Յիսուս ըսածնիդ ազատենք, ըսաց,

Ան գազանաբարդ հակառակորդաց.

Չեւ բարեկամ կայսեր, ըսին, թողու բաց.

Ճար չըկըրցաւ զըտնալ՝ ո'ր կողմն որ դարձաւ:

Խաչ հան ըզգա, կանչըրտեցին մէկ բերան,

Յիսուս մեռնի թող, ազատի Բարաբբան,

Արունը մեր վըրան, մեր որպէս վըրան.

Պիղատոսն ալ առաւ ջուր, լըւացուեցաւ։

Անպարտ եմ, ըսաց, արդարուն յարժէն,
ի՞նչ չար ըրաւ որ դուք ունիք նախանձ, քէն։
Վերցուր, վերցուր, կ'ըսենք, վերցուր մեր միջէն։
Մէկ աղմուկ մը պըրծաւ, աղաղակ վերցաւ։

Ո՛վ Յիսուս սիրելի, արդեօք ի՞նչ ըրիր.
Ա՞ս էր քո յանցանքը՝ մեռեալք յարուցիր,
Կոյրք լուսաւորեցիր, կաղք քաղցուցիր,
Քեզնով Աստուած արքայութիւն խոստացաւ։

Եա չէ՞ նէ կոխեցիր գըլուխը զիւաց,
Արժան համարուեցար ծեծ նախատանաց։
Տանջել տալու՝ յանձնել անգութ զինուորաց
Պիղատոս ակամայ բըռնադատեցաւ։

Մերկացուցին, մէռմէն սեանը կապեցին.
Նախ հաստ զինծիրներով՝ սաստիկ ծեծեցին.
Ետքը բարակ դամշխներով ձաղեցին.
Կըտըրտեցաւ միսն՝ ոսկըրէն զատուեցաւ։

Ո՛հ, աս ի՞նչ հալի մէջ ես՝ արդարեւ անմեղ.
Ո՞ր քարասիրտ՝ չըլայ տեսնողը մէկ հեղ.
Փուշ պըսակ գըլուխը դըրին թագի տեղ,
Թափանցեց թահ գազաթ, ըղեղ ծակուեցաւ։

Ծաղրի համար վըրան կարմիր լաթ ձըգին,
Չեռքը եղէգ՝ իբըր գաւազան տըւին.
Կը զարնէին գըլխուն, ապտակ երեսին։
Չարութիւննին ինչուան երկինք բարձրացաւ։

Յունկ չոքած կ'ըսէին խօսքեր ծաղրալից,
Ողջ լեր, ողջ լեր, ո՛վ թագաւոր Հըրէից.
Իմաստութիւնն Աստուծոյ և տէրն երկնից՝
Սուտ մարգարէ, սուտ թագաւոր ըսուեցաւ։

Լըցուած էին անկարգ անիրաւ վարքով.
Պիղատոսն Յիսուսը բերեց անոնց քով,
Ողորմելի զէմքով, խեղճ կերպարանքով.
Տեսան նէ՝ ճի, ըսին. մարդ չըխըղճացաւ։

Նորէն կանչըտեցին. Դու՝ աստ խաչ հանէ,
Ինքն Աստուծոյ որդի տեղ կը զընէ,
Չի այսպիսի մարդը մահուան արժան է.
Պիղատոսն որ լըսեց՝ սոսկաց վախեցաւ։

Հարցեց Յիսուսի թէ ուսկի՞ց եկած ես,
Ո՛վ ես դու, ինչո՞ւ իմ հետըս խօսիլ չես.

Չե՞ս մի գիտեր՝ ունիմ իշխանութիւն ես՝
Ազատել, խաչ հանել. շատ բան զըրցեցաւ։

Յիսուս ըսաւ. իմ վըրաս ով իշխնար՝
Դու ալ իշխանութիւն չէիր ունենար,
Թէ որ Վերէն քեզի տըրած չըլինար.
Ո՛վ մատնեց զիս՝ նա մեծ յանցաւորուեցաւ։

Պիղատոսի խիղճը աւելի զարկաւ.
Մեռնի ատի, մեռնի կ'ըսէին, հարկաւ.
Երբ որ այլ մէկ ուրիշ ճար մ'որ չըզըտաւ,
Ուրբաթ օրն իլամին զէլէմ շարժեցաւ։

Պասքայի տօնին էր՝ կէսաւուր ատեն,
Տանին ուղածնուն պէս Յիսուս խաչ հանեն,
Ու Յեսու Բարաբբա զողը ազատեն.
Այսպէս դահիճներուն ձեռքը տըրուեցաւ։

Անոնք այ միջերնին առին բըռնեցին,
Վըրայէն ան կարմիր լաթը հանեցին,
Իրեն ըզգեստները նորէն հագցուցին.
Չորս կողմանէն զինուորները շարուեցաւ։

Ետրա ուսին դըրին խաչ մը ծանրական,
Գէպ Գողգոթայ լեռը տանիլ ըսկըսան.
Էրիկ մարդ, կընիկ մարդ ետեւ լըցուան,
Սաղէն սօլէն՝ շատ բաղմութիւն թափեցաւ։

Վերոնիքան տեսածին պէս զէմ վաղեց,
Չինուորներուն միջէն աներկիւղ քաղեց.
Յիսուսի երեսէն քըրտինքն որ սըրբեց՝
Սուրբ պատկերը դաստառակին քաշուեցաւ։

Ա՛խ, ան ժամանակը ես հանդիպէի,
Ոչ դաստառակ, այլ հոգովս սըրբէի,
Որ սըրտիս մէջ պայծառ զէմքը կըրէի.
Իմ անձըս աստ բախտին սաստիկ բաղձացաւ։

Երիցս անգամ ընկաւ խաչին ծանրութեամբ.
Կիւրենացի մը կար, Սիմոն էր անուամբ.
Բըռնեցին օգնելու զանի բըռնութեամբ.
Ակամայ մօտեցաւ ու խիստ ամընչցաւ։

Քաղցուցին հանեցին լեռը աս հալով,
Գինի տըւին՝ ըմպել՝ լեղի խառնելով.
Չուգեց խմել, զըզուեցաւ համն առնելով,
Քանզի շըրթունք, լեզու, բերան դառնացաւ։

Մերկ խաչին խաչելով երբ բարձրացուցին,

Տեսնողք՝ ցաւալի սիրաք՝ ողբալով լացին .
 Վէրքերը հեղեղաց սահանքներ բացին .
 Սուրբ արեանը վերջին կաթը քամուեցաւ :
 Կամեցան աւելի անարգանք մ' այ տալ .
 Մէկտեղ խաչ հանեցին երկու հատ գող ալ .
 Ահեակները ըսաց . Հետ քեզի մեզ ալ
 Փըրկէ՛ թէ դու ֆրիստոսն ես . գանգրաւեցաւ :

Միւսըն յանդիմանեց . ատ չարախօսին
 Օրինակը՝ եղաւ վերջ գատաստանին .
 Կորուստ զընաց հոգին ձախակողմանին .
 Աջակողման բարեբախտը փրկուեցաւ :
 Յիսուս խաչին վերայ թեւերն որ բացեց ,
 Նախ իւր խաչ հանողաց համար աղօթեց .
 Մարդկան ազգը ո՛րքան սիրելով սիրեց ,
 Որ ատ անհուն սիրուն՝ իմ միտքս հիացաւ :

Պիղատոսը շինեց տախտակէ եաֆտայ ,
 Իպրէթի ալէմ՝ թող ամէն մարդ կարգայ .
 Յիսուս Նազովրեցի Հրէից Աւքայ .
 Աս էր սուչը . իրեք լեզուով զըրուեցաւ :
 Լաթերը փոյթ ընդ փոյթ զինուորք ժողվեցին ,
 Միջերնին չորս բաժն էրին՝ բաժնեցին .
 Տեսան նէ մեղքըցան՝ չըկարողութեցին
 Հիսուսած կապան , վրան վիճակ ձըգուեցաւ :

Բաց Հրէից կարդացողաց հիմայ գանք .
 Եկեր՝ կը թափէին հազար հայհոյանք .
 Կ'ըսէին . Վար իջիր խաչէն՝ հաւատանք .
 Տեսնէ՞ք , գայլս ապրեցուց , իրեն չըկըրցաւ :

Ազգ ո՞վ երթայ՝ սուրբ Կոյս Մարիամու գիմաց ,
 Ո՞վ կարող է խօսիլ հետը առանց լաց .
 Ի՛նչ որ ալ կերպով մը տըւին նէ իմաց՝
 Յատընց լըսածին պէս , թրուա , սըլացաւ :

Երբ հեռւանց խաչին բեռուած տեսաւ ,
 Ատի իմ միածին որդիս է , ըսաւ .
 Ինչուան վազեց խաչին ներքեւը հասաւ՝
 Ուշքը վերցաւ , խելքը անցաւ , մարեցաւ :

Ո՞վ Աստուած , աս ի՛նչ կերպ ցաւալի դիպուած .
 Յիսուս ետրա՝ փարա՝ սուրբ խաչին պըրկած ,
 Կոյս մայրը ուշաթափ գետինն է ընկած .
 Քողիներուն ձեռքը ոտըը շաշմեցաւ :

Հիմայ որի՞ն հասնին , որի՞ն ցաւակցին .
 Մէկը տանջուի կը 'ի վերայ խաչին ,
 Միւսն յերկիր փըռուած . հասան , վերցուցին .
 Իբրը մեռած՝ շունչ ու ձէնը կրարեցաւ :

Հէլէ ճորով ուշքը երբ վրան բերեց՝
 Որդուն վէրքերը իւր սիրտը գումարեց .
 Կարծես նոր արտասուաց ամպ մը պաշարեց ,
 Սուրբ աչքերէն անձրև ցուամաբ ցողացաւ :

Յիսուս՝ մօրը ըսաւ , տեսաւ նէ լալով .
 Ա՛ն քո որդին . Յովհաննէսը ցըցնելով՝
 Յովհաննու ալ . Աս է մայրըդ , յանձնելով .
 Մարիամու սիրան ևս առաւել խոցուեցաւ :

Աս տեսիլքը չհեռանայ աչքերէս :
 Վեց ժամն որ լըմընցաւ , օրն ալ իբրը կէս ,
 Այսչափ խաչին վերայ բեռուելուն պէս ,
 Առեւ խաւարցաւ աշխարհք մը թընցաւ :

Ո՞վ հըրեշտակք , ո՞վ սերուբէք , քերովբէք ,
 Չեր Տէրն աս հալին մէջ՝ տըրտմեր տըրեր էք ,
 Ա՛լ ի՛նչ կեցեր , ալ ի՛նչպէս կը համբերէք .
 Երկինք զողաց , բոլոր երկիր սարսեցաւ :

Ժամն ալ գացեր՝ լըման ըննին էր հասեր :
 Ամուր ձէնով կանչեց , աշեց զէպ 'ի վեր .
 Աստուած իմ , Աստուած իմ , ընդէ՞ր զիս թողեր .
 Մըխիթարանք օգնական մը չունեցաւ :

Ծարաւի եմ , ըսաց , մէկ ջուր մը ուզեց .
 Մի ոմն ըսպունքը քացախը թաթախեց .
 Եղէգով երկընցուց բերանն որ տըւեց՝
 Ըսաց Յիսուս . Ա՛յլ ամէն բան լըմընցաւ :

Հայր , ձեռքըդ կ'աւանդեմ , կանչելով ուժգին՝
 Գըլուխը վար ծըռեց , աւաւ սուրբ հոգին :
 Ան առեւնը վարագուրը տաճարին՝
 Գըլխէ գըլուխ վերէն 'ի վար ձեղքեցաւ :

Ժամ ելաւ , ապառաժ քարեր պատուեցան ,
 Բագում սրբոց գերեզմաններ բացուեցան .
 Շատ արդարք սաղցան , շատ մարդկանց երեցան .
 Երուսաղէմ՝ սուրբ քաղաքը ցընծացաւ :

Հաստատուեցաւ յարութիւնը Յիսուսին .
 Մարդիկ ամէնք աս հըրաշքներն որ տեսին ,
 Իրաւ սա Աստուծոյ որդի էր , ըսին .

Կուրծքերնին զարնելով՝ ժողովքն ետ զարձաւ :
 Զինուոր մըն ալ հասաւ ցաւամամբ իբրը հուր՝

Կողը խոցեց տիգաւ թէմրէն սայրասուր .
 Իսկոյն վաղվաղակի ել արինն և ջուր ,
 Մեզ կենսատու յորդ աղբիւր մը բըխեցաւ :

Եկան սուրբ մարմինը խաչէն իջուցին ,
 Նոր փորած գերեզման զըրին կընքեցին .
 Զորս կողմանէն պահապաններ կացուցին ,
 Ըզպուշութեամբ պահել հըրամայուեցաւ :

Արագ ըզգաստութեամբ ըսպասողք շարուան .
 Երբ որ կէսն անցեր էր շաբաթ գիշերուան ,
 Գետնաշարժ մը եղաւ մօտ առաւօտուան ,
 Արև ֆրիստոս ճառագայթներ ցոլացաւ :

Ատ լուսէն պահապանք գետին թափեցան .
 Անիրաւ կարգացողք երբ որ խմացան ,
 Զէն հանեցին՝ թէ աշկերտնին գողացան .
 Աս սուտ խօսքըս Հըրէից մէջ սրփռեցաւ :

Սաղայէլ թըշնամուն թիկունքը բեկաւ ,
 Կ'ողբայ , կը շարշարի իւր արբանեկաւ .
 Տըկարնիս զօրացուց մեծ յաղթանակաւ ,
 Ինքըն ֆրիստոս փառօք յերկինք համբարձաւ :

Անհուն սէրն որ ցըցուց հողածին մարդկան՝
 Ոչ խելքի կը հաւքի , ոչ ունի սահման .
 Մեզ հըզօր բարեխօս մէջ արքայութեան ,
 Հայր Աստուծոյ աջակողմը կայնեցաւ :

Քեզ հաւատացեալքնիս , Յիսուս , տէ՛ միտք բե՛ր ,
 Դու ես Փրկիչըն մեր , դու ես տէրըն մեր .
 Ճըխացուց սըրտերնիս , չըթողուց աւեր ,
 Մարդասիրութիւնդ որ պայծառ փայլեցաւ :

Փրկիչիդ որ ես կ'աշեմ՝ սաստիկ կ'ամըշնամ .
 Գարշելի մեղքերըս ետ ի՞նչպէս չըլամ .
 Ներէ ինձի , հըրամայէ՛ առ քեզ դամ ,
 Զի պանդըխտութիւնըս շատ երկարեցաւ :

Տեսութեանդ ծարաւի եմ անպատում ,
 Զի խնտար աս մասին՝ երեսս է արըտում .
 Կարօտըդ ձըգեր է ներքըս որոտում ,
 Զեմ՝ զիմանայ , սիրտըս ցաւօք լըցուեցաւ :

Նեղեալս յարքայութիւն հասու , հանգչեցու ,
 Երանելեաց հետ միասին ցընծացու .

Ղունկիանոսը զըւարթ դէմքիդ մայլեցու ,
 Զինքի տնգին արընովըդ զընուեցաւ :

ՄԱՂԹԱՆՔ ԱՌ ՅԻՍՈՒՍ

Ա. ԻԼԱՀԻՔ

Կէնէ անձըս խիստ է տըրտում , զիս կը նեղէ , Փըրկիչ իմ ,
 Տըխուր դէմքըս տե՛ս , խընտացու , քաղցըր մըխիթարիչ իմ .
 Քանգի , ո՛վ Տէր , չիք որ ա՛յլ յոյս և ապաւէն բաց ՚ի քէն .
 Վըշտաց ծովով կ'ալէկոծիմ , ե՛կ փըրկէ՛ ազատիչ իմ :

Արդարոց , սըրբոց ողորմիս , կեցուցանես՝ ոչ մեծ է ,
 Զի արժան են ողորմութեան . մեղաւորիս հոգ ածէ .
 Ըսքանչացո՛ զըթութիւնըդ , աղքատը քեզ թողուած է ,
 Անկեղուն դու ես ձեռնատու , Յիսուս սէր իմ , օգնիչ իմ :

Աշխարհային սէրը սըրտէս հանէ , հեռացու , մարէ ,
 Հոգիս լաւ վարքով ծաղկեցու , շընորհքներով զարդարէ .
 Իմ փափաքըս , իմ կարօտըս , վառուելըս քեզ համար է .
 Մըթով , սըզով կեանքըս անցաւ , բարերար արարիչ իմ :

Ղունկիանոսին գովթըզ շարժէ , չարչարանացըդ պատիւ ,
 Վէրքերըս սըզլամիշ կ'ըլլան , ցաւերս են շատ և անթիւ .
 Դարձո՛ւ լացըս յուրախութիւն , զիշերըս փոխարկէ տիւ ,
 Յարքայութեան մէջ հանգչեցու նեղեալըս , անողորիչ իմ :

Բ

Զե՛ս մի սոսկայ , չե՛ս մի զողայ , թըշուառ անձն իմ աներես ,
 Որ ձեռքովըդ արքայութեան զուռը վըրագ փակեր ես .
 Միաբըզ կուրցուց , կամբըզ թիւրեց թշնամին չար . մեղքերըդ
 Զեռքէ ձըգէ . ցանկալեացըդ կինէ ետեն ընկեր ես :

Անձառելի վարձքէդ ու բաղձալի ժառանգէդ ելար ,
 Քըրիստոսի երջանիկ եղբայրութենէդ խորթացար .
 Ողբիական պատիւդ ո՞ւր է , մէկ մըտածէ , խելագար ,
 Կամաւ ըզքեզ ՚ի քաղցը Հօրէն երկնաւորէն զըրկեր ես :

Մահուան քընէն ըզգաստացիր , զարթէ , հերիք քընանաս ,
 Ատ վարքովըդ սրբոց փառքէն ամենեկին չունիս մաս .

Կու լայ երկինք, կ'ողբայ երկիր քու վրնադ, իսկ դու ոչ լաս.
Դըժոխաց մի կը ըսպասես, ինչո՞ւ անգեղջ կեցեր ես:

Ղունկիանէ, քանի Յիսուս ողորմութեան յաթուն է,
Զըղջա, շուտ կ'ընդունի մեղադ, քեզ արդարոց կը խառնէ.
Հառաչանքով ընկի՛ ոտքը, զինքը սիրով տէ՛ բըռնէ,
Թափէ աչքիդ արտասուքը, այլ ո՞ր աւուր պահեր ես:

Գ

Ողորմեա ինձ, ո՛վ կուսածին Յիսուս, փրկիչ աշխարհի,
Մեղօք հարուած վէրքերս է հին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի.
Դըթա, խղճա, միայրդ բեր մէկ՝ որ թափեցիր ինձ համար
Քրքմատեսակ արիւնդ անգին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Դու մարդասէր բարերարդ իմ, 'ի քեզ մընաց միայն յոյս,
Մահուան քընով չըքընանամ, տո՛ւր աչքերուս պայծառ լոյս.
Զըւարճութիւնն ու հրճուանքը՝ այս սուտ ունայն կենցաղոյս
Ուժէ կարեքէս թափեցին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Դըժոխաց երկիւղը՝ հոգւոյ խիստ առողջարար զեղ է,
Թէզ կը հասնի, մի՛ ուշ կարծեր, մահ գատաստան մէկտեղ է.
Արքայութեան մըտածմունքը քաղցրը անուշ համեղ է,
Սիրաւս հոգիս մայլեցուցին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Հըրամայէ Ղունկիանոսին՝ դայ հըզօրիդ մօտենայ,
Ըլլայ ապահով ամէն կերպ, ահ ու սասանք չունենայ.
Կը բողբեմ, գանգատ կ'անեմ. աշխարհք, մարմին, սասանայ՝
Ինձի խաբելով խաբեցին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Դ

Քաղցր բարի Յիսուս իմ, զըթալու ժամանակն հասաւ,
Մարդասիրութիւնդ, Տէր, տեսնալու ժամանակն հասաւ.
Դու մեղքերըս մի՛ յիշեր, մի՛, մի՛ զիս ամաչեցըներ,
Կը գողամ, ահեղ ատեանդդ գալու ժամանակն հասաւ:

Զունիմ բարեգործութիւն մը, կեանքըս մեղօք անցուցի,
Կու լամ, կու լամ, զի զըժոխաց վառուելու նիւթ գանձեցի.
Սուրբ Հայր Յովնէփ, Ֆրրանչիսկոս, ո՛վ սուրբ Անտոն Փատուացի,
Իշաէ եկաւ՝ բարեխօս ըլլալու ժամանակն հասաւ:

Ահ ու սասանքն ինձ առեր է, ի՞նչպէս ես չըսարսափիմ,
Աստուծոյ երախտեաց փոխարէն մէկ մաքուր վարք մը չունիմ.
Քեզնով, սուրբ Կոյս, ողորմած մայր, եթէ մաքրիմ սրբբըւիմ,
Սըրբերուն հեա յաւիտեան խընտալու ժամանակն հասաւ:

Վառուեր եմ խիստ փափաքեր եմ Յիսուսի կարօտովը,
Արդ, սիրելիք, ձեզի կու տամ ետքի մընաք բարովը.
Ասկէ ետե ինձ յիշեցէք ձեր հաճոյ աղօթքովը,
Որ Ղունկիանոսն աշխարհքէս ելլալու ժամանակն հասաւ:

Ե

Յիսուս, տարակուսանքներէս լոյսն հանելու կարող ես,
Ընկեր եմ, չեմ կըրնայ ելլեր. վերցընելու կարող ես.
Ի՞նչ պըտըտեմ զուր պլոց, ցաւոցս ճար քէզնէն է.
Հոգևոր մարմնաւոր պարտուց ազատելու կարող ես:

Յուցակ բըռնելով՝ տէրտերըս ո՛վ կըրնայ անել զումար
Ցաւադար եմ, սըրտիս վըրայ վէրքեր ունիմ անհամար.
Բարերարս ես, իմ փրկիչս ես, ծառայելոյ քեզ համար՝
Զիս նորոգել, նորէն առողջ կեանք մը տալու կարող ես:

Մօտեցեր է ֆէլէկը ձեռք զարնել կեանքիս տիրէկին,
Զըլլամ ես նիւթ զըժոխաց անշիջանելի կըրակին.
Ես կը ցանկամ ան մարգարտին, պահուած գանձն ազարակին՝
Ինձ աղքատիս զէմն հանելու, զըտցընելու կարող ես:

Ղունկիանոսին, Քըրիստոս, աս միւտէներըս արըուած է,
Որ քեզ սիրողն՝ Հօրմէն սիրուի, յԱւետարան զըրուած է.
Զիք քո անկար, միայն կամէ, կամիլըդ կատարուած է.
Մեղքըս ներել, յարքայութիւն մըտցընելու կարող ես:

Զ. ՏԻՒՊԷԻԹՔ

Հոգւով, մըտքով, բոլոր սըրտով — Քեզ կը սիրեմ, անուշ Յիսուս
Սաստիկ բաղձանքով կարօտըդ — Միշտ կը կըրեմ, անուշ Յիսուս:

Եկուր մէկ երեցիր ինձ այ, — Մարմինս, հոգիս, սիրտըս ցընծայ.
Ընդունէ, քեզ զինքըս ընծայ — Կը նըւերեմ, անուշ Յիսուս:

Յանցանքներըս պաշխէ, ներէ՛ — Կեանքիս, անձիս՝ իշխէ, տիրէ.
Սուրբ անունդ վըրաս զըրէ՛. — Սիրտըս բերեմ, անուշ Յիսուս:

Տեսուդ խոցուած է լերդ ու թոք, — Բաց 'ի քէն ես չունիմ ոչ սք.
Ղունկիանոս խեղճիս կըրէ հոգ, — Զի անտէր եմ, անուշ Յիսուս:

Է

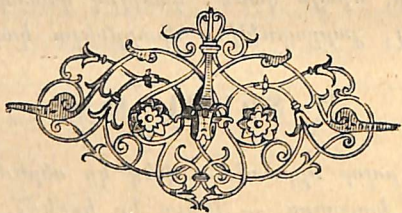
Բարի Յիսուս, ողորմած Տէր, — Զառի ես աշխարհէս մէկ համ.
Արքայութեան արժանացո՛ւ, — Դըթա ինձի էրա խընամ:

Կեանքըս տամ՝ սուրբ տեսըդ զընեմ, — Ա՛խ, հառաչանքներ կը հանեմ,
Զօր ու գիշեր ողբեր կ'անեմ, — Հէրիք է կարօտով մընամ:

Ընկեր եմ քո սիրուդ փուռը, — Հագուր շնորհաց ոսկեհուռը.
Դրախտին ըսքանչելի դուռը՝ — Կարմիր արընուլըս բանամ:
Լեր դու միշտ Ղունկիանոսին քով, — Որ առ իս գայ աւետեաց հով.
Պէտք է ինձ չարչարանքներով — Փոխիմ ասկից 'ի կեանքս գամ:

Ը

Տէր Յիսուս, չըգայ վերայէս՝ — Մեղաց զարշահոտութիւնը.
Մի՛ թողուր գիտ թըմրեցընէ — Անգարթելի մահուան քունը:
Կամքըս, սիրտըս մեղքէ դարձո, — Ըլլամ իսկոյն քեզի հաճոյ.
Զըփըլլի, հըզօրդ ամրացո, — Հոգուս տանը շէնքին սունը:
Երբ որ կ'իշեմ մահ, դատաստան՝ — Ամէն յօգուանքըս թունտ կ'ելլան.
Խօսուն հոգիս կ'ըլլայ անբան, — Ո՛հ, կը շըրջի դէմքիս գունը:
Աղաչանքըս, լացըս, — Տառապանքներէս ազատես.
Ղունկիանոսին դու հասցընես — Անլըտանգ իւր բընիկ տունը:

ՅՈՐԴՈՐԱԿԱՆՔ

Ա. ԱՃԷՄԻՔ

Փառք տանք Ասածոյ գըթութեանը հանապազ.
Որ մեզի միշտ կը կերակրէ անըստակ.
Ծայրակարմիր արեգակըն ծագելով,
Աշխարհըս կը լուսաւորէ անըստակ:
Գիշերն այ լուսինը պայծառ փալփըլուն՝
Կը պըտըտի հետ գունըզգուն աստղերուն.
Երկնից երեսն է անպատում զարդարուն,
Մարդկանց ցընծում կը նըւիրէ անըստակ:
Աղբիւր չայեր՝ ընծայ նըւէր շատ ունին,
Սիրտ կը բանան ծառներ ծաղկունք նըռնենին,
Անձրեն որ կը ցօղայ ցոլմամբ գետինին՝
Հազար բարեքներ կը բերէ անըստակ:
Ղունկիանոսը փառք կու տայ քեզ, բարերար.
Բերանըս զիւրթ է, սըրտիկըս տէֆտար,
Լեզուս այ զըրիչ եղեր է, անդադար
Խօսք ու խըրատներ կը զըրէ անըստակ:

Բ

Ի՞նչ է անանց կեանքը, երջանկութիւնը՝
Անճախ գիտունք, խելացիք խելք հասուցին,
Զեռք քաշեցին մալէ, միւլքէ, յաշխարհէ,
Փառքէ պատուէ զիրենք հըրածարեցին:
Ոմանք կենցաղոյս մէջ յիշուեցան յիմար,
Ոմանք թողին ազգականք ու հար ու մար,
Ոմանք այ մեծ սիրով Յիսուսի համար.
Կերպ կերպ տանջանքներով արուն թափեցին:
Աս կերպ որ խեղճութեան անձերը տըւին,
Գըտան երանաւտ մէկ կեանք մը անգին,

Հիմա յարքայութեան մէջը կը հըրճուին.

Ան նեղութիւնները անցան գընացին:

Մենք այ՝ որ եկեր ենք երթալու համար,
Շատ պատճառներ ունինք սըգալու համար,
Քաղցրը անանց կեանքին ջանալու համար,
Զեզ կ'յորդորէ Ղունկիանոս կարնեցին:

Գ

Յիմարաց հետ մեղըր ուտելէն իսէ՝
Լաւ է մէկի մ' խելացոց հետ քար կըրէ.
Իմաստուն է վարդի նըման բաղձալի,
Միշտ անորմէ անուշութիւն կը բուրէ:

Աս խօսքիս խըրատիս լաւ ականջըդ բաց,
Սուրբ գըրքով ալ Հոգին սուրբ կ'անէ իմաց,
Տըգէտը գիտունին ծառայ է, ըսաց,
Թէ և արքայ ըլլայ, աշխարհիս տիրէ:

Անմիտ տըխմար մարդուն ի՞նչ ըսեմ հիմի,
Կը փընտուէ, կը գըտնէ իրան պէս ումի,
Ինչուան չընըմանի՝ չըլնի խընամի.
Նըման ըզնըմանըն, կ'ըսեն, կը սիրէ:

Գըլուխ իմաստութեան՝ սուրբ երկիւղ Տեառն է,
ԶԱստուած՝ աստուածային օրէնքով բըռնէ,
Ղունկիանէ, սիրով քեզ ուրախ կ'առնէ,
Իւր զիմուղաց լոյսն հանելու սուլոր է:

Դ. ՇԷՔԻՔ

Կարօտըս կը լըցուի, մէկ մ' երկինք բացուի,
Կ'այրիմ փափաքներով. ախ արքայութիւն.
Կընդրուկներ կը ցըրուի, խընկեր կը բուրուի,
Անուշիկ հոտերով. ախ արքայութիւն:

Ուրախ սըրբունաքներ, սիրուն կուսանքներ,
Կը չալուի քընարներ, նըւագարաններ.
Կ'երգեն հըրեշտակներ՝ տաղ, մեղեդիքներ
Քաղցրաշունչ ձէնէրով. ախ արքայութիւն:

Կան խիտ գեղեցիկներ, պայծառութիւններ,
Ո՞ւմ չի մայլեցըններ՝ աս կերպ տեսիլքներ.
Բացուեր է պարտէզներ, ծառներ, ծաղկըններ,
Խառ վարդունաքներով. ախ արքայութիւն:

Դէմքեր ակնապարար՝ խելքի են զարար,
Թէ սէրովքէ մը զար՝ գովելն էր անկար.
Ղունկիանոսն ապիկար, մէկ մ' աչքով տեսնար
Իւր զարդարանքներով, ախ արքայութիւն:

Ե. ՏԻՒՊԵԻԹ

Մի՛ ձըկտիր բարձր աստիճանի, — Աշխարհ սուտ ու փուշ երազ է.
Սըռտաշ Աստուած, քէր զէնաթ — Զէվք, կարդալ՝ ասոնք գըրուած է:
Դարձեալ կըրկին քեզ տամ խըրատ՝ — Ի նեղութեանցդ ըլլաս ազատ:
Միշտ աշխատէ, մ'աներ զանգատ, — Ղըմէթ՝ խըզմէթին կապուած է:
Տես քեզ ինչ լաւ էօրնէկ տըւի — Զըղձ ու լաց, մեղքըդ քաւուի.
Զանացողը կը փըրկուի, — Շընորհք՝ խընդրողին տըրուած է:
Ղունկիանէ, կը ցանկանաս — Դըրախտին մէջ տեղ մ'ունենաս.
Ի՞նչպէս պիտոր արժանանաս — Եթէ քո սէրը մարուած է:

Զ. ՔՕՌ ՕՂԼԻ ԵՂԱՆԱԿ

Աստծոյ արդար գոտաստանին առջևը
Թըշնամիքը սըրտանց սիրողը կ'ապրի.
Վըրէժխընդիր չըլլալ վընաս տըւողին,
Անյիշարութեամբ ներողը կ'ապրի:
Պէտք է զէհրին մէջ փէնգէհր խառնել,
Թուլ չըտալ իւր կամքին, մաքրութեամբ բըռնել.
Փառք պատիւն աշխարհիս՝ ոտքի տակ առնել.
Ապըստամբ մարմընուն տիրողը կ'ապրի:
Կեանքերնուս դէստ էնող գալողը մահ է.
Անհոգ ու համարձակ քալողին ահ է.
Ղունկիանոս, քեզ փըրկին հընազանդ պահէ.
Խաչն ումուզին առնող կըրողը կ'ապրի:

Է

Նեղութիւնն որ շարուի կու գայ մեր վըրայ,
Զեռք զարնենք քաջութեան, սիրա կոտորելու չէ.
Համբերենք նէ վարձքեր կ'առնենք պըսակներ,
Յոյսերնիս Աստուծմէ հէջ կըտրելու չէ:

Ուրախ պէտք ենք՝ որքան կըրենք չարչարանք.
Հարկ ըլլայ նէ կեանքերնիս այ պիլէ տանք.
Մեզ անդին պահուած է մեծ մըխիթարանք,
Հանգիստ աս աշխարհի մէջ ըլլալու չէ:

Ի՞նչ հընար է՝ Աստուած մեզ մըտքէ հանէ.
 Կըտրըծովթիւններու կեցեր սէյր կ'անէ.
 Ուրեմըն ասդիս լալ սըգալ արժան է,
 Խաչ կըրենք, պըզտիկ ու մեծ ընտրելու չէ:
 Գութ ունի խիստ Յիսուս փըրկիչ սիրելեաց,
 Պիտոր խառնէ զանոնք մէկ օր՝ երջանկաց.
 Արդար դատաւորը՝ ոսկերք թըշնամեաց՝
 Մի՛ կարծեր, Ղունկիանոս, թէ մանտրելու չէ:

Ը

Աղօթքով հանապազ ըլլանք զինագեաց,
 Մեր քաջ զօրագըլխուն նըմանելու է.
 Երբ կը պատերազմին մարմին ու աշխարհ՝
 Աներկիւզ քաջութեամբ դէմ զընելու է:
 Վահան քաշենք սուրբ հաւատքնիս կուրծքերուս,
 Խաչ պայրաղին տակէն չեղանք բընաւ դուրս.
 Քըշենք կը փախցընենք ակոյեաններուս,
 Արթնութեամբ միշտ յաղթող զըտնըւելու է:
 Ան հըպարտ սասանան ձրգենք ամօթով,
 Չ'իշխէ գայ մօտենայ մեզ՝ զինուորաց քով.
 Աստծոյ հաճոյ ըլլանք խոնարհութեամբ,
 Ամէն բարի գործքով զարդարուելու է:
 Մեզ հետ, Ղունկիանոս, կըռուողք կը կորընչին,
 Որքան որ կ'ուզեն նէ՝ թող զան մարտընչին.
 Փառաւոր անուանը Յիսուսի փըրկչին՝
 Չարչարանքներ կըրել ու մեռնելու է:

Թ

Ճէնկն աշխարհիս թըշնամեացմէ մի՛ վախեր,
 Մարաւնչի՛ր, հասի՛ր, գարիկ, թող գայ թուր թըրի.
 Մըշարնջենաւոր է վարձքը, ցընծումը,
 Նեղութիւնքն անցաւոր, քիչ, քանի մ' տարի:
 Ախոյեաններուս դէմ աներկիւզ քաշենք,
 Անթառամ պըսակը քաջութեամբ խըլենք,
 Որ զրախտը անճառ փառքեր վայելենք,
 Ըլլալու ենք աս մասին խիստ ժիր արի:
 Որողայթ կը լարէ սատանան խարդախ,
 Սակայն կինէ ունի մեզտէն շատ մեծ վախ.

Իմօտս կու զան հըրեշտակներ յերկնուց թախ,
 Կ'յաղթենք անոնց, կ'անենք մեք առ ու գերի:
 Ղունկիանոս աս ճէնկը ֆէթ էնողներուն՝
 Կը տըրուի անտըրտում մեծ ուրախութիւն.
 Արքայութեան փառքն է անպատում անհուն,
 Չի առնուի ոչ ղէլեմի, ոչ զըրի:

Ժ

Ժ թըշնամեաց ֆէնտերը հասկընալու է,
 Որ հոգւոյ հէմ մարմնոյ գործեն կը դարան.
 Աշխարհ վըտանգալի, մարմինն ապըստամբ,
 Աս մէյտանին չարխաճին է սատանան:
 Չեն կըրնայ էրեր մեզ՝ թէ ըլլան կըրակ,
 Հարկաւոր չէ մըտածմունքներ շատ բարակ,
 Հաւատքը բերդ էրա՛, յոյսը աշտարակ,
 Մէրը թուր, չերմեռանդ աղօթքը վահան:
 Այլ մի՛ վախնար թէ սարսափ ճէնկ է բացուած,
 Յաղթողներուն թագ պըսակ կայ պատրաստած,
 Յիսուս զօրագըլխի քովերս է կեցած,
 Դիւանք դողան, կ'ըլլան թէզ հալածական:
 Ինչպէս կըրակ մը տաս խոտերու դէզին,
 Խաչին զօրութեամբ չարք կը խորվին կիզին,
 Ղունկիանոս, համբերող, խաչը ումուզին՝
 Խոնարհ պէտք է ըլլայ Աստուծոյ ծառան:

ԺԱ.

Միշտ պատերազմ ու փորձանք է կեանք մարդոյ
 Աստծոյ սէրը սիրտը զամոզը կ'յաղթէ.
 Հաւատոյ նախանձով խիստ վառուելու է,
 Չարչարանաց քեռսէն խրմօղը կ'յաղթէ:
 Մեր գէմը թըշնամիք ի՞նչպէս զիմանան,
 Յիսուս հետերնիս է, խաչէն կը դողան.
 Վըրայ վազելու է առիւծի նըման.
 Թուր վահան գէնքերով զիմոզը կ'յաղթէ:
 Ղունկիանոս, աշխարհըս անցաւոր, հէչ է.
 Անանց փառքին կեանքերնիս տանք՝ զեռ քիչ է.
 Մարմինն որ զօրանայ՝ պօրան կը փըչէ.
 Իւր արեան կաթիլը քամոզը կ'յաղթէ:

Ժ.Բ. ՍԱՄՄԱՀԻ

Ո՛վ սիրտ, մ՛իկնիկի ցանկութեան հետ, բաղձանքըդ կատարել չ'ըլլար.

Ի՞նչ է ատ մեծ խորհուրդներդ. քեզ աշխարհի տիրել չ'ըլլար:

Պաշտէ սոսկ քո տէր Աստուածըդ. ըստեղծուածքներ սիրել չ'ըլլար.

Երկու հակառակ սէր սիրտըդ ՚ի միասին կըրել չ'ըլլար:

Թէ ճըրագ մ'ալ վառած ունիս, անի փըշել մարել չ'ըլլար.

Սիրելիէն՝ սիրեցեալին վատ լուր տանիլ բերել չ'ըլլար:

Տըղայ մ՛ չըլայ օրոցքին մէջ՝ անոր ծիծ տալ, օրել չ'ըլլար.

Առանց լացի, Ղունկիանէ, Սըրբունաց հետ պարել չ'ըլլար:

Ժ.Գ. ԽՇԻՍԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Քըրտամբ երեսաց քոց կերիցես, ըսաց,

Մեր Տէրը մեզ արեց հրաման գատիլը.

Առաւել օգտաւոր կեցութիւն կենաց,

Խիստ գովելի է, պատուական՝ դատիլը:

Պէտք է մարդն ալ իրմէն խելք բանեցընէ,

Լաւ արհեստներու մէջ զինքը հընցընէ,

Զէնահաթին հետ միատեղ՝ կ'անցընէ

Թուերն ոսկի խաւ ասպըջան՝ դատիլը:

Բերեց կապեց զըսմէթն՝ Աստուած խըզմէթին,

Խայրէթին քով ի՞նչ կայ որ ըլլայ չէթին

Թող մօտենայ հեղ մը չըսլախ անօթին

Տեսնէ ի՞նչ խէր ցըցնէ իրան դատիլը:

Առատ պարգևներով ասպրուստը ճարել,

Անպակաս հաւաքել՝ զըրսէն ներս կըրել,

Հազար բարիքներով կու տայ զարդարել

Պատուական, փառաւոր սեղան՝ դատիլը:

Շըռայլութեամբ վաստակդ ալ մի՛ գայ էներ,

Եւ ոչ ժըլատութեամբ քո անձըդ զըրկեր.

Հարըստութեամբ բարձրացան շատ աղքատներ,

Գանձի նըման երբ որ զըտան դատիլը:

Մէկ բանան ախանջին՝ լըսեն խըլերը,

Իրենց հալէն գանգատ էնող ծուլերը.

Ուսկի՞ց ըլլայ անգործներուն մալերը.

Հեռացուցեր են օգնական դատիլը:

Ո՛վ ոք աշխատութեան սըրտով կը ջանայ,

Հէշ մէկ բանի մ՛ կարօտ էհտաճ չի մընայ.

Մալ ու տէօլլէթ գանձ ու պատիւ կը ստանայ,

Հէմ տէր կ'անէ բարի անուան դատիլը:

Ի՞նչպէս չըսեմ՝ աշխատութիւնն անգին է.

Խըղճահարը տառապանքէն կը հանէ,

Մեղամաղձէն ազատ՝ աս վարձքն ալ կ'անէ՝

Կ'ըլլայ անոր դեղ ու դարման դատիլը:

Նըման է գունըզգուն ծաղկալի պաղչի,

Հէմ չորս կողմէն մէօհրած ասպրանաց պօղչի,

Երես դարձընելով տօստերն որ փախչի,

Ան նեղ աւուրն է պահապան դատիլը:

Ալ ի՞նչ կը նայես, դու ելիր հոն զընա.

Կամք տըւողին համբաւը միշտ կը մընայ.

Յընձութեամբ սիրտը եւ չի՞ զըւարճանայ.

Է դարաստան բաց, փաք մէյտան՝ դատիլը:

Արդարութիւնն ալ մի մոռնար միանգամ,

Ազահութեան ախտից փախիր յարաժամ,

Հալալ արդիւնքիդ մէջ չըխառնես հարամ,

Որ կը լինի փուճ անպիտան՝ դատիլը:

Գէշը լաւին պաղի հեղ կը նախատէ,

Վար կը զարնէ, քամահրելով կը ատէ.

Պատճառն աս է. ինքը թէմպէլ, թուլ, վատ է,

Խենդութեամբ կը սեպէ փուճ բան՝ դատիլը:

Վասն որոյ է փորը քաղցած, միսը բաց.

Լացէն զատ ի՞նչ պէտք է ատ կերպ յիմարաց.

Դատարկներն են փետրալի բարձ չար դիւաց.

Զուգեր մէկի՛ մ՛ պիղծ սատանան՝ դատիլը:

Ղունկիանէ, չարն ու բարին լաւ զատէ,

Խօսքերըս լըսողաց խելք ու խըրատ է,

Աշխարհիս վըտանգէն զինքը կ'ազատէ,

Փըրկութեանն ալ է մեծ նըշան՝ դատիլը:

Ժ.Գ. ԱԽ ԿԵՕՆԻԻԼԻՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արդեօք քեզ ի՞նչ հանդիպեցաւ. — Ինչո՞ւ վըրդովեցար, սըրտիկ.
Կարծես թէ թոխեփի նըման — Յեգիպտո՞ս ծախուեցար, սըրտիկ:

Ա՛խ, աւա՛ղ, ցաւազար սըրտիկ,

Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,

Սիրով համբերէ տար, սըրտիկ:

Ի՞նչ է ցաւը՝ մէկ ինձ ըսա, — Որ ցաւակից ըլլամ ես այ.
Պիպիպի պէս կոծող տեսայ, — Հէրիք է, մաշեցար սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,
Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,
Սիրով համբերէ տա՛ր, սըրտիկ:

Կեան՝ կու լաս՝ անշունչ կը մընաս, — Կեան՝ սաստիկ սէր մը կ'իմանաս.
Թէզ թէզ յերկինք կը սըլանաս, — Ո՞ւմ սիրահարուեցար, սըրտիկ:

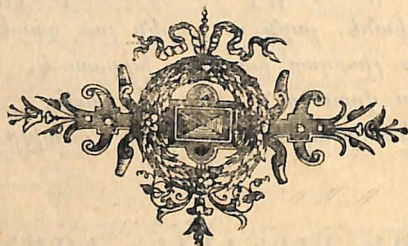
Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,
Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,
Սիրով համբերէ տա՛ր, սըրտիկ:

Ողբեր կ'անես սատ ֆիրեատով, — Խոր խոցուած ես զեղուած նետով,
Աստուածածնայ խիստ կարօտով — Լցուելով լըցուեցար, սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,
Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,
Սիրով համբերէ տա՛ր, սըրտիկ:

Աս ի՞նչ սէր էր՝ որ կըրեցիր, — Քեզ կըրակի մ' մերձեցուցիր.
Ղունկիանոսն ալ հեռզ էրեցիր — Երբ որ դու վառուեցար, սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,
Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,
Սիրով համբերէ տա՛ր, սըրտիկ:

ՄԱՂԹԱՆՔ ԱՌ ՍՈՒՐԲՍ

Ա. ԱՃԷՄԻՓ

Հայրապետս ես, վարդապետս ես, վարպետս ես.
Սիրաւ սիրով լըցու, Հայր Օգոստինոս.
Քո զըղջումէդ, արտասուքէդ, եռանդէդ
Կը խընդրեմ ինձ ալ տո՛ւ, Հայր Օգոստինոս:
Սուրբ անունդ է թըշնամեաց դէմ ահաւոր,
Խօսքերդ խոր, աստուածաբուխ, զօրաւոր.
Գութըդ շարժէ, ընդունէ զիս մասնաւոր,
Աշակերտ ըլլալու, Հայր Օգոստինոս:
Զարմանալի գիտութեամբ ես իբր ծով,
Քեզ զիմեցի մեծ փափաքով, մեծ սիրով.
Անլարժ կեցած եմ՝ պարզամիտ ըլլալով,
Փութա զիս կըրթելու, Հայր Օգոստինոս:
Ղունկիանոսն եմ, խելքս ու յոյսըս քու քով է,
Իմ բերանըս միշտ յաւիտեան քեզ գովէ.
Ես կը ճըխամ, իմ խընտուածս քէզնով է.
Զիս ձեռքէ մի՛ թողու, Հայր Օգոստինոս:

Բ

Դու սուրբ եկեղեցնայ մէկ պայծառափայլ
Անշէջ ջահ մը եղար, Հայր Դոմինիկոս:
Լոյսըդ արեւի պէս ծագեց ծաւալեց,
Յընձաց բոլոր աշխարհ, Հայր Դոմինիկոս:
Քեզնով ընծայ ըռօզարին տըրուեցաւ,
Եղբայրութեանը արք կանայք գըրուեցաւ,
Անթիւ անձինք մեղաւորներ փրկուեցաւ,
Քաղցրագութ բարերար, Հայր Դոմինիկոս:
Երբ որ զիմեք զըթութեանըդ զուրըդ դանք,
Անհրնարին մեր տէրտերը քեզ բանանք,
Զի գիմանար սիրաւդ եթէ քիչ մը լանք.
Կ'ըլլաս մեզ մըխիթար, Հայր Դոմինիկոս:

Խառնէ զիս սրբոց հետ, մեծ շնորհք արա՛,
Մորմոքողըս յուսովդ կը գուրգուրայ,
Հոգըդ վայելդ Ղուկիանոսին վերայ՝
Մի թողուր անկատար, Հայր Դոմինիկոս։

Գ

Ես հիւանդ եմ հոգեւոր ու մարմնաւոր,
Եմ խղճալի ողորմելի, սուրբ Անտոն.
Շըւարեր եմ, միայն յոյսըս քեզ մընաց,
Հըրաշագործ ըսքանչելի սուրբ Անտոն։

Այս ցաւալի սիրտս է լըցուեր խոցերով,
Քեզ զիմեր եմ, կը բողոքեմ լացերով.
Թէ չողորմիս՝ վառուիմ կ'այրիմ բոցերով,
Լըսէ ողբըս, ո՛վ սիրելի սուրբ Անտոն։

Կը վախեմ ա՛յլ ցաւն՝ արեւս չըմարէ,
Շընորհք արա, խեղճիս հոգը դու կըրէ,
Ա՛խ, տէ՛ եկուր, եկուր ինձի ճար արէ՛,
Իմ տէրտերս են անկըրելի, սուրբ Անտոն։

Շատ հիւանդներ բըժըշկեցիր լաւցուցիր,
Կաղեր կուրեր ու մեռելներ սաղցուցիր,
Դու խեղճերուն միշտ գըթուլիսն ցըցուցիր,
Ղուկիանոսն ալ չըրաղդ ըլլի, սուրբ Անտոն։

Դ

Ըսքանչեցուց, հիացուց ու ափշեցուց,
Վարքդ է խելքի զարար, սուրբ Ֆրանչիսկոս։
Աղքատասէր, հըրաշագործ, սըրբակաց,
Փըրկչին նըմանեցար, սուրբ Ֆրանչիսկոս։

Ընծայուեցաւ սըրբիդ հինգ վէրք տիրական.
Ունիմ խոցեր կըսկըծալի սաստկական.
Եկուր զի՛ր վըրան սուրբ ձեռքըդ փըրկական,
Կը սպասեմ քեզ համար, սուրբ Ֆրանչիսկոս։

Ունիս Աստուծոյ քով մեծ համարձակութիւն,
Տէ՛, խընտացուր վըշտացեալըս դառնագոյն.
Լէ՛ր փարատիչ սուգս ու սըրտիս ցաւերուն,
Խըղճալայս խընամ տա՛ր, սուրբ Ֆրանչիսկոս։

Քեզ սիրողաց անպատմելի գութ ունիս,
Նեղուածներուն շուտ օգնութեան կը հասնիս,

Ղուկիանոսը արագ քու քովդ տանիս,
Ո՛հ, ե՛րբ գըտնանք իրար, սուրբ Ֆրանչիսկոս։

Ե

Իմ ցաւերըս շատ են, սուրբ Վինչէնցիոս,
Ցաւակից ըլլալու տէ՛ եկուր, եկուր։
Վէրքերըս իմ վըրաս հընցաւ սաստկացաւ,
Ինձի բըժըշկելու տէ՛ եկուր, եկուր։

Արտասուածիւր աչօք աղաչանքս է աս,
Խընդիրքըս ընդունիս, լացըս խմանաւ.
Իմ մահուանըս ատենը գաս քովս ըլլաս
Հոգիս դուն առնելու տէ՛ եկուր, եկուր։

Ես գերծ կ'ըլլամ վըշտաց եթէ խըղճացիր,
Կարօտովդ, եմ տեսնուէ մէկ, երեցիր,
Յիշածիս պէս՝ իսկոյն շուտ ինձի դարձիր
Մի՛ թողուր զիս լալու, տէ՛ եկուր, եկուր։

Ղուկիանոսն եմ, քեզի գըտնայի մէկ հեղ,
Պայծառ լոյս երեսդ է խիտ գեղեցկագեղ,
Դըրախտին մէջ հըրճուինք քեզ հետ միատեղ,
Ասոր յոյս մը տալու՝ տէ՛ եկուր, եկուր։

Զ

Դըժբախտութեամբ՝ սուրբ Անտոն Հայր, — Դառն լինակի հասայ ես.
Կը տանջուիմ անյոյս անճար, — Հասիր օգնէ ալ ինչ կ'աշես։

Բազմաց հըրաշներ ցըցուցիր, — Շատ խընդիրքներ կատարեցիր.
Անթիւ տըրտմեալ խընտացուցիր, — Ինձի ինչո՞ւ կը լացընես։

Հիւանդ տըկար աղքատ մընալ, — Աս նեղութեանց չեմ գիմանալ.
Հէչ հընա՛ր է քո թերկըդ տալ, — Ինչուան զիս չըմբիթարես։

Դու հըգօր սուրբըդ պատուելի, — Հըրաշիք ես ըսքանչելի.
Ղուկիանոսը էհեէ կ'ըլլի, — Թէ մէկ անգամ իմն ես ըսես։

Է

Ո՛վ սուրբ Անտոն հըրաշագործ, — Մընացեր եմ քու ումուտիդ,
Ձիս ազատէ, քեզ զուրպան ա՛ն, — Բազմաբուրեան անուշ հոտիդ։

Ցաւերըս գըլուխ վըրցուցին, — Ինձի գերեզման ցըցուցին.
Ահով երկիւղով լըցուցին, — Թէսլիմ եղայ գըթած սըրտիդ։

Տէ՛ր կենաս՝ ա՛լ ինչէ՞ն վախնամ, — Թէ քեզ ապաստան ունենամ,

Հիւանդ եմ, խնայե՛ք կը սաղնամ, — Մէջքըս կապես նէ սուրբ գօտիդ :
 Ղունկիանոսը ձէնք իմանայ, — Յընծայ, ճըխայ, զըւարճանայ .
 Թող աշխարհ ցանկայ, հիւանայ, — Կանչէ, ուրախ կեցո՛ւր մօտիդ :

Ը. Շ Է Ք Ի Ք

Լըսողք կը զարմանան՝ վարքիդ մաքրական,
 Աչաց ցաւոց պաշտպան, Լուչիա սուրբ կոյս :
 Հըրաշքներդ երեցան, կոյրք բըժշկուեցան,
 Ջերմեռանդքըդ շատցան, Լուչիա սուրբ կոյս :
 Ինձ ալ մէկ դեղ մ՛ըսա՛, խաւարն եմ՝ ես այ .
 Ի՛նչ խեղճութեան հասայ, օր մը չըտեսայ .
 Սուրբ անունդ որ ուսայ, կանչել ըսկըսայ՝
 Խիստ հոգւով բորբոքման, Լուչիա սուրբ կոյս :
 Զայնս հառաչանաց՝ չի՞ տար մի իմաց՝
 Թէ ճարը քեզ մընաց . ե՛կ աչքերըս բաց .
 Մըթընշաղ տեսողաց, խաւարապատաց՝
 Դեղն ես լուսաւորման, Լուչիա սուրբ կոյս :
 Ղունկիանոսին լրեսս, կ'աղերսեմ ո՛հ ես,
 Մութ ամպըս փարատես, անես սըրատես .
 Կը սպասեմ գաս օգնես, տէ՛յ մահ քաղցընես՝
 Առանց գաւազանի, Լուչիա սուրբ կոյս :

Թ

Քեզ ազգում մը եղաւ, խելքդ հասաւ լաւ,
 Պայծառացար մըտքով, վառվառիա կոյս .
 Կըռքերը ջարդեցիր, չըխրնկարկեցիր,
 Զօրացար հաւատքով, վառվառիա կոյս :
 Հոգւով Սըբբով լըցուար, չերեցար անկար,
 Կամքդ յայտնել կըրցար, հէ՛չ չըվախեցար .
 Արեամբ ներկըեցար, մարտիրոսուեցար,
 Անգութ հօրըդ ձեռքով, վառվառիա կոյս :
 Հայրդ որ դահիճ եղաւ այդ շատ տըւեց ցաւ,
 Կըրակով էրուեցաւ, թէ՛դ պատժըեցաւ .
 Վարքդ հըռչակուեցաւ, համբաւդ աւելցաւ,
 Թահ թաքաւորաց քով, վառվառիա կոյս :
 Ես ի՞նչպէս չըփընտում . Ղունկիանոսն եմ,
 Բարեխօս բըռներ եմ, ապաւինեմ եմ .

Հըրաշքովդ ինձ ե՛լ դէմ, որ քեզ կը պատուեմ
 Երգով գովասանքով, վառվառիա կոյս :

Ժ. Ի Լ Ա Հ Ի Ք

Դիմեր եմ քեզ հըզօր կուսին, Ֆիլոմէնա սըրբունի,
 Բաց տէրտերս, յայտնէ Յիսուսին, Ֆիլոմէնա սըրբունի .
 Տըրտմութեան մութ սև ամպերով մըթընցած սըրտիս վըրայ,
 Ծաղէ փայլէ արև լուսին, Ֆիլոմէնա սըրբունի :
 Աստծոյ գանձատանը մէջն ես, մէկ հատ անպին մարգարիտ,
 Լալով ողբով աղերսելով ընկայ բազմաշաղարիդ .
 Վըշտալի կեանքէն ազատէ՝ նեղեալ տառապեալ գերիդ,
 Հասցուր Յիսուսի սուրբ տեսին, Ֆիլոմէնա սըրբունի :
 Հազար տարի կեանք ունենամ, մեղքերըս լամ, դեռ քիչ է .
 Արինախառն արտասուօք հոգիս լըւամ, դեռ քիչ է .
 Ապաւէնս ես . օրը հեղ մը ես զո՛հ ըլլամ՝ դեռ քիչ է,
 Քեզի նըման բարեխօսին, Ֆիլոմէնա սըրբունի :
 Անտանելի ցաւեր ունիմ, մարդկանցմէ որ յոյս չըկայ,
 Գըթութեանըդ հաղիպելու՝ ողորմածիդ դուռն եկայ .
 Մէկ փըչեցու աւետաբեր, քաղցը հողմերըդ շընկընկա՛ .
 Սիրաբ բացուի Ղունկիանոսին, Ֆիլոմէնա սըրբունի :

ԺԱ

Խիստ հըզօր էք ու անթիւ էք, քաջ պահապան սուրբ կուսանք,
 Ո՛ր մէկըդ ես լեզուի առնեմ, յոյս ապաստան սուրբ կուսանք .
 Շուտ կը հասնիք ձեզ յիշողաց վըշտացելոց յօգնութիւն,
 Չեղնով կ'ըլլանք յայս կենցաղըս մենք անսասան, սուրբ կուսանք :
 Մըտածմունքով խելքս առեր էք, թէ յանկարծ ձեզ տեսայ նէ,
 Մեռնելուս հէ՛չ շիֆէ՛մի կայ, գեղեցիկ Մարիանէ,
 Շատ սիրուն էք Հըրիփսիմէ, վառվառիէ, Յուլիանէ,
 Դուք էք զարդը զարդարանքը արքայութեան, սուրբ կուսանք :
 Փաթթեր էք ու փաթթեր էք չորս կողմը Մայր ցանկալուն,
 Կը ըզմայլէք ըյս երեսին, երանի՛ ձեր աչքերուն .
 Զուարթածաղիկ հասակներդ ալ ու էլլան զարդարուն,
 Դըրախտին մէջ կը ճըտվըտաք՝ աստղի նըման, սուրբ կուսանք :
 Աղբատ հոգիս Աստուածածնայ անվըտանդ իրան տալու
 Կ'աղաչեմ ձեզ, դուք աս մասին ինձ բարեխօս ըլլալու .
 Ղունկիանոսը սահաթ մ'առաջ ջանացէք ձեզ հասնելու,
 Զիւնքի չունի աշխրբքիս մէջ բընակարան, սուրբ կուսանք :

ԺԲ. ՍՍ.ՄՄԱ.ՀԻ

Խիստ նեղած եմ, Յիսուս Փրկիչ, սուրբ Հրոսդոս, ողորմեցէք.
Մարիամ յոյս, բազմաշարժար Խորալամպոս, ողորմեցէք.
Հիւանդ եմ մօտալուս մահուան, եմ ես ախոս, ողորմեցէք,
Սուրբ Անտոն ընթանչելի, սուրբ Ֆրանչիսկոս, ողորմեցէք:

Ձեր աղօթքն է դեղ հիւանդաց, ախտաժէտներ կը բժշկուին.
Խեղճ չէք թողուր, ուրախ կ'առնէք՝ ձեզ ընկնող խեղճ ողորմելիս.
Բաղձանքնուն թէզ կը հասցընէք՝ ու որ ձեզ բարեխօս ունին,
Գերապայծառ Գրքիգոր Մեծն, Դոմինիկոս, ողորմեցէք:

Նեղութիւնով կը տագնապիմ, խեղճով եմ, ընկած, ծերացած,
Թափեր եմ ուժէ, կարիքէ, ամէն կերպիւ տըկարացած.
Դուք իմ յոյս էք, ապաւենս էք, զըթած էք ու շատ ողորմած,
Արագահաս Վինչէնցիոս, Օգոստինոս, ողորմեցէք:

Հազար հըրաշքներ գործողնիդ, մի' թէ ինձնէն ձեռք կը քաշէք.
Քաւ լիցի, իմօտս հասնելու՝ խիստ շուտ միտք կը բերէք, կ'յիշէք.
Ա՛լ ի՞նչ կ'ուզեմ, եթէ ինձի քաղցրահայեաց աչքով աշէք,
Հըրակիզեալ Լաւրենտիոս, Հերոնիմոս, ողորմեցէք:

Ո՛հ, զըզուեցայ դառն աշխարհէս, զի լեցուն է վրտանգներով
Բըռնէք, տարէք յարքայութիւն. ձըգէք զիս Աստուածածնայ քով.
Գրանեմ իմ Յիսուս Փրկիչըս, հըրճուիմ փառք տամ ուրախ սըրտով
Ո՛նտրիոս Հայր ճըգնաւոր, Ամբրոսիոս, ողորմեցէք:

Աղքատ, անճար, ողորմելի, հիւանդ Ղունկիանտս ես եմ,
Ինձ տըրտմելու՝ ուրախութեան ձեղանից մէկ լուր մը լըսեմ.
Անմըխիթար մի' թողուք զիս, սուրբքդ Աստուծոյ, ձեզի կ'ըսեմ,
Կը սպասեմ ձեր օգնութեանը, կեցեր եմ հոս, ողորմեցէք:

ԺԳ. ՏԵՍՏԱՆ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐՆ ՅՈՎՍԷՓ

Ի մէջ եղեմական պայծառ դըրախտին
Մէկ ծառ մը ծաղկեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ,
Հըզօր թագաւորին Դաւթայ, իւր ցեղէն
Հըրաշխք զօրացար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:

Ըստ սրում քեզ ընտրեց, սըրբեց, սուրբ Հոգին,
Տըրուեցաւ ՚ի վերուստ շընորհներ անդին.
Անաղտ, անբիծ, արդար՝ Աստուծոյ աչքին
Յանկալի զըտուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:

Լեզուի՞ մի կ'առնուի գովասանքըդ քու,
Կատարեալ սըրբութեամբ հասար մեծ պատուու.
Լուսափայլ մաքրագարդ Կուսին Մարիամու
Փեայ ընտրուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Բարձր աստիճանիդ ո՛վ չի հիւանար,
Նըմանըդ մէյմըն ալ գըտուիլ ի՞նչ հընար.
Յիսուս ու Մարիամ քովըդ կը մընար,
Շատ բէխտըտուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Աստուածահայր կոչուիլ, պատիւ ծայրագոյն.
Խեղքի՞ մի կը սըղմի, չարգելի անուն.
Գըլուս ու կառաւար եղար տընեմուն,
Հոգացող զըրուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Քաղցըր մօրը հետ իւր որդին պահեցիր,
Աշխատութեամբըդ քո կերակըրեցիր,
Խառայութիւնդ երբ որ լըրման հասուցիր՝
Աստուծմէ ուզուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Մէկ հիւանդութեամբ մը մահիճը ընկար,
Փըրկչին տըրտեցուցիր, թագուհին կու լար,
Հոգիդ աւանդեցիր լաւ երջանկաբար,
Ան Աստուած փոխուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Մըտար երկինք, հասար մեծ իշխանութեան,
Նըւիրուեցաւ թագ պըսակներ զանազան.
Այդ փառքերուդ հըրեշտակներն հիացան,
Խիստ փառաւորուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Նոր արեւ ծագեցար երկըրիս յերկնից,
Եղար ցընծում տըրտեցելոց ամենից.
Թըռար ու սըլացար, հետ սերովբէից՝
Հըրճմամբ խառնուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:

Անթառամ ծաղիկներ, նէրկիզներ բերեն,
Գոհարներու հետ զըլուխըդ զարդարեն.
Գըթած մարդասիրին՝ դու իրմով իրեն
Վարդ մը ընծայուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Տէր կացուց Քըրիստոս քեզ ամէն բանի,
Հիւքիմէթըդ թագաւորները չունի,
Ո՞ր խըղիքըդ պիտոր Աստուծոյ չանցնի,
Որ Փըրկչէն պատուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Տէս, եղար փարատիչ տարախուսանաց,
Ահաւոր հալածիչ օգային դիւաց,
Բարեխօս բըռնեցին քեզ հոգեւարաց,

Երբ որ հրոշակուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Տէ՛, եկ ցաւագարիս զեղ զարման արա,
Քեզ ցըցուցին բըժիշկ՝ վէրքերս ո՛ւմ տարայ :

Ամէնողորմ Աստուծմէ դու մեր վրայ

Քաջ պաշտպան զըրուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Ղուկիանոսն եմ, հասուր ինձ բարի մահուան,

Ձի կարօտ եմ հըզօր քո միջնորդութեան,

Այն վախար ա՛լ ի՞նչ դող, ի՞նչ ահ ու սասան,

Թէ քովըս զըտուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

ԺԳ

ԱՌ՝ ՍՈՒՐԲ ՊԱՆՈՍԻՆ ՀՐԵՇՏՈՒՄ

Գերապայծառ հըրեշտակ իմ պահապան,

Քեզի յանձնըած եմ զըթուլթեամբ վերին,

Աշխարհք վըտանգալի, թըշնամիքս հըզօր,

Մի՛ թողուր խոտորիլ աջ և ահեկին :

Յաղթահարեմ չարեաց որ վըրաս կու դան,

Հազար կերպ կերպ ցանկութիւններ մարմնական,

Չընկնիմ որոզայթը. յայտնի երևան

Ամէն խարէութիւն՝ ժանտ հընոյ օձին :

Աստուած զիս քեզ յանձնեց, այս պաշտօնն ունիս,

Ըսկիզբէս թահ վերջըս՝ որ հետըս լինիս :

Հէ՛մ պաշտպան պահապան ինձ անարժանիս,

Լոյս ցըցընողս ըլլաս շիտակ ճամբային :

Ձես երևնար, պայծառ զէմքըզ չեմ տեսած,

Գտնեա սուրբ անունըդ ըլլայի լրտած :

Ինձ փառք կը համարիմ, մեծ պատուոյ հասած,

Երբ որ քու խընամբըդ վըրաս կը փայլին :

Հիւանդ կամ չքեաւոր խըղճ հալս որ տեսնես՝

Համբերութեամբ քաշել կը սորվեցընես :

Յաւակցելով ցաւիս ճար մը կը զըտնես,

Քեզ պէս դէրաի վառուիլ ում որ սիրելին :

Աղքատ եմ թէ աըգէտ՝ սըրտով կը սիրես,

Փորձանքէ կ'ազատես, չարը կը մարես :

Ձարմանալի ջանքով հոգրս կը կըրես,

Կ'անես ընտիր զաւակ օրինաց վերին :

Տարակուսած վախարս միշտ խորհուրդ կու տաս,

Նեղեալըս կը մըխիթարես անպակաս :

Չօր դիշեր հանապազ հետըս կը մընաս,

Ձես բաժնուիր ինձէն դու ամենեկին :

Անհաւատարիմ եմ մարդիկ, անհաստատ,

Կը մծտենան՝ երբ գործս յաջող, փողս առատ :

Յանկարձ տեսնան նեղութեան մէջ, օրըս վատ,

Երես կը դարձընեն հեռու կը փախչին :

Քաւ լիցի թէ երախտիքըդ զըլանամ,

Լաւ աղչումներ կ'աղչես՝ ներսէս կ'իմանամ,

Ես ի՞նչպէս չըպատուեմ, զէտրըդ չըզիտնամ,

Հարազատ բարեկամ քեզ բարերարին :

Ձես ձանձրանայ հալիս յաշխատութենէ,

Ուրեմըն խըղմէթըդ տաւ զըլուս հանէ :

Իմ փըրկութեանըս աս զեղ ու դարմանն է,

Սուրբ պատուէրքն Աստուծոյ սըրտիս մէջ պահուին :

Ըստ որում հանապազ կ'ուզես իմ բարիս,

Քաղցրագոյն երեսօք ինձի երեւիս :

Մահուանս ատենը դու ձեռքովդ ա՛ռ հոգիս,

Եղիւր ինձ առաջնորդ ելլելու յերկին :

Հոգեւորութիւնըս չըլինի երկար,

Տեսնան նէ սատանայք կ'անցընին իրար :

Սոսկամ կը, մի՛ թողուր քըննութեան համար,

Ձը թափին կեցընեն զիւանքն օղային :

Յանկալիիդ բաց թողնելըս չէ հընար,

Պիտի մըտնանք երկինք քեզ հետ պարապար :

Ինձի ինչուան Աստուածածնայ քովը տաւ,

Յընձման օրը՝ վերափոխման իւր տօնին :

Խայայներով կարծեմ երկինք բացուեցաւ :

Սէրն Յիսուսիս՝ վառուած սիրտըս լըցեցաւ :

Ախտախտով Ղուկիանոսը մաշեցաւ,

Շուտով հասուր զիրկը Հօրն երկնաւորին :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ԵՂԲՕՐՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Խիստ ցաւեցայ՝ երբ լրսեցի մեր եղբայրը հիւանդ է,
Աղօթքով յԱստուած զիմեցի, մեր եղբայրը հիւանդ է.
Ես չըմեռած՝ մարդ չըմեռնի, չըտեսնամ կըսկիծները.
Սէրըս եռաց, արտասուեցի, մեր եղբայրը հիւանդ է:
Ղուկկիանոսը կ'ըսէ. Եկէք տես երթանք մէկտեղ սիրով,
Սիրտը բանանք համեղ պըտողով, տանձ ու խընձոր, նըռներով,
Մըխիթարենք զանի անուշ աստուածային խօսքերով.
Տէր տեսցէ և ողորմեսցի, մեր եղբայրը հիւանդ է:

ԿԷՕԶԼԻԻԿԻՍ ԿՈՐՈՒՍՏԸ

Ո՛հ հայր Անտոն, գողցուցեր եմ կէօղլիւկըս, քեզնէն կ'ուզեմ,
Ո՛վ կըսէ՝ ես վերցուցեր եմ. կէօղլիւկըս քեզնէն կ'ուզեմ.
Կը նեղուի սիրտը՝ ըստ որում գըրէս կարդըլէս ելայ,
Իբր աչքերըս կուրցուցեր եմ. կէօղլիւկըս քեզնէն կ'ուզեմ:
Արագահաս սուրբ Աստուծոյ Ղուկկիանոսին խընտացու,
Ո՛վ է տարեր, ո՛ւր է ընկեր՝ գոնեա տեղը իմացու.
Ինչ և իցէ ըսքանչելի հըրաշխքըդ ինձ դարձու,
Պիտար զըանես, կորցուցեր եմ, կէօղլիւկըս քեզնէն կ'ուզեմ:

ՄԻՒԹԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ՔՐՈԶ

Լըսեցի, սիրելի, քո քոյրըդ մեռաւ. դու ողջ եղիր.
Փըրկչին խիստ հաճոյ ըլլալուն՝ քովն առաւ. դու ողջ եղիր.
Բայց մեզ թողուց սըգերու մէջ դառնալոյն կըսկիծներով.
Ինքը սըբոց օթեանը թէզ թըռաւ, դու ողջ եղիր:
Տահա ծաղիկ հասակին մէջ թարշամեցաւ թափեցաւ,
Սաղութ կերպ կերպ հիւանդութեամբ յաստին ապաշխարեցաւ.
Միշտ կը բաղձար անանց կեանքին, իւր փափաքը լըցուեցաւ,
Սաստիկ կարօտով Յիսուսի էր ծարաւ, դու ողջ եղիր:

Աստծոյ կամքին հընազանդէ, պէտք չէ խիստ շատ լաց ու թաց.
Բարի մահուամբ սըբութեամբ լաւ աշխարհէս նորո զընաց.
Անկասկած ան խառնըւեցաւ հետ մաքրագարդ կուսանաց,
Ասկը վայելէ պըսակն համասփիւռաւ, դու ողջ եղիր:
Մահը եղաւ հըրաշալի. տեսնողն՝ երանի կու տար.
Հոգին սուրբ քեզ մըխիթարէ, ըլլայ սըբախդ հուլահար:
Ղուկկիանոսը կ'ըսէ՝ քոյր իմ Սըբութի՛ մի՛ մորմնքար,
Ոչ թէ մեր ջահը մարաւ, այլ նոր վառաւ. դու ողջ եղիր:

ՀՐԱԺԵՇՏ Ի ՍԻՐԵԼԵԱՅ

Ասկ, սիրելիք, իմացընեմ. հոս մընալս Աստուած գիտէ.
Կարծեմ թէ բաժնըլինք պիտոր. մէյմ՝ ալ գալս Աստուած գիտէ.
Թէ ձեր ցաւն է սաստիկ, գիտնաք՝ իմ ցաւն է խիստ սաստկագին,
Այնպէս տըխրութեան մէջն եմ՝ որ այլ խընտալս Աստուած գիտէ:
Անխոհեմ մարդկանց ձեռքն ինկանք, իմ ղէարըս չըգիտցըւաւ.
Բարեկամքըս օտարացան ու պատիւըս վերցըւաւ:
Ատոնք հոգ չէ, բայց ձեզանից անջատիլս է ինձի ցաւ.
Վիշտըս շատցաւ, աս մասին իմ միւշկիւկ հալս Աստուած գիտէ:
Բարոյ հակառակ կեցաւ ան չարանախանձ սատանան.
Գընաց չար մարդկանց զըրգըռեց, իրարու զըրգող եղան.
Հասկըցայ՝ ինձ համար ոմանք խօսք լըսեն՝ կը քայրանան.
Ես ալ միտք զըրի զընալու. ո՛ւր երթալս Աստուած գիտէ:
Մըտքէ աղօթքէ մի՛ մոռնաք ցաւալի Ղուկկիանոսին.
Մըրախիկըս չի մըխիթարուի, հազար յորդորանք խօսին.
Արժանանանք արքայութեան, հոն հըրճուինք մեք միասին.
Ա՛լ աս աշխարհիս երեսը՝ ձեզ տեսնալս Աստուած գիտէ:

ԴԱՐԶԵԱԼ ՀՐԱԺԵՇՏ Ի ՍԻՐԵԼԵԱՅ

Ազնիւ սիրելիք, իմ զանգաստ է ձեզաւէն.
Ի՞նչ պատճառի խեղճիս աչքէ ձըգեցիք.
Առաջուց ասպէս կը սիրէիք ինձի.
Չարմանք չէ՞ մի՛ իսկոյն երես դարձուցիք:
Մէկ վախաւ մը միջերնիս պաաիւ կար, սէր կար.
Օր մը չըտեսնայինք մէկըմէկ՝ չ'ըլլար,
Գաւաթներ կը դառնար մեր կենաց համար.
Հիմա ա՛լ չէք ճանչնար, օտարացուցիք:

Ուրիշ նոր խնամումներ սրբախ մէջ լըցուան,
Քանզի հասաւ օրը սուրբ վերափոխման,
Կ'երթայ Ղունկիանոսը չի մընար աշնան.
Դուք սաղ ու սէլամէթ, ողջ առողջ կեցիք:

ՋԵՌԱՍՈՒՆ ԱՇԱԿԵՐՏԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Տըխրութիւնը պատեց, տըրտում եմ, քանզի
Սիրելի աշկերտս իմ խիտ հիւնդցեր է.
Բըռներ է յանկարծ վատ մէկ տենդ մը սաստիկ,
Ու յուշաթափ 'ի մահիճըս զըցեր է:

Կըսկըծալի սըրտով տեսնելու գացի.
Կամաց մը վըրայէն եօրդանն ետ բացի.
Գըրիգոր, ո՞ւր տեղդդ կը ցաւի, հարցի.
Աս ի՞նչ անողորմ ցաւ քեզ մերձեցեր է:

Նըւաղ ձէնով մ'ըսաց. Եկեր է տացուս.
Սէրըս եռաց, փըղըձկեցայ յարտատուս.
Ի՛նչպէս կըրնամ զինքըս բըռնել կենալ սուս,
Զըւարթ դէմքէն պայծառ գունը վերցեր է:

Աչքերը կիսաբաց, դէմքը աւերուած,
Զըխընտալն արդեօք ինձ յումէ՞ է տըրուած.
Պըտուղը խանգարուած, տերեւը ցըրուած.
Դեղնած սօլմիշ եղած պաղ մը դարձեր է:

Երբ տըքունը ակընջներըս իմացաւ.
Ես խկոյն թարկացայ ու յուշքըս անցաւ,
Կըսկըծներուն ա՛յլ անձըս չըլիմացաւ,
Ինձի ալ իրեն հետ քէֆսըզցուցեր է:

Աըտօսըր կը ցօղէ մայրն աղէխորով.
Խե՛ղք մի է մընացեր եղբըրտոցը քով:
Կը ցաւակցին մէկտեղ զըրացիներով.
Բոլոր ազգականքն ալ վըշտացուցեր է:

Սիրելիքը մէհուն քոփեւ եղան գումար,
Բըժըշկութեանը շուտ ո՞վ զըտնայ հընար:
Պօյը սէրվի ֆիտան, որպէս տալ չինար,
Դառն հողմով մը ցաւը փըչեր չըրջեր է:

Փութացէք, հասուցէք բըժիշկներ ճարտար,
Գան տան կենսատու թէ՛ դեղ առողջարար.
Ստոր ատ կերպ կերպարանը խեղճ տըկար,
Ներքըս հոգով մըամըտուքով լըցեր է:

Բարկըցեր է՝ ինչպէս վարդերու թերը.
Բարեխօս բըռներ եմ ամէն սըրբերը:
Սաստիկ կասկածելի մըտածմունքներ՝
Դէրտի սըրտիս վըրայ վէրքեր բացեր է:
Մէկ բացուէր, լըսէի քաղցրախօս լեզուն.
Դու բըժըշկէ, Մայր սուրբ, զըթութեամբդ անհուն.
Շուտ հասնի իւր ուսման, զըրին, կարգըլուն.
Գըրիշը սուղ, գիւրքը մէլիւ կեցեր է:
Խէլֆէնին կը փընտոեն մանկունք զըպրատան,
Տես ի՞նչ ողբեր կ'անեն երբ որ իմանան:
Թէ և թարշամեր է խաւ վարդի նըման.
Բայց խընտացինք, քիչ մը լաւին դարձեր է:
Պարտէզի մ' զատեցայ ես այսչափ տարի,
Քեզ ծաղիկ մ' հասուցի, ո՞վ Տէր իմ բարի.
Կը պարծենայ, իրան փառք կը համարի
Դասընկեր մը՝ իւր հետ որ կարգըցեր է:
Խոհեմ է, հըպատակ, սըրամիտ, աղուոր,
Համբաւը հէլէ կը հըռչակուի նոր նոր:
Հասկըցայ, Աստուածը ինձ շատ սիրեց՝ որ
Աղաչանքս ընդուներ, ձէնս իմացեր է:
Ղունկիանոսն եմ, մըխիթարանք թէ՛ զըտայ.
Ի՛նչպէս լեզուս իմ Աըրաշիս փառք չըտայ:
Ախտացեալ աշկերտիս խուցը ներս մըտայ,
Տեսայ լըման առողջացեր, սաղցեր է:

ԽԵԼՔԻՆ ՈՒ ԲԱԽՏԻՆ ԶՐՈՒՅՍՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Խեղքն ու Բէխտը իրարու դէմ պարծեցան.
Խեղքը ըսաց. Տէօլլէթ զըտնալն ինձնով է.
Բէխտը ըսաց. Ես միշտ ցընծում խընտում եմ,
Տըրտմեալներուն ուրախանալն ինձնով է:

Խեղքը ըսաց. Եկ'որ, մէկ լաւ մըտիկ տուր.
Կ'անեմ ամէն գործը փաք թէ՛ միզ մաքուր,
Պըտըաիմ մէճլիսներ՝ զըտնըլիմ նէ ուր.
Սիրով վարուիլ, զուարճանալն ինձնով է:

Բէխտը կ'ըսէ. Ընկեր, խոր կը քընանաս.
Ես չըլլիմ փէրուշան՝ նըկուն կը մընաս.
Երբ հասնիմ քեզ՝ ան վախտ գու կը զօրանաս.
Թէ հասկընաս՝ քո պարծենալն ինձնով է:

Խեղքը կ'ըսէ. Անմիտ յիմար, Ի՞նչ կ'ըսես.
Շինութիւն եմ գեղ ու քաղքի, դուրս ու ներս.
Օրը անթիւ արունք կ'ըլլայ՝ չըլլամ ես.
Մարդիկ, աշխարհք խաղաղ մընալն ինձնով է:
Բէխտը կ'ըսէ. Ինձ գըրքի մէջ թող գըրեն.
Զիս թաղուհիք, թաղաւորներ կը սիրեն.
Ամուր բերդեր, շէն քաղքեր կը տիրեն,
Գիւշմաններուն զողալ վախնալն ինձնով է:
Խեղքը կ'ըսէ. Փընտուղս է շատ սերտ սիրով,
Ֆանկալի եմ, սակայն չեմ ծախու փարով.
Տըներ տեղեր կը լեցնեմ զանձերով,
Պատուայ հասնիլն, երջանկանալ ինձնով է:
Բէխտը կ'ըսէ. Գանձերդ իմ ձեռքըս կու գան.
Անաշխատ ընչաւէտ չորադներըս կան.
Մեծ պըզտիկ կարօտըս քաշեն, կը ցանկան,
Գիտեն՝ իրենց հարըստանալն ինձնով է:
Խեղքը կ'ըսէ. Ծանրը անշարժ կը մընամ,
Զորս կողմանէն խօսք ու խապար կ'իմանամ.
Զարմանալի խառ մէթահներ կը բանամ,
Բարձրին փոքրին գործը տեսնալն ինձնով է:
Բէխտը կ'ըսէ. Աղքատ խեղճեր պայ կ'անեմ,
Անոնց՝ ոսկի, մարգարիտներ փայ կ'անեմ,
Ընկնողներուն ձեռք կը բըռնեմ սայ կ'անեմ.
Շատ որբերուն յառաջանալն ինձնով է:
Խեղքը կ'ըսէ. Մէկ մէկ մէջ տեղ թող բերեն.
Ըսածներդ՝ աշխարհօրէն փառքեր են.
Տես, խեղացիք անանց կեանքը կը սիրեն.
Յարքայութիւն երթալ մըտնալն ինձնով է:
Բէխտը կ'ըսէ. Զանառ սպառիւք խըլել,
Ի՞նչ կ'ըսէիր ինչուան հիմա. դէմս ելլել.
Մի՛ փախչիր առջեւէս՝ երկինք ցըցընել.
Խօսքդդ հատնիլ ու լեզուիդ լալն ինձնով է:
Խեղքը կ'ըսէ. Պիտոր խոնարհիմ վախտին,
Զեմ կըրնար ելլել ես զըլուխ հետ Բէխտին.
Երկուքս որ մէկ ըլլանք՝ կը նըստինք թախտին
Մէնեկ չըսուիր՝ թաղաւորն ալ ինձնով է:
Բէխտը կ'ըսէ. Խոհեմութեամբ գըրցեցիր.
Տէ ատ մըտքիդ վըրայ անփոփոխ կեցիր.
Ճըլմարտութեան սէրդ որ յայտնի ցըցուցիր,

Պատընդդ պայծառ շէօհրէթմա տալն ինձնով է:
Ղուսկիանոսն եմ, կերպով մ'երբ միջնորդեցի,
Խեղքն ու Բէխտն իրարու հետ հաշտեցուցի,
Անքակ ամուր մէկ սիրով մը կապեցի.
Լըսողք՝ իմաստնոց զարմանալն ինձնով է:

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐԻ ԵՐԿՈՒ

ԱՌ ՏԻԿԻՆՆ ՏԻԻԶԵԱՆ ՅԱԿՈՎԲ ԶԵԼԷՊԻՈՅ

Ա.

Ո՛վ սըրբասէր Տուառ, ծաղիկ պարծանաց.
Լըսէ աղիողորմ իմ աղաչանաց.
Բընիկ երկիրս կարին էր՝ մայր քաղաքաց.
Քաղաքացանք, հարկատու եղանք Ռուսաց:
Տէ ուշ զիր, քաղցրասիրտ, պատմեմ զիմ վիրաց,
Թէ ինչպէս նեղութիւնք արագ ժամանեաց.
Հարուստ էի տէր ես մալի ապրանաց,
Այժմ ընկած անպատիւ եմ, վար աղքատաց:
Ո՛վ ազատէ զիս պարտուց պարտատիրաց.
Տալիք ունիմ անգութ մարդկանց ատելեաց.
Խեղճ անգործ եղկելուս ոչ ոք չընըղճաց,
Գըթութեամբն Աստուծոյ՝ միաքս ինձ քեզ ազդեաց:
Ո՛ր տըրտումը քեզի ընկաւ՝ չըխընտաց.
Նըման Աստուածածնայ՝ բարձող ես վըշտաց.
Տես իմ խեղճութիւնըս, համբոյր քո ձեռաց,
Ամօթով կը շրջիմ 'ի մէջ հէմէրեաց:
Զեմ կըրնայ հասցընել կարիք տանջանաց.
Յետ Աստուծոյ միայն յոյսըս քեզ մընաց.
Ինձ գործի զընելու զըրցէ Զէլէպեաց.
Ըլլամ օրհնող և աղօթող ձեր կեանաց:
Դուռն ողորմութեան մը Ղուսկիանոսին բաց,
Պատիւ ֆըրիստոսի, սրբոց հրեշտակաց.
Այս հոգըս հոգալու եղիր անմոռաց.
Աստուած քեզ հասցընէ երկնային փառաց:

Բ

Չառի յարգութենէդ լուր մ'ուրախարար,
 Յոյս աւելի, կ'աղաչեմ, յիշէ, մի' մոռնար.
 Չունիմ կարողութիւն համբերել երկար.
 Կը տանջուիմ զօր ու զիշեր չարաչար:
 Իմ սիրտս է վիռօք լի, ցաւս է անհամար,
 Կ'անցնի կեանքս փողով, օրս մութ խաւար.
 Այս նեղութեանցըս ո՞վ կրնայ զիմանալ.
 Քեզնով կ'ըլլայ վըշտացըս ցօղ զովարար:
 Մէկ մը՝ յոյժ ծարուելով՝ պաղ գետ մը երթար.
 Չըխըմէր զովանար՝ ինչու պէտք կու գար.
 Քեզ ընկնալ՝ պօշ ելլալ, տե՛ս, չէ՞ մի գըժուար.
 Ո՞վ այսօր ինծի մէկ աւետիք մը տար:
 Խեղճ եմ, եղկելի եմ, պանդուխտ եմ օտար,
 Առանց քեզ՝ զեղ վիրաց զրտնալս է անկար.
 Չըրցեցի՞ր Չէլէպեաց արդեօք մեզ համար,
 Գործի մ'զընեն ըլլան ինձ խընամատար:
 Երբ զիս խընաացուցիր, նեղութիւնս հոգցար,
 Վարձք կ'առնես Աստուծմէ զու մէկին հազար,
 Անթառամ պըսակ, Թագ յօրինուած զոհար,
 Չարգարէ գըլուխըդ Աստուած հայրաբար:
 Քեզ օգնական ըլլայ սուրբ Աստուածամար,
 Իւր քաղցըր Որդոյն հետ տեսցընէ իրար,
 Պատուէ պատիւ հանէ՝ սըրբոյ հաւասար,
 Ըլլաս Հոգւոյն սըրբոյ մաքրազարդ տաճար:
 Դունկիանտն եմ. եղեր է խիտ խեղճ տըկար.
 Հասիր օգնէ, հասիր, ալ մի՛ ուշանար.
 Թէ Թէզափոյթ չանես զու ինծի մէկ ճար,
 Քեզ ողբով անհանգիստ կ'անեմ անդադար:

42

2013

12766

